

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YARIN,
POSTER VE
AYRAÇLARINIZ
İÇERİDE!

SAYI 59
OCAK 2018
FİYATI 8 TL
KATILIM FİYATI 9 TL

**GÖRDÜKLERİNİZİN YARISINA İNANIN,
DUYDUKLARINIZIN HİÇBİRİNE.**

EDGAR ALLAN POE

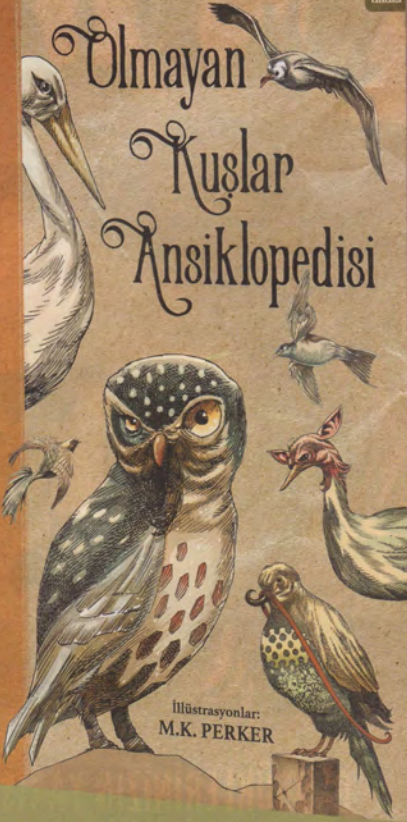
EDGAR ALLAN POE

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

[illegible]

Dünyaca
ünlü yazarımız
ECE
TEMELKURAN'dan
büyülü bir gerçeklik,
yepyeni bir eser!

ECE TEMELKURAN

Başka Dünyalar Mümkün...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası karakarga.com karakargayayın karakargayayınları karakargayayınları

KARAKARGA
Yayıncıları

OCAK						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ŞUBAT						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

NİSAN						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

MAYIS						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

TEMMUZ						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

AĞUSTOS						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

EKİM						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

KASIM						
Pz	Sal	Ça	Pa	Cu	Şa	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

KÖTÜLÜĞÜN SOĞUK MÜHRÜ

Poe kurtuluşu düşlerde buldu.
Amerika onu boğuyordu zira.
Bir eserinin girişine "Bu kitabı,
düşlerin tek gerçeklik olduğuna
inanana adıyorum!" yazmıştı.

Onun varlığı, bizzat bir protestoydu.
Günümüz uygarlığından duyduğu
hoşnutsuzluğu dışa vurmaktan
hiç çekinmedi.

Poe yalnızca soylu fikirleriyle değil
muzipliğiyle de yüceydi. Çünkü
asla bir sahtekâr olmadı. Felsefi
erişilmezliğini hep korudu.

O, tüm eserlerinin arkasında bir
şair olarak durmayı da sürdürecektir.

"İnsanın içinde gizemli bir güç vardır
ve bu isimsiz güç bilinmedikçe
pek çok insani eylem
açıklanamayacaktır" yazmıştı.

"Ben iyi olarak doğdum ve
sen de öyle ve hepimiz iyi olarak
doğduk!" diyenlere "Evet ama
üstümüzde kötülüğün soğuk
mührüyle" demiştir!

Poe'nun eserlerindeki bize zevk
veren şeylerin bir bölümü, onu
öldürmüş olan şeylerdir.

OT

CHARLES BAUDELAIRE

İllüstrasyon: M.K. Perker

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali Aksoysoy

PER
KER
20
17

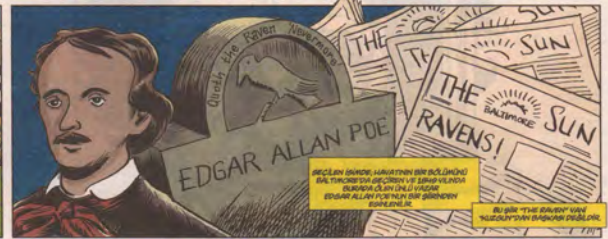
POE'NUN FUTBOL TAKIMI

GÖKÇE ERVERDİ

ORTA BİR GÜN BİR BİREYİN DÜŞÜNÜŞÜNÜN İÇİNDEN BİRİNİN
ÇAKIYI KUTUPLARI ALIN BİRİNGİTİLEMEK.

DİNGPONG!!

"Katil" serisiyle tanıdığımız ve son kitabı Süperben'le matrak bir maceraya imza atan **ALGAN SEZGİNTÜREDİ**... Sinestezya'nın yazarı ve Tukeniş Kulübü'yle ilgili uyardıran **JEFFREY MOORE**... OT dergi için buluştular, söylestiler. İki büyük yazardan, polisiye konulu, şahane bir sohbet...

POLİSİYE YAZARINDAN DEDEKTİF OLUR MU?

KARA ROMAN, TUTUNAMAYANLARI ANLATIR

JEFFREY MOORE: Montreal-İstanbul uçuşum bir düzene çocuğun ağlamasıyla geçti. Uykusuz ve birdimdim. Fakat İstanbul'a inince cin gibi oldum! Tam bir polisiye seyrini Pera Palas'ta kalıyorum. Çok acıptı!

ALGAN SEZGİNTÜREDİ:

Hah he... Ben İzmir'de oturuyorum ama doğma kırsıy haric İstanbulluym. İstanbul her anlamda özel bir şehir Jeff. Tabii ki daha az beton, daha çok ağaç istiyorsun.

JM: Ben 'kara roman' severim Algan.

Dashiell Hammett, Raymond Chandler, James Ellroy, Cornell Woolrich, James M. Cain! Çoğu polisiye roman, dedektife yoğunlaşır. Kara roman ise haybedene, tutunamayan.

AS: Eyvallah. Polisiyeyi akla uygun, mantığa oturan hemen her şeyi kapsadığını düşünüyorum ben. Polisiye yelpazesine bakınca, 'kim yapı' çiyini diyebilirim.

"BERBAT BİRDEDEKTİF OLURDUM HERHALDE"

JM: Bana en yakın gelen dedektifler Sherlock Holmes ve Sam Spade. İlusinin karşım bir dedektif super olurdu.

AS: Yazarlardan gidersek, Sir Arthur Conan Doyle, Dame Agatha Christie ve Georges Simenon... Avrupa ve klasik çağ biraz daha ağır basıyor bağımızda. Ama sizin saydıklarınıza karşı da "boş değilim" Jeff. Özellikle Lawrence Sanders'ın Rhodenbarr romanlarını çok severim.

JM: Eğer ben bir dedektif olsaydım, Algan... berbat bir dedektif olurum, kesin. Fazla duygusal, fazla aceleci. Mantık, analitik ve sakın bir dedektif ne kadar ilginç, o da tartışılır.

AS: Valla ben şiddetin her türlüüne karşıyım. Dolayısıyla aksiyona başırmayın, mesela çok sevdiğim Komiser Columbo'ya, "gri hücre" ağırlıklı bir kahraman olmasın yeglerdim.

TEKNOLOJİK İLERLEMELER VE POLİSİYE

JM: Favori polisiye filmlerim

Big Sleep, The Third Man, Double Indemnity, Touch of Evil... Dizilerin ise Breaking Bad, The Night Of ve Broadchurch. Ha, bir de Rectify. 19 yıl haptiden sonra DNA buluntularıyla temiz çıkan bir adamın hikayesi.

AS: Dizileri takip ediyorum.

Eskilerden en sevdiğim dizi Komiser Columbo. Yenilerden ise İngiliz ve İspanyol dizilerini seviyorum. En beğendiğimlerin Bron/Bron, Maltazard, River, Luther ve polis teşkilatının içinde işlenen suçları konu alan Line of Duty.

YENİ TEKNOLOJİLER, YENİ SUÇLAR

AS: Bilimsel gelişmeler yeni teknolojiler suçta mücadeleyi de, polisiye edebiyatı da etkiliyor. Malum. Modern anlamda polisin, suçta savışın temeli zaten adı tıbbın doğuşuyla başlıyor. Kan analizleri, parmak izi gibi gelişmeler sayesinde, 19. yüzyıldan önce nasıl işlendiği bilinmeyen birçok suç çözümlene başlandı. Özellikle DNA analizinin gelişti ve psikolojideki ilerlemelerle suçla mücadelelerin çehresi çok değişti. Tabii madysyonun diğer yüzü de var. Bilgisayardan tut, bugünün şartlarında akla gelebilecek her türden teknolojiyle işlenen yeni suçlar çıktı ortaya.

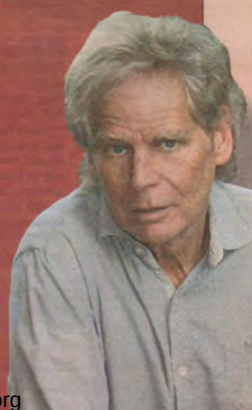
JM: Doğru... Bilimsel, teknolojik gelişmeler yeni bir tür yarattı bile: "Future noir" deniyor. Paranormal gizemler, paralel evrende geçen polisiye hikayeler ve dahası... İnternet ve teknoloji polisiyeyi yitirmede belki ana polisiyelerin yeni kolyeyle bir belama. Ancak araştırma yapmak çok daha kolay.

SÜPERBEN VE BİR ROMANTİK KOMEDİ

AS: Polisiyeye kısa bir "ara" verip bambaşka bir türde, istenirse rahatlıkla "bilimkurgu kılığında felsefe denemesi" denebilecek, bir yandan da çok sevdiğim, mütevellâ Kurt Vonnegut'a selam gönderen Süperben adlı bir roman yazdım. Kitap yeni çıktı. Sonrasında yine polisiyeye devam etmeyi düşünüyorum.

JM: Ben de Parisian Green adında bir romantik komedi üzerinde çalışıyorum. İstanbul sonrası Paris'e gideceğim. Tabii sonra gene kürkü dükkanına, yani polisiyeye döneceğim.

İstanbul tam bir polisiye şehri!

DEDEKTİFLER

Polisiye romanlar, hikayeler, filmler, dizilerde yüzlerce, binlerce dedektifle karşılaştık. Kadını erkeğiyle, kibarı maçoşuyla, yaşlısı sabisiyle, dâhisi şapşalıyla dedektifler... bizim dedektiflerimiz. Onlardan birkaçını hatırlayalım, tanımiyorsak da tanıyalım. Buyurun.

Sherlock Holmes

Dünyanın en meşhur dedektifi. Sir Arthur Conan Doyle'un, 1887'de yayınlanan *Kızıl Dosya* (A Study in Scarlet) adlı öyküsünde ortaya çıktı. Baker Caddesi 221 B'de oturur. Boks ve eskrim bilir. İyi keman çalar. Morfin ve kokain kullanır. Maceraları, yardımcısı Dr. John Watson'ın ağzından anlatılır. 250 film ve diziye konu olmuştur.

Amanvermez Avni

Osmanlı'nın Sherlock Holmes'ü. Ebussüreyya Sami'nin eseridir. İlk sergüzeşti 1916'da nesredildi. Yaveri Arif ile birlikte, mücrimlerin peşinde koşar. Kılıktan kılığa girer. Dönemin İstanbul'unu muvaffakiyetle aktettirir.

Komiser Columbo

Richard Levinson ve William Link'in yarattığı TV dizisi karakteri. Peter Falk tarafından canlandırılmıştır. 1971-2003 yılları arasında, toplam 13 sezon yayınlanmıştır. Dizide cinayetleri hep zenginler işler. Buruşuk pardösülü, alt sınıfa mensup dedektifimiz olayları kibarca konuşarak çözer. Columbo, televizyon tarihinin en iyi dizilerinden birisidir. Bölümlerden birini Steven Spielberg yönetmiştir.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Hercule Poirot

Agatha Christie'nin, ilk macerasını 1916'da yazdığı Belçikalı dedektif. Düzenli, kibar, elit. 33 roman ve 54 öyküde boy gösterdi.

C. Auguste Dupin

Edgar Allan Poe'nin 1841'de yazdığı *Morgue Sokakı Cinayeti*'nin başkarakterleri. Tüm dedektiflerin atası kabul edilir. *Marie Roget*'nin *Sırı* ve *Çalınan Mektup* öykülerinde de başroldeydi.

Mike Hammer

Mickey Spillane'in maço dedektifi. 1947'de *Kanun Benim* (I, the Jury) adlı romanda ortaya çıktı. Toplamda 15 macerası vardır. 1950'lerde Türkiye'de çok tutulunca, yerli yazarlar, seri halde Mike Hammer maceraları yazmışlardır. Bunların sayısı 250'yi bulur. Kemal Tahir'in Mike esaslı kabul edilir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Shaft

John Shaft. Siyahi dedektif. O da maço. Ernest Tidyman'ın 1970 tarihli romanında ortaya çıktı. 1971'de sinemaya uyarlandı. Birkaç filmde boy gösterdi.

SHAFT
ERNEST TIDYMAN

Peder Brown

Katolik rahibi. 1910'da, C.K. Chesterton tarafından yaratıldı. Bisiklet kullanır, siyah giyer, şemsiyesi hep yanındadır. Birbirinden ilginç davaları çözer. Tontondur.

Miss Marple

Bayan Jane Marple da bir Agatha Christie karakteri. İlk olarak 1927'de bir hikâyede görüldü. 1930'lardan itibaren popülerleşti. Hiç evlenmedi. Bir kasabada, sıradan bir teyze görünümündedir. Suçlular onu hafife alır. O da hobi olarak, suçluları hapse yollar.

Alper Kamu

Dünyanın en küçük dedektifi: 5 yaşında. Oğullar ve Rencide Ruhlar adlı romanın başkahramanı (2003). Alper Canıgüz, Cehennem Çiçeği'nde (2013) onu tekrar vazifelendirdi. Türkiye'den sonra, Fransa'da büyük bir ilgi ve hayranlıkla kucaklandı.

Müfettiş Maigret

Jules Maigret. Üretken yazar Georges Simenon tarafından, 1931'de yaratıldı. Pisosunu elinden düşürmez: 75 romanda ve 28 hikâyede tutturdu. Filmler ve diziler de cabası.

Monk

Adrian Monk. TV dizisi karakteri. Adrian Breckman tarafından yaratıldı. 2002-2008 yılları arasında faaliyet gösterdi. Obsesifir. Polis teşkilatından ihraç edildiği ve çok sevdiği eşini kaybetmiştir. Kusursuz cinayetlerde kusur bulur. Yardımcısı Natalie, daha ziyade bakıcısı gibidir.

Müfettiş Clouseau

Su katılmamış bir aptal. Peter Sellers tarafından canlandırıldı. Blake Edwards ve Maurice Richlin'in 1963 tarihli Pembe Panter filminde ortaya çıktı. İlkim yan roleydi, fakat çok sevildi ve devam filmlerinde başrole yükseldi. Olayları tesadüfen çözer. Teşkilatın zeka ortalamasını düşüren nadir bir şahsiyettir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://fantasy.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Hazırlayan: Murat Menten

O zamanlar edebiyat dergileri bazen bir grup ya da sadece tek bir yazar tarafından çıkarılırdı. Kâr amacı güdülmeydi. Edebiyatı yazıp üretenler kadar okuyup 'tüketenler' de kaliteye dikkat ederdi.

ÖNCE PUNTLAR BÜYÜDÜ

Kağıdın, mürekkebin ve yazarların büyük değeri taşıdığı o zamanlarda, tasarruf amacıyla olsa gerek, yayınları ve edebiyat dergileri küçük puntolarla tercih ederlerdi. En çok, Varlık Yayınları'nın cebi sıkacak, minik puntolu kitaplarını severdim. O zamanlar edebiyat dergileri bazen bir grup ya da sadece tek bir yazar tarafından çıkarılırdı. Kâr amacı güdülmeydi. Edebiyatı yazıp üretenler kadar okuyup 'tüketenler' de kaliteye dikkat ederdi. Yazarların fotoğrafları yayımlanmazdı. Bazen, en fazla bir amatör tarafından çekilmiş doğa ve gösterişsiz resimler rastlardın. Yazarlık geçimiek neredeyse imkansızdı. En kotüsü, Sait Faik örneği dikkate alınırsa, yazarlık meslek yahut yul olarak dahi görülmezdi. Fakat mahrumiyet devri, o zaman mıydı, yoksa şimdi mi, emin değilim.

Edebiyatı imtihanında, okunaksız yazılarıyla verdikleri cevaba en fazla 10-20 verilecek birçok lise öğrencisinin şimdi burun kıvrıdığı, ikinci hamur A4 kağıtlar ise bir hayaldi. Oyle ki, bunlara kalem dokundurmaya insan kıyamazdı. Bu yüzden hâlâ 'tekisir kağıdını' tercih ederim. Benim kuşağımdan birçok kişi, çocukluklarında evde kağıt olmadığından, yazı ve resimle geç tanışmıştı.

Geçenlerde cebime sığabilecek bir not defteri almak istidim ve kırtasiyecideki o gösterişli ve yaldızlı defterlerin, kitapların çok daha pahalı olduğunu hayretle gördüm. Eğer bir yiğit sayfayı birleştirip ciltlerseniz, içinde yazı olup olmadığına göre, bunlar defter ya da kitap adını almayla hak kazanırlar. Kitapçı-kırtasiyecideki her beş ciltten kabaca dördü kitap, kalanı da defterdi. Yazı olsun ya da olmasın, sonuçta hepsi ciltlenmiş kağıttı. Kağıdı satmanın galibası elgi yolu var: Defter veya kitap olarak.

Küçümsemeyin. Birincisi, yani defter, tasarım ile emeğidir. Çitilçik, ebru, malzeme bilgi ve becerisi gerektirir. Ama elinizdeki kağıdı ikinci haliyle satmak iktisarsanız önce yazar bulmanız gerekir. Böylece kitap yahut defter al'd altında, okunabilir defterler piyasaya sürülebilirsin.

Asırlar önce okuyucu, yanından hokkası,

Bilmece bildirmece, eksik şekli bitirmece

ASİAŞRAF 33 sandır bu köşede okurlarına sunduğu bilmececin amacı, bir "Az Gelmişmiş Anahatır"dan ba rekette, yeni şekiller oluşturmak, değişik ve anlamlı resimler üretmektiir. Şimdi ise de yayınlanmadık kupon üzerinde şifreliğinizi "Az Gelmişmiş Anahatır"ı temsil eden resim, Şekil tamamladık-tan sonra lütfen, soyadı ve açık adla be-tilimleri doldurup kuponu keserek bir hafta içinde bize yollayınız.

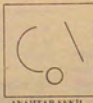
DİKKAT:
1) Bu yarışma şekli class 5 okuyucu-muz 100'er lira ikramiyeye hak kazan-acaklardır.
2) İkrariyet-kazanmaları isimleri listeyi sonraya yollanacaktır.
3) Tarehleri şekillerden, muntaka kupon üzerine ve "Anahatır şekli" belli olacak bi-çimde leyle alıyah, ya da kurmuş tükenme-kalemle ciltlenmesi gerekmektedir.
Adres: "Az Gelmişmiş Anahatır 33" Çarşaf Der-gisi, Müdafimeti Şekil, No: 30-32 Çeşneli, İSTANBUL

**Yazmak
dışında, şimdi
her şey
çok kolay.**

mürekkebi ve parşömenleri olduğu halde, bazen günlerce yol kat ederek (bunları yazarken elbette güliyuvar) ya bir kütüphanede yahut yazarm evinde o eserin bir nüshasını bizzat yazıp dönerdi (bunlara "müstahşih" veya "kopist" denirdi). Matbaa işin zahmetini azalttı da bir kitabın basımı hâlâ zor ve çetin bir işti. Fakat masasıu tü yayıncılıkla birlikte maliyet iyice düştü. Sonunda bedava oldu. Yazarların bir blog'da yayımlayabilir, hatta para kazanabilirsiniz.

Adını unuttuğum bir ressamın "Herkes bir

"Az gelişmiş Anahatır 31" i en iyi tamamlayan 5 okurumuz 100'er lira armağan kazandılar

ANAHATIR ŞEKLİ

Az İhsan FANAR
Nispetiye Mahallesi
Kurtuluş Caddesi
KATİVA

Başar ÇELİK
KATİVA
KATİVA

Zeynep KET
Nispetiye Mahallesi
Kurtuluş Caddesi
KATİVA

HABİ KATİ
Yaka Mahallesi
Kurtuluş Caddesi
KATİVA

Alper ÇELİK
Nispetiye Mahallesi
Kurtuluş Caddesi
KATİVA

Çarşaf
IKRAMİYELİ
BİLMECE KUPONU
AZ GELİŞİMİŞ
ANAHATIR 33

Adı, soyadı:

Adres:

Adres:

Sahibi: Erol İSMAVİ

Genel Müdür:

Nazih DEMİRKE

ve Sorumlu Müdür:

Çetin EMEÇ

Adı, soyadı:

Adres:

Adres:

Adres:

Adres:

Adres:

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefisi

İHSAN OKTAY ANAR

**İnsanlar genellikle değişmiyor.
Bir maskeyi çıkarıp öbürünü takıyorlar...**

HERKES POTANSİYEL KATİLDİR

**Thomas de Quincey'nin tezini
gerçeğe dönüştürdünüz. Cinayeti
sanat katına yükselttiniz Agatha
Hanım. Eşimiz dostumuz katil olabilir
mi sahiden? Hatta bizzat biz... Elimizi
kana bulamamız ihtimal dahilinde mi?**
Bir insan, kimin ölmesinin gerektiğini bildiğini
düşünmeye başladığında, katil olma yoluna
girmiş demektir. Ve her katil, birinin kadim
dostudur.

Yani suçlular görüldüğü gibi değil?
Çok azımız görüldüğümüz kişiyiz. Ayrıca herkes
potansiyel bir katildir.

Siz bile mi?
İnsanlar kitaplarla ilgilenmeli,
yazarlarıyla değil.

İyi insanlar da suç işler mi?

**Acı gerçek,
tatlı yalandan
bin kat
maktuldür.**

Manyak canilerin çoğu sessiz sedasız tiplerdir.
İyi bir intiba bırakırlar. Dünya, kötü şeyler yapan
iyi insanlarla dolu! Hem ancak sevdiklerimizi
hayatımızı cehenneme çevirebilir.

**Kurallara uyan, sevilen,
saygı gören kimseler...**

Ahlâk kurallarına uygun bir hayat sürüyor
olmak, ahlâklı bir insan olduğumuzu göstermez.

Herkesten şüphelenmek de olmaz ki?
Ben genellikle insanların kötü olduklarını
düşünürüm. Ve maalesef pek az yanılırım.

**Fakat cömert, iyi kalpli,
herkeşe sevilen insanlar...
Onlar da mı kötü?**

Şu kadarını söyleyeyim, fazla iyi
insanlar, günü geldiğinde fazla
kötü de olabilirler.

Sizce en büyük katil...
Zaman.

İlginç. Böyle düşünmemiştim.
İki kişi, nadiren aynı şeyi görür.

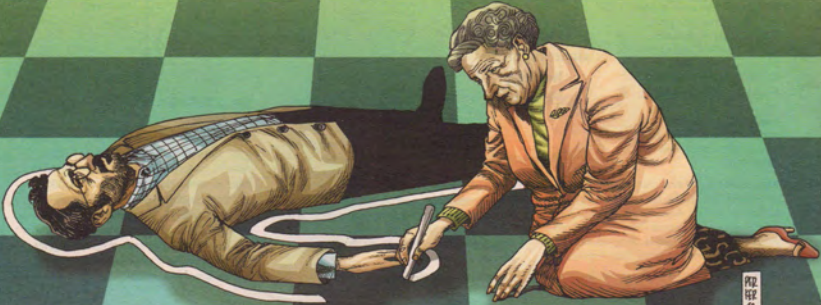
**Hayat bir mücadele,
sert bir oyun mu?**

Oyle görünüyor. Gene de bir savaş kazanmak,
en az kaybetmek kadar felaket getirir.

Nasıl bu kadar kendinizden eminsiniz?
Sezgi sayesinde. Sezgi acayip bir şeydir. Ne
açıklanabilir ne de görmezden gelinebilir.

Suçun ideal şahidi kimdir?
Çocuklar.

**Çocuklar... suçla şahit olmasa
daha iyi değil mi?**

MURAT MENTEŞ

İllüstrasyon: M.K. Parker

Elbette. Hayatta en harika şey, güzel geçen çocukluk çağıdır. Fakat bu çoğu kimseye nasip olmuyor.

Hercule Poirot, Miss Marple gibi enteresan dedektifler yaratınız. Dedektifin en önemli hususiyeti nedir?
Dinlemeyi bilmektir. İyi bir dinleyici her zaman itirafın zevcedir.

Sorgulama tekniğinden daha mı önemli susmak?
Evet. Bir şeyleri bir an önce anlama veya açıklama çabası, zayıflık belirtisidir.

O halde suçlular da az konuşmalı?
Öyle... Sohbet etmek her zaman tehlikelidir. Hele ki sakladığınız bir şeyler varsa...

Peki, Üstâd Christie, büyük suç ne sizce?
Gerçekleri saklamak.

Ya gerçek acırsa? Saklamayıp ne yapacağız?
Gerçeği her şeyi tercih ederim. Acı gerçek, tatlı yalandan bin kat makbuldür.

Sizin gibi hayal gücüne hayranlık uyandırmış birinin bunu söylemesi tuhaf değil mi?

Hayal gücü iyi bir hizmetçi, kötü bir efendidir. Hayal gücüne sanatta ihtiyaç duyarız. Hayatta ise gerçekler bizi yaşatır. Hikâyeler, romanlar, hayatımızdaki gerçekleri desteklemek için vardır. Fakat...

Fakat ne?
İnsanlar, yalanlara gerçeklerden daha kolay inanırlar... Bakın, insanın, hakikati olduğu gibi kabul edecek cesareti olmalıdır. Bu cesaret yoksa, hayatın anlamı da olmaz.

Gerçeği görmemizi engelleyen ne?
Kibir.

Cinayete dönelim. Bir cinayeti çözümede en mühim husus nedir?
Şüşüşürden temizce çıkarılması.

Ölüm hakkında ne düşünüyorsunuz?
İster katil, ister makul ölüm, ölümün kimseye bir yararı olmaz. Bu durum eceldir, kazayla, ya veya bu şekilde ölenler için de geçerli elbette.

Yalnızlık?
Sanırım... siz hatırlayan son insan da öldüğünde gerçekten yalnız kalırsınız. Bir başka açıdan bakıldığında, insan, benliğinin derinliklerinde daima yalnızdır. Ben hep yalnızdım.

Bir insan neden suç işler?
Genellikle... paraya kavuşmak veya parasızlıktan kurtulmak için.

Para mı?
Para çok acayıptır. İstediyi insana gider.

Para mutluluğu satın alabilir mi?
Tabii ki! Zaten başka ne iş yararı ki?

Bilge kişiler tam tersini söylüyor?
Bazı kişiye yalanlar herkesçe tekrarlanır durur; yapacak bir şey yok.

Para kazanmak sizi mutlu etti mi yani?
"Mutluluğun tek kaynağı paradır" demedim. Hatta mutluluğun vazgeçilmez olduğunu da söylemedim. Kimileri çok akıllıdır. Hayattan mutluluk beklemeler.

Hayat görüşünüz biraz karamsar sanki?
Aksine, hayatın harika bir şey olduğunu düşünürüm. Birçokları, bir şeyin değerini, onu kaybedince anlar. Nezle oluncaya kadar, burnundan nefes almanın ne kadar harikulâde bir şey olduğunu fark etmezler. Sizi temin ederim, ben hayattayken, umutsuzluğa kapıldığımda bile yaşıyor olmanın bile büyük nimet olduğunu farkındaydım.

İnsan içine çıkan bir değildir. Neden?
Aslında konuşmayı sevmiyorum, mesele bu. Çoğu kimse düşünmekten kaçındığı için sürekli konuşuyor.

Politikayla da ilgilenediniz?
Demokrasiyi savunuyorum ama bunun insanlara anlatmak için güçlü olmanızdır. İnsanlar kardeş olmak istemiyorlar, ama bir gün nasıl olsa olacaklar, bunu bilmiyorlar.

Politikacılarla ne buyurulur?
Bu dünya ve bür dünya için en iyisini yapabilen kimseler politikacı olmaz.

Oy kullanır mıydınız?
Tabii ki. Hayatım boyunca hep en az zarar vereceğini düşündüğüm adaya oy verdim.

Zulüm?
Bir kimse zulmetme hastalığına yakalandı mı, en sevdiği kişilere bile acı çektiğinden zevk alır.

Bunca roman fikrini nereden buluyordunuz?
Roman fikirleri acıyan anlarda gelirdi aklıma. Caddede yürürken veya bir sapka dükkanında dolaşırken, birdenbire gözümün önünde bir cinayet canlanırdı.

Dünyanın en çok okunan polisiye yazarısınız. Kitaplarınız ilgi görmeseydi ne hissederdiniz?
Hiçbir sanatçı, şaheser yaratmış olsa bile, eserini kendine saklamayı tercih etmez bence. Hatta sanatçıyı asıl tatmin eden şey, eserinden de ziyade, onun gördüğü takdirdir.

Mizah hakkında ne söylersiniz?
Espriden anlamayan kimse zamanla kendini fazla ciddiye almaya başlarlar ve bu da onun başını belaya sokmasına sebep olur.

Hayatınızdan memnun muydunuz?
Evet... fakat size bir şey söyleyeyim mi, hayatımızın en önemli anlarını, iş isten geçene kadar fark etmeyiz.

Bize bir nasihat, tavsiye bulunsanız?
Ah, hayır... Bir tavsiye ne kadar iyiye, o ölçüde kulak ardi edilir.

İnsanın en önemli özelliği?
Vicdan. Hakiki dayanıklılığın kaynağı, güçlü bir vicdandır bence.

Vicdanı, bizi dürüst kıldığı için mi önemsiyorsunuz?
İlgisi yok. Dürüstlüğü fakat zahürleri olabiliir. Dürüstlük bazen acıya sebep olur.

Sadakat?
Sadakat yorucudur.

Hayatta sizi en çok rahatsız eden şey?
İnsanların değişmesi. Onun yerine bir maskeyi çıkarp ötekini takmaları.

Kadınlar, kadın hakları?
Kadının mazlum ve boyun eğen tavrı, erkeğin sapıtmasına yol açabiliyor. Azimli ve güçlü kadınlar karşısında ise erkekler daha makul davranıyorlar. Kadın, seviilmekten ziyade saygıyı düşünmeli.

Başka?
Diğer kadınlara karşı acımasız olmamalı.

"İpuçlarının ille de belirsiz veya küçük olması gerekmez" diyorsunuz. Ayrıca takma isimle aşk romanları da yazdınız. Bize aşk hakkında büyük bir ipucu verseniz?
Sevdiğiniz kişiyi geçmişti değil, geleceği paylaşacağınızı aklınızdan çıkarmayın.

Aşk oldunuz mu?
Biz İngilizler aşklarımızı gizleriz.

Neden? Gururdan mı?
Belki... Gurur, insanın duygularını saklamasına yol açar. Fakat hissetmesine engel olmaz.

Son olarak ne söyleyeceksiniz?

Bil ki ey talib, Adem henüz toprak ile su arasında iken,
Ahmed, Hakk'ın şînesinde idi. Önce Ahmed (öz),
sonra Adem (kabuk) varoldu. Önce can, sonra ten evreni onurlandırdı.

BİR ADEM-HAVVA YORUMU

İnsanlığın ilk öyküsü, nedense bir cinsel öykü.

Bir başlangıç öyküsü, öyle ki bir baştan çıkma/ çıkarma öyküsü.

Bu öyküyü kısaca ve fakat yağın semgeleriyle hatırlayalım:

Önce **Toprak**, ne ki ma'mur, yani güzel, bereketli ve bakımlı. Evet, önce bir bahçe (bağ'ce), hem de bir saklı bahçe, dörtbaşı ma'mur bir bahçe! Kusaca **Cennet**.

Sonra **Adem**, ve derken **Havva**!

Bu bahçede bir ağaç, ve bir de o ağacın meyvası var: **Elma**.

Öykünün en cananlık sahnesi insanın baştan çıkarılışı, hem de bir **Yılan** aracılığıyla. İnsanı yoldan çıkaran bir **Yılan**! Fısıltıyan, tıslayan, vesveseci, sinsi bir **Şeytan**!

Sözün özü dört öğeli bir sahne: **Adem-Havva** ve **Yılan-Elma**.

Bu öğeler birbiriyle temasa geçer geçmez, hemen o anda, suç ve ceza oluşmuş, sakinlinin tamamı bu bahçeden kovulmuştur. Dördü de.

Acaba niçin?

Başlangıç öyküsü, çocukların elinde bir günah öyküsü hâline dönüşür ve ilahîdivacıbir zina, bir yasak ilişki hâlini alır, dolayısıyla bu ilişkinin meyvelerinden insan soyunun ilk üreme biçimi de belki seslendirilmemiş ama yine de enest olarak kavrılır.

Başlangıçta bir erkek ile bir kadın varsayılır, bununla yetinilmez Adem ile Havva'ya birer kişi, adları da birer özel ad olarak düşünülürse sonuç kaçınılmaz hale gelir: asırlar boyu dinar bilincin sessiz kaldığı bir sonuç:

Bu sonuç bilince düştükten sonra yaşanan şaşkınlık geçince, ilk savunmagelir: Bu bir zaruretler, zaruretler de haramları mübah kılabilir.

Hiç düşünülmez ki Tanrı için zaruret olmaz. Tanrının hiçbir şeyi mecbur olmaması öncelikle tanrılığının gereğidir.

Yahudiliğin ve Hristiyanlığın, tanrısal esminin simgesel değeri zahiriyetle eşleştirir yorumlarını bir çirpıda onaylayan zekâları, Kur'an'ın öncelik ve duyurılıklarına gerekliözni gösterdikleri söylenemez.

İlkin, Kur'an, **Havva** isimini zikretmez. İkincisi, **Adem** isimini de çokluk özel isim olarak değil, cins isim olarak kullanır, yani bir kişiyi değil, bir türün ismi olarak. Üçüncüsü radianmeyyan ad zikredilmemiş, aksine bu ağaç dikkati bir soyutlamayla **ebedilik ağacı** olarak nitelenmiş, böylelikle somut olanın yöl açabildiği sorunlar için zarf bir çıkış yolu saklı tutulmuştur. En nihayet, her halihâl falik simgesi olan **Yılan**'ın ogesi de kusurlu bilincin seçimi **Şeytan**'la yer değiştirdiği için, varoluşsal gerilim bir çirpıda bir entelektüel sorun düzeyine çıkmış ve tartışmaya bırakılmış. Tanrı'nın güzel isimlerini bilme konusunu

Tanrının
hiçbir şeye
mecbur olmaması
öncelikle
tanrılığının
gereğidir.

yerleşivermiştir.

İlk günah, artık bir cinsel günahtan öte, bir entelektüel günahtır.

Bu öykü, denebilir ki gerçekteinsanın insanınihayvanına ezdirmesinin öyküsüdür.

Bu öyküde **yılan** ve **elma** öğelerinin hakkı verilmezse insanın yeryüzündeki macerasını anlamlandırmak güçleşir. İkisi de hâli bizzimle çünkü. Erkek ve Kadın'la. Adem ve Havva'yla.

Yahudiliğin ve Hristiyanlığın etkin yorumlarının aksine, örneğin kadim Babil anlatılarını da dikkate alarak Adem'le **yılanı**, Havva'yla **elmayı** yanyana getirebilir; yılanı bir falik simge (penis) ve [yanım]-elmayı ise dişiliğin/bekâretin/kadın cinselliğinin temsili olarak yorumlayın kimi mistik geleneklerin uyarlarına pekala kulak verebiliriz.

Maden mertebesi: toprak/bahçe.

Bitki mertebesi: elma (kadın)

Hayvan mertebesi: yılan (erkek)

İnsan mertebesi: Adem-Hava (beşer-insan)

Kur'an'da **yılan** ogesi yerine **şeytan**'ın odağa çekilmesiyetle insandaki şehvet ve öyle yetirine etici bulurulmuş. Adem'in eylemlerinin gerekçesi, onun bilime yetisiyle değil güdülerine açıklanmıştır.

Mukaddes'in tam da aksine- kadim (Havva) tek suçlu

olmaktan çıkmış; insanın, yani erkeğin de kadının da **bilinç** yerine **güdülerini** izlemeleri eleştirisi konusunu yapmıştır.

Hiçbir şeyin temeli kendi olamaz. Bilincin temeli de bilinç değildir bu yüzden, güdülerdir.

Süfi şairler Kur'an'ın sembolik hassasiyetine ummakta tereddüt etmemişler, ve bütün öykünün son elçinin (insan-ı kamil'in) varlığa gelmesi için sözde bir gerekçeden başka bir şey olmadığını söylemişlerdir:

Bildiği çün sülb-i pâkinden zuhurun yâ Rasûl

Emdedi "Lâ tekrâbâ" nehyinden Adem icinab

Değil işya-yı şeytan, kandıran Adem'le Havva'yı

Bu bir esrar-ı Hak'ta şîve-i teftir-i Ahmed'dir.

Bazı ironik imaları feda edip bugünün Türkçesiyle ifade etmek istersek:

Son elçinin kendi soyundan geleceğini bildiği içindir ki Adem 'yaklaşma' yaşaydın kaçınımdı. Adem'le Havva'yı kandırıp yoldan çıkaran gerekçete Şeytan'ın fısıltıları olmayıp aksine bu olgu, hakikatte sırf Ahmed'in bu evreni onurlandırması yüzüsuuy hümrüne.Yarık'ın insanın özünde hareket geçiren işgilerinin/ cıvelerinin bir eseridir.

Başka bir deyişle bil ki ey talib, Adem henüz **toprak** ile su arasında iken, Ahmed, Hakk'ın şînesinde idi. Önce Ahmed (öz), sonra Adem (kabuk) varoldu. Önce can, sonra ten evreni onurlandırdı.

Yani tanrısal özün (sürekliliğin) **sudur**u için değil, **zuhuru** için Adem ve Havva'ya ihtiyaç vardı. Adem ve Havva ya, yani doğaya ve yaşama, yani maddeye ve bedene.

Bilginler bu konuda ne diyorlar, merak edenler öğrensin, baş şairlerin yorumlarını kulak verelim; kimi imalardan fazlasını gerevlik addedenlere...koca hakikat okyanusunu yüreğinde saklayıp bir kısmını çevre kabuğundan damla damla aktarırlar...

Kur'an simgeselliği açısından Havva'ya **Nun** (Hokka), Adem'e **Kalem** verilince, insanlığın tarihi **harf harf** (nesil-be-nesil) yazıldı ve hâlâ da yazılıyor. Öyle ki sonunda Yılan **'Kalem'**e, Elma ise **'Hokka'**ya dönüştü. **Dehr** (Zaman) ayrı verlen deftere nakşolunan Havva'yı harfari, ancak, Adem'in **kalemi** Havva'nın **mürekkebi** ile birleşince yazılabilirdi de böylelikle birlik sonunda çökük hâline idi.

Hakikat ehli ne güzel söyler:

Bildi âni şol kimse kim âkil u dâni imiş

Kaf ile Nun'dan murad ol Adem u Havva imiş.

Sözün özü, hakikati taleb ediyorsan ey talib, hurafelere de hümet et; sophos kadar mythos'a, kavram kadar imge'ye de kıymet ver.

İnsanlar hakikatı badesini **hurafe** kadehiyle sunmak edeb'den idi. ❀

“...ÖKSÜZÜN HiÇ ANISI OLMAZ. BEN ÖKSÜZÜM.”

Bu kitap bilinmeyen bir diyarda dünyaya gelen, kimsesizler yurdunda yetişen, çektiği yoklukların ardından şöhret ve servet sahibi olan Safiye Aylâ'nın 1998'de noktalanmış renkli ama hüzünlü hayatının hikâyesidir.

Gençlik senelerinde Atatürk'ün ve diğer devlet büyüklerinin yakın çevresine girmesi sayesinde Cumhuriyet'in kuruluş yıllarının önemli hadiselerine şahitlik eden Safiye Aylâ sonraları kendi ifadesiyle *ışıkânâr ve solcu* oldu. Nâzım

Hikmet ile ve o devrin *netameli* birçok ismiyle beraber bulundu, Türkiye İşçi Partisi'ni destekledi ve Hazreti Muhammed'in soyundan gelen Şerif Muhiddin Targan ile evlenip peygamber torunlarına, yani Şerif ailesine gelin gitti.

Safiye Aylâ'nın özel evrakı temel alınarak yazılan bu kitapta Türk Musikisi'ne Cumhuriyet döneminde iki defa getirilen yasaklamanın ayrıntılarının yanı sıra Mehmet Âkif Ersoy ve Ruza Tevfik Bölükbaşı gibi meşhur kişilerin mektupları ile Nâzım Hikmet hakkında Cumhurbaşkanlığı Arşivi'nde bulunan ve daha önce yayınlanmamış bazı belgeler de yer alıyor.

Safiye
Murat Bardakçı
488 sayfa
Karton kapak 32 TL, ciltli 50 TL

f /iskultur t /iskultur @ /tsbankasikulturyayinlari iskultur.com.tr

Ankara Bahçelievler
Kitapçımız açıldı.
İstanbul Şişli/Beşiktaş/İstanbul
Cad. No: 35 Çankaya / Ankara
Tel: (0312) 752 4 108

Kitapçılarımız: İstanbul - Kadıköy, Tel: (0216) 348 97 84 Eminönü - Mıncı, Tel: (0212) 511 13 37 Caddesi, Tel: (0216) 386 65 42
Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 Bakırköy, Tel: (0212) 571 20 32 Nişantaşı, Tel: (0212) 234 80 71 Taksim, Tel: (0212) 238 08 37
Ankara - Yenşehir, Tel: (0312) 430 33 66 Tunalı Hilmi, Tel: (0312) 324 19 73 • İzmir - Karşıyaka, Tel: (0332) 364 71 42
Diyarbakır - Otluk, Tel: (0412) 228 42 16 • Eskişehir - Tepebaşı, Tel: (0222) 220 49 13 • Konya - Selçuklu, Tel: (0332) 351 16 07
Kayseri - Melik, Tel: (0362) 233 38 30 • Trabzon - Merkez, Tel: (0462) 326 98 39
Samsun - Çiftlik, Tel: (0362) 233 38 30

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi • <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

TÜRKİYE
BANKASI
Kültür Yayınları

Nobelli romancımız **ORHAN PAMUK**, Prof. Dr. Handan İnci öncülüğünde kurulan Tanpınar Merkez'i'nin açılışında çarpıcı bir konuşma yaptı. Bu yazı, Pamuk'un konuşmasından seçilmiş bölümlerden oluşuyor.

BEN KENDİMİ TANPINAR OKUYARAK İNŞA ETTİM

Ahmet Hamdi Tanpınar, Yahya Kemal için şöyle demişti: "Pek az şair, cemiyet tarafından, onun gibi kayıtsız ve şartsız kabul edilmiştir." Doğru! Daha önemlisi, bugün aynı şeyi rahatlıkla Ahmet Hamdi Tanpınar için de söyleyebiliriz. Pek az şair, romancı, denemeci bir toplum tarafından onun gibi kayıtsız ve şartsız kabul edilir!

HANGİ YAZARLA TARTIŞIYORSAK, KLASİK ODUR

Yahya Kemal, tıpkı Nazım Hikmet gibibizim klasiklerimizdendir. Bu, Ahmet Hamdi Tanpınar için de geçerli. Bizim klasiklerimiz yalnızca Dede Korkut, Yunus Emre, Baki, Nef'i, Evliya Çelebi değildir. Yahya Kemal de Tanpınar da bizim klasiklerimizdir. *Bir eser, yazarın klasik yapan şey, her kuşağın o yazarla, o metninle bir diyaloga girip onu yeniden yorumlamasıdır.*

Klasik, her 30 yılda, 50 yılda bir tekrar ele alınır, onun çevresinde tartışmalar dönerse klasikler. "Yahu sen Mehmet Akif'i ç' misin, Tefik Fikret'i misin!" diye soruluyorsa, işte o edebiyatçılar bizim klasiklerimizdir. Neden? Çünkü onlarla kavga ediyoruz, konuşuyoruz, onları değiştiriyoruz.

Bugün "Nedim'ciler ile bilmem kimciler" diye bir tartışma yürütülüyor: O güzelliği bilmekte fayda var ama bize beğenilen, meşgul eden, o geçmiş değildir.

Kanaatimce, **Oğuz Atay bizim ilk modern klasiklerimizdir.** Ondan sonra modern klasikler ve klasik olmaya aday yazarlar çıkmaya başladı.

"BİR TÜRK ROMANI VAR MI YOK MU?"

Tanpınar, 1930'da, *Görüş* dergisinde Peyami Safa'nın *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*'nun bir eleştirisini yayımladı. Bu çok sevilen romanda bazı eksiklikler sapmıştı. Ahmet Hamdi bu yazısında şu soruyu sormuştu: **Bir Türk romanı var mı yok mu?**

"Bu ciddi, muhabatı daima müşkül mevkide bırakacak bir sualdir," dedikten sonra ekliyor: **"Türk romanı hem vardır hem yoktur. Hakikat maalesef budur. Madde itibarıyla, kemiyet itibarıyla vardır fakat keyfiyeti itibarıyla düşününce bu kemiyeti, hakiki bir varlık telâkki edemeyiz."** Bence de yanılıyor. Bazı kistaslar da söylüyor: Bunların birbirine benzemesi, aynı tarihle ilgilenmesi, edebî seviyeleri, sayıca az olmaları...

Tanpınar bu soruyu sorduğunda 29 yaşındaydı ama "Türk romanı" kavramını ortaya atıp tartışıyordu. Benim çarpıcı bulduğum şey bu. **Yeni kurulan Cumhuriyetin heyecanı içinde bütün bir gelecekte kendini sorumlu hissediyordu.** Geçmiş kültüre sahip ve Batı kültürünü bilen biri de olarak, eksikliği ya da olması gereken şeyin altını dürtüştü çiziyordu.

HERKESTEN FARKLI DÜŞÜNEN BİR YAZAR

Ben bunları okurken, 22 yaşındaydım ve o benim için Tanpınar'dı. Klasik büyük yazarımızdı. **Ben kendimi Tanpınar okuyarak inşa ettim!** **1970'li yıllarda ben Tanpınar'ı büyük Türk klasığı olarak kabul ettiğimde, toplum daha kabul etmemişti.**

Tanpınar öldükten 10-12 yıl sonra nasıl oldu da kültürel haritamızın merkezine yerleşti? Bunun pek çok nedeni var. Tabii ki eserinin güzelliği, etkileyiciliği, yoğunluğu, derinliği... Ama asıl önemlisi, Tanpınar, herkesin benimsediği görüşleri tekrarlayan ya da eserlerinde işleyen biri değildi. Herkesten ayrı görüşleri olan ve buna özen gösteren bağımsız bir insan olması onun benim için bu kadar kıymetli kılımtı.

Tanpınar'ın, Huzur'un benim üzerimde etkisi sınırsızdır. O zaman Türk edebiyatının gözdesi köy

"Bir Türk romanı var mı?" diye soran Tanpınar'la bugün konuşuyor olsak, diyebiliriz ki "Bir Türk romanı vardır. Bizler, Tanpınar'ı okuya okuya, onun çabalarına geri döne döne, üzüntülerini anlaya anlaya bir Türk romanını 80 yılda şükür ki inşa ettik." Bu da bizim en büyük sevincimiz olmalıdır.

romanı da Türkiye'nin yoksulluğunu unutmayalım. Köy romanları o bağlamda haklıydılar. **Tanpınar İsim Boğazı**'ndan, benin yaşadığım yerlerden bahsedene ve benim de ilgi duyduğum, tanınmak ve sahiplenmek istediğim bir kültüre derin ilgi duyan bir yazardı.

Yeni Dergi gibi ciddi edebî dergilerin, Fethi Naci'nin, Selahattin Hilav'ın Tanpınar hakkında tartışmalar açması da onun benim gözümde klasik düzyine çıkmasına yol açtı.

"FERDİYETİN İNKARI"

1950 yılında Tanpınar, Aile Dergisi'ne yazdığı, "Yahya Kemal ve şiir" konulu bir yazısında Türk romanı ve kültürü hakkında da bir şeyler söylüyor: "... diyebiliriz ki tarihimizin belli başlı terbiyati, umumi endişeler doğrultusunda, ferdîyetin inkarına doğrudur."

Batı ile ilişkimize ve geçmiş kültürle ilişkimizi dengeli bir şekle sokmak isteyen ve de bunu yapmadığı için açtık çeken bir yazar olarak bana, Tanpınar bir anahat sunmuştu: Ferdîyetin inkarı. *Benim Adamı Kızını ve Kara Kitap* romanlarımla bu ferdîyetin inkarı, inkarın zararı konuları üzerine kurulmuştur.

AVRUPALI OLMAK

Tanpınar'ın 1958'de Cumhuriyet gazetesine yazdığı bir yazı, ilk gençlik yıllarımda ilgimi çekmişti: "**Yahya Kemal Avrupa'yı, İhtiyar İmparatorluğun o kadar çalısıp da yapamadığını şeyi kendisinin yapmıştı. Düşüncesi garptıdır.**" Burada, Avrupalı kelimesini olumsuz değil olumlu anlamda kuruyor. Umarım belli bir gün Avrupalı kelimesinin ne zaman olumlu, ne zaman olumsuz anlamlar kazandığını ve bu anlamların inişli çıkışlı üzerine düşünerim. Bu, kendimizi anlamamıza, toplumumuzda neler olup bittiğini görmemize yol açar.

Tanpınar, Avrupalı olmayı bir hayalperestlik, bir boyun eğme, ihanet gibi görmez. Tam tersi, bunu memleketle faydalı bir gerçekçilik olarak değerlendirdi. Tanpınar "Bizi mazimize, onun sesliye barıştın, her lahzada kendî sularımıza dalmaya davet eden adamda, vaziyetleri açık olarak görmenin dehşeti vardı" diyor. Dahası "Çok gerçekçi bir adam" diyor: "Bizi mazimize barıştın..." Bizi mazimize kavgalı mıydık? Pekî mazimize barıştın adama niye "garpli" diyorsun? İyiye kafamız karıştı. Bu kafa karışıklığını yarattığı için seviyoruz Tanpınar'ı. Bu kafa karışıklığı bende de olduğu için seviyorum Tanpınar'ı". Pek çok bilgisi olduğu ama bunlar arasında fikri olarak bir sentez yapmadığı, bu sentezi romanlarında, şiirlerinde aradığı için seviyoruz.

"FİKRİN EŞİĞİ HÜRRİYETTİR"

1960 yılında Cumhuriyet gazetesinde yazdığı bir yazıda şunları söylüyor: "İnsana süstürmeye çalışmak, esya haline getirmek... **Fikrin kapısı ve eşığı hürriyettir... Korku en tehlikeli şeydir. Onyamaya gelmez. Karşındakini korkutmak, korku işerinde yaratmak isteyen dalmalı ilk ve en son korkandır.**"

Bunları 27 Mayıs askeri darbesinden sonra söylüyor. O zamanlar askeri darbeye olumlu baktığı için onu eleştirmekte haklı olabiliriz. Gelelim **yazarları siyasî düşüncelerine karşı çıktığımız için çöp tenekesine atamayız.**

Tanpınar'ın bugün bütün kalbimize en yüksek yere koyuyoruz. Yazarlarıya kavga edip onları çöten, onlarda hata bulup onları "terimlezen" milletlerin ne hafızası olan, ne geleceği Tanpınar, aslında Halk Partiliydi ama eski kültürü seven, davanı şiirle ilgilenen, Yunus Emre'den Fuzulî'ye, Evliya Çelebi'den Osmanlı müziğine pek çok konuda istihale istekle yazan, farklı bir Halk Partiliydi. "**Evliya Çelebi ve imparatorluğu**" yazısı benim için çok önemlidir. Bütün bunları yaparken aynı zamanda Proust'u, Andre Gide'li, Balzac'a da okurdu. Ve bu iki dünyanın arasındaki çelişkiyi hissetmek, Tanpınar'ın her zaman en kuvvetli yanındı.

TANPINAR ŞİMDİ BURADA OLSA...

Tanpınar, Edebiyat Üzerine Makaleler adlı kitapta, "Romana Dair" başlıklı bölümde "**Bir Türk romanı ne için yoktur?**" diye soruyor ve anlatıyor: "**Ferdîyet, bireycilik olmadığının için, Batıdaki gelişmeler olmadığının için, okumuş nüfusun azlığı...**"

Ama eğer Tanpınar'la konuşuyor olsak, 80 yıl sonra bugün diyebiliriz ki "Bir Türk romanı vardır. Bizler, Tanpınar'ı okuya okuya, onun çabalarına geri döne dön, üzüntülerini anlaya anlaya bir Türk romanını 80 yıldır ki inşa ettik. Bu da bizim en büyük sevincimiz olmalıdır."

Orhan Pamuk
Manzaranın Parçaları anı etrafında...

Mehmet Ali & Akşamsefası

KAMU SPOTU

TEVFIK
MERKUT

ÜLKEMİZİN
%59'UNUN
"ULAN
ZAMANINDA
BITCOIN ALSAK
ŞİMDİ LORDDUK
BE" DİYE
DÜŞÜNMEKTEN
HEDER
OLAĞUNU
BİLİYOR
MUYDUNUZ?

ÇEDDİMİZ
COĞRAFI
KESİFLERE
UYANAMAMIŞ
DEDİMİZ
CADDEDEN
Bİ EV
KAPATMAMIŞ BİZ
BITCOIN
SEKİRDİKİ
ALLAH HER
ŞEYİN
BELASINI VERSİNİ

arkadaş al
dediğinde
700 doları
derneği

AKMAR OVEN SON METALCİNİN İNGİLİZ KRALİYET
NİŞANISIYLA ONURLANDIRILDIĞINI
BİLİYOR MUYDUNUZ?

ORHAN PAMUK! AZİZ SANCARI!
ŞİMDİ DE JUDAS ÖMER!
KİSKANHANLAR ÇATLADI!

tahli o zamanlar
zadler belinde
derneği

HER YILBAŞI
SPORA
BAŞLAMAYA VE
KARAKA AYDA
BİR GEYREK
ATMAYA KARAR
VERENLERİN
YASLANINCA
ALTILARINA
KAÇIRMAYA
DAHA MEYILLI
OLADUKLARINI
BİLİYOR
MUYDUNUZ?

UNUTMAYINI
ALTINIZA
KAÇIRMAMAK
SİZİN
ELİNİZDE!

kokagla
mücadele
derneği

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

LEKE OYUNLARI
Cemil Cahit Yavuz

Mutlak Güç, Mezar Gibi Soğuk, Kader Anı gibi romanlarıyla tanıdığımız dünyaca ünlü polisiye yazarı DAVID BALDACCİ OT'a konuştu.

HAPİSTEKİ MASUM İNSAN ORADA FAZLALIKTIR!

2016 tarihli kitabınız The Last Mile, Infaz ismiyle Türkçeleştirildi. Infaz'ın hikayesinin arkasındaki esin kaynağı neydi?

Eski bir avukat olarak ölüm cezası ve Amerikan adalet sistemindeki kusurları hep büyük ilgi duydum ve bu da bu kitapta olduğu gibi bir kompo yaratmamı sağladı. Çok fazla spoiler vermeden şunu söyleyebilirim ki hapiste atılan masum bir insan orada fazlalıktır.

Romanlarınızda, beynin yapısıyla yakından ilgili olduğunuz görürüz. Bu ilginin sebebi nedir?

Beynin yapısı beni her zaman olağanüstü derecede etkilemiştir. Bence zihin, birçok açıdan dünyadaki en büyük gizem. Hakkında çok az şey biliyoruz. Bunden yola çıkarak, kusursuz bir hafıza sahip bir karakter yaratmak istedim. Fakat olağanüstü hafızası, onun hem en büyük gücü hem de en köklü düşmanı oldu.

Polisiye yazarlarının genellikle ünlü bir karakterle olur; sizinse Will Robie, John Puller, Amos Decker, King & Maxwell gibi birçok farklı karakteriniz var...

Farklı karakterler yaratmaya çalışmanın beni zorlamasını seviyorum. Aynı karakter üzerinden seriler yaratmak beni yenilikçe tazelik anlamında biraz zorluyor açıkçası. Bir formül üzerinden yazıyormuş hissi yaratıyor.

İlk romanınız 'Mutlak Güç' Clint Eastwood tarafından sinemaya uyarlandı; Eastwood aynı zamanda Luther Whitney karakterine de hayat verdi. Clint Eastwood kafanızdaki Luther Whitney karakterine uygun muydu?

Benim kafamdaki Luther Whitney daha çok Paul Newman'da aslında. Ama Clint Eastwood kitabınızı sinemaya uyarlamak isterse bu harika bir şeydir ve "Hayır, benim kafamdaki sen değilsin" diyemezsiniz tabii. Zaten Clint Eastwood da harika bir uyarlama yaptı. Hikayenin ruhuna gerçekten sadık kalan bir film oldu.

Yazma rutininiz nasıldır?

Her zaman, her yerde yazabiliirim. Benim için ideal yazı mekanı fiziksel bir yer değildir. İki kulağımın arasındakalan alanlardır. Eğer o alanın içine girebilirseniz, her zaman, her yerde yazabilmeyi başarırsınız.

Genç okurlar için birkaç fantastik roman yazdınız. Neden?

Cocukken fantastik romanlar okumaya bayıldım. Ve bir yetişkin olarak fantastik romanlar yazmak benim için bir tür "meydan okuma"ydı aslında. Ayrıca, fantastik romanda kurduğunuz dünya daha ne ister ki!

Yazmanın en sevdiğiniz tarafı nedir?

Onuza dikan o bombos sayfayı zorlayıcılığı seviyorum. Ben düşünmeden önce dünyada hiç var olmayan bir şey yaratmayı seviyorum.

Çok sık kitap yazıyorsunuz. Hiç yazar tıkanması yaşadığınız olmuyor mu?

Yazar tıkanması denen şey aslında gerçekten bir tıkanma değil. Yazma sürecinin bir parçası bence. En azından benim için öyle...

Bir romana başladığınızda sonunun nasıl biteceğini bilir misiniz?

Hayır, romanımın nasıl biteceğini hiç bilmem. Bu da planlama, saptanmış bir şey yazmaya dökmektense hikayeyi organik olarak geliştirebilme imkanı tanıyor bana.

Bazı yazarlar kendi alanlarında

kitaplar okumaktan, filmler

izlemekten kaçınırlar. Sizin bu konudaki tavrunuz nedir?

Ben her şeyi okurum. Bugün bir yazar olmamı çoktuncu iyi bir okur olmama borçluyum.

Polisiye izlerken

sonunu tahmin edebiliyor musunuz?

Evet. Bu yüzden ailem benimle film izlemekten nefret ediyor.

Sizi hiç okumayan birine hang kitabınızı önerirsiniz?

Bedelî Ödenen Günahlar, Unutmayın Adam veya Kader Anı.

Bugünlerde ne izliyorsunuz?

Outlander, Modern Family, Blackish ve yeniden çekilen Law and Order'ı.

Favori yazarlarınız kimler?

Listelemeyecek kadar çok favori yazarım var.

Tanıdığınız Türkiye'de

yazarlar var mı?

Birkaç yıl önce Richmond,

Virginia'da bir ödül

töreninde Orhan

Pamuk'a ödülünü

ben takdim

ettim. O güne

dek Nobel ödüllü

bir yazarı hiç

tanımadım.

Benim için büyük

bir onurdu.

Genç

yazarlar için

tavsiyeleriniz

var mı?

Gerçekten ilgi

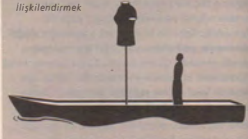
duydunuz şeyler

üzerine yazın. Trendleri,

egilimleri takip etmeyin.

Beyninizle ve kalbinizle

saygı duyun.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://iranley.org>

**Dünyada yapmak zorunda olduğumuz iki şey vardır:
1. Hakiki hakikati aramak. 2. Ev kirası ödemek.**

-SİVİL SİNEMAYA GİRİŞ-

İ. Dünyada bulunmamızın rasyonel hiçbir gerekçesi yoktur [Bunu daha önce konuşmuştuk]. Fakat dünyada isek; yapmak zorunda olduğumuz iki şey vardır:

1. Hakiki hakikati aramak.

2. Ev kirasıödemek.

"Hakiki hakikati aramak"la birkaç şeyi kast ediyorum:

- Deniz seviyesinde ve 1 atmosfer basınçta, su,

100 derece santigratta kaynar.

- Çok sıcak bir şeyi tutarsanız eliniz yanar.

- İçsel tecrübe ahlaktan muafır.

Bu üç örnekteki merkezî kavram **'keşif anı'**dir.

'Keşif anı' demekle; manası 'tek' olan

hakikatin bize dönük vechesini

kavradığımız o büyüü, biricik ve

bedeli bizatlı yaşamak olan

'yaratıcı an'ı kastediyorum

[Bu anlamıyla, ölüm, nihai

keşifimiz olacaktır. Gibi...]

'Ev kirası' diyerek ise doğrudan

ev kirasını kast ediyorum. Ev

kirasının kendisinin başka bir

anlamı yoktur. Kendisinin başka

hiçbir anlamı gelmemesi özelliğinden

dolayı ev kirası, hakiki hakikate özdeşir,

denebilir [Tabii ki denemez. Latife ediyorum].

Aynı zamanda sinema seyircisi denen kitlenin

de tamama yakınıni oluşturur ortasınıf, bu

iki kavramdan, yani **'ev kirası'** ve **'keşif'**

kavramlarından bir tanesine her zamandaha fazla

anlam yükler; dolayısıyla bir diğerinden de anlam

eksildir. Çünkü ortasınıf, geleneksel olarak metafizikle

zahireliğin için, **diyalaktik düşünme** yetisine

sehir değildir.

Çaresiz şekilde bir **bilgisizlik bilgisinin** için

doğmuş olmanın etkilerine yabancılaşmanın

bir yolunu bulamamış olması hasebiyle,"keşif anı'nın dolaysız tadından bihaber vaziyeteki ortasınıf, **'hakikatin herkes için ayrı ayrı tanımlanabilir olması'** şeklinde genellenilebilecek postmodern zırvayı sıkı sıkıya tutunur. Çünkü bu konformist zırvayı, ortasınıf bir çeşit **'benlik bilinci'** vazdedir.

Ortasınıf için benlik bilinci, bir çeşit puttur. Çünkü ortasınıf, bir, bir süreç olarak değil, a priori bir veri olarak algılar. Bu da ortasınıfın ben'i, hakikate arasındaki bir çeşit puta dönüştürür. Ortasınıf, hangi dini inanışa [ya da inanmayışa] sahip olursa olsun, hakikat karşısındaki konumu gereği, kendi **'sahte ben'**'ine tapan bir putperesttir.

Ortasınıf, ev kirası ile keşif arasındaki irtibatı

kaçırdığı gibi; **'yaşama sevinci ile ölüm korkusu'** arasındaki ilişkide

de ayan tutturamaz. Ya **'aşır bir umutsuzluğa'** ve bunun kurtuluşu

yolu olduğunu zannederek gırtlığına

kadar dünyaya bakar ya da lanetli bir

metafizigin, daha doğrusu **boğucu bir mistifikasyonun** içine daha

da gömülür. Bu mistifikasyon da

onu aşırı bir dini hayata ya da boş bir

burjuva nihilizmine savurur. Ortasınıf, her iki

durumda da 'reddedirmiş gibi' davranmaya bayılır.

Oysa yapmamış değil **yapamamış**, yapmamış değil

yapamayandır.

Bütün bunlar, umurgasız ortasınıfın, hayatıta

kalabilmek için sistemle işbirliğine zorlar. Bu işbirliği,

ortasınıfın gerici bir konuma düşürür. Dolayısıyla

ortasınıfın siyaseti de, ahlaki da, estetistiği de gericidir.

Varolan dramaturji, ortasınıfın zımnı onaylaya

varolabilirdiğinden, 'sinema gericidir' de denebilir

[Tabii ki denebilir. Latife etmiyorum].

Özne, bir sonuç değil süreçtir. Bu anlamıyla bir

pozisyon değil, keşif anının her türlü etkisine açık

süreklî bir 'imkan hâli'dir. Bu süreklî imkan hali, süreklî bir edimsellik kuvveden file gıkabilir durumdadır. Özne, kuşatılmış olduğu bilgisizlik bilgisinin felcdetici etkisinden, ancak tersyönde hareket ederek, yani kaynağa doğru yüzerek kurtulabilir. Öznenin bu hareketi; **yapmaya değil sökmeye, çoğaltmaya değil kurtulmaya** yönelik olmalıdır. Çünkü kaynak, bizzat öznenin kendi kendisindeki bozulması imkandır. Bu imkan, aynı zamanda 'keşif anı'nın sağlığı, hakikatle dolaysız teması da imkandır. Yani özgürleşmenin imkanı.

Özne, söz konusu edimsellik bağlamında kaynağa doğru yüzüldüğe özgürleşir fakat özgürleştiğçe bilgisizliğin bilgisi tarafından daha da terk edilir. Yani günlük dilde söylemek gerekirse, artık 'onaylanmaz'. Özgüleşmenin kefareti, ortasınıfın sahteben'i tarafından onaylanmamaktır. Onaylanmayarak dışarıda bırakılan özgür özne, hayatın olağan akışına uygun olarak, kira ödemekte de zorlanır. Diğer yandan, kirasını ödemekte zorlanan **özgür öznenin** hakikatle temastaki ısrarı, sonsuz bir yaratıcılık riski taşır. Yaratıcılığın olduğu yerde doğru yoktur. Ama yanlış da yoktur. Dolayısıyla arki ahlak da yoktur. Yani: **'içsel tecrübe ahlaktan muafır'**. [Ben şeyeyi çaldım taş / namusu ar'ı neylemem] (Y. Enne)

Boylece elimizde ahlaktan ve ortasınıfın onayından muaf; kaynağa doğru yüzerken **'sökmeye'** ve **'kurtulmaya'** çalışan ve kirasını ödeyemeyen özgür bir **'aday özne'** kalmış olur.

Şimdi, bu 'aday özne'nin önünde iki yol vardır. Ya hakikatle temasta ısrar edip ateşten bir nehirde, kaynağa, yani başlangıçtaki **hakiki kora** doğru yüzmeye devam edecek ya da akıntıya direnemeyip bilgisizliğin bilgisinde boğularak, kaosa metevazı bir katkı yapacaktır.

Bu iki ihtimalde de ayrıntısıyla inceleyeceğiz. Ama önce küçük bir reklam arası...✿

DEFTERLER

YIL 1965. NEW YORK DAHA YETİSKİN
DISNEYLANDI OLMAMIS, İNSANLARIN
BU ŞEHRE KAÇMAK İÇİN DEĞİL,
YETİŞMEK İÇİN KOSTUĞU ZAMANLAR.

BUGÜN BİZİ YAŞAMININ BİR
MASAL OLDUĞUNA İNANDIRIMS,
KİTAPLAR YAZMAMIZA, FİSİMLER
ÇİZMEMİZE, KAMERAĞIN KAYIT
TUTUNA BAŞLAMIZA, SARKILAR
SÖYLEMİZE NEDEN OLAN,
POLAYISIYLA HAYATIMIZI KAYTIRAN
HERKES GREENWICH VILLAGE'DE
BİNALARINDAKİ PENCERELERDEN
SARKIYOR.

WOODY ALLEN
O BİNALARDAN
BİRİNİN ALTIN-
DAKİ WAWERLY
RESTORANTDA
BİR SABAH,
HER SABAHKI
GİBİ, HER
ZAMANKI MAS-
SASINDA OTURUP
KAHVALTİSİNİ
YAPTI.
AYLARDAN
OCAK,
GÜNLERDEN
NE ÇAĞMI
VAR?

BİRKAC SOKAK
İLEREDEN DÜFLÜK
İŞİMLİ KOMEDİ
KULÜBÜNDE STAND
UP YAPTIYOR O YILLARDA.
ELİNDKİ SENARYOSUNUN
TEK KOPYASINA BAKTI...

'ACABA DEDİ KENDİ
KENDİNE, 'BU SENE BU
SENARYO FİLM OLACAK MI?

YIL 1943. AYLARDAN
OCAK. PARİS'İN MONT-
MARTE SİBİTİ YERLE-
LARDÖ SARHOS.
BUGÜN BİZİ SANATIN BİR
MASAL OLDUĞUNA İNAN-
DIRIMS, HERKES AKŞAM-
DAN KALMA LYANDI...

MARCEL AYMS, MONTMARTE'N
YÜKSEK DUVARLARINA BAKA-
RUK, 'TENTİ' DEDİ KENDİ KEN-
DİNE, 'BU DUVARLARIN İÇİNDEN
GEÇERSELM NASIL OLURDU?'

YIL 1972. AYLARDAN
OCAK. İSTANBUL
O VAKİTLER TRAFİK
KAFANIMAMIS,
BİZİ BU ŞEHRİN BİR
MASAL OLDUĞUNA
İNANDIRAN HERKES
BALKONLARDA
DÜŞÜYÖR.

BU BALKONLARDAN
BİRİNDE ÇÖLGE İRAK. BİR
ELİNDE ÇAY BARDACI, AĞZINDA
SİGARASI, DİĞER ELİYLE GÜN
GAZETESİNİ TUTTU.

BU GAZETE İÇİN HAZIRLADIR
MİZAH SAYFASINA BAKTI, 'ULAN'
DEDİ, 'BU SAYFAYI DERGİ Mİ
YAPSAKT?'

BİR GECE ÖNCE KALA-
BALIK BİR SOFRADA
UZUÇU SAKARSA KARİ-
SARAK YUKU BULMİLE
BÜTÜN MUHABBETLER
ALAPRANGA TUNALET-
LERE KUSULDU.

BİR SÖRÜ KÜÇÜK ÇOCUK,
BİR SÖRÜ BAĞKA MUMİT VE
ŞEHİRDE ONUN SESİNİ DUYDU.

YIL 1981. AYLARDAN
OCAK. FEDERICO GARCIA
LORCA, DÖŞ-
DÜĞÜ ŞEHİR
FUENTE
ROS'UN ÇOK
HAYŞİYETLİ
BİR BİNAŞI-
NIN GATİSİNE
ÇIKIP BUGÜN
BİZİ ÖZGÜR-
LADIN BİR
MASAL
OLMADUĞUNA
İNANDIRAN
GÖZLERİYLE,
ÖLÜMÜNİ
SEVİYİ O
TUTANAKTIR.

TÜM DÜNYA,
ONUN BAKTİĞİNDA
İSPANYAYI GÖRDÜ.

YIL 1991. AYLARDAN
OCAK. HALİCE
BOP, İSTANBUL'UN
BEYAZİT MEYDAN-
NINDA YÜRÜYÖRDÜ.
BİRKAC ADIM
ÖNÜNDE İSTANBUL
YÜRÜYÖRDÜ.

199'DAN SONRA SÖYLEN-
MİS HER SÖZ KAVAYDIL
VE BU KAVAYI BAŞLA-
TANLARDAN BİRİ KADINDI.

YL 2001, AYLARDAN OCAK.
ALAIN ROBERT, HONG
KONG'DAKI HANG SENG
BİNASINA LULUN LULUN BAKTI.

BU BİNAYIN NE ÜZERİNDE
DÜŞENECEK BALKONLARI
VARDI, NE DE PENCERELERİ,
NİSANLARIN SARKACAĞI.
ONUN İÇİN OKUMASINA BİR
PARKURDU BU CAMDAN
MARİFET, 25 GÜN SONRA
TIRMANACASI.

YL 1900, AYLARDAN OCAK. OSCAR
WILDE, HOTEL DAL-SACE'DAKİ ODA-
SINDA YEPYENİ BİR YILA BAŞLADI.

"BU YIL BİTMEDEN" DEĞİL, YA
BEN BURADAN GİDEMİM YA DA
BU OLAY KAGIDI."

YL 1906,
AYLARDAN
OCAK.
PARİS
HENZİ
ÖLMEDEN
ÖNCE
YAPMANIZ
GEREKEN
100 BİR
LİSTELERİN-
DEKİ BİR
İYAHET
DESTİNAS-
YONLU
OLMAMIS.

BİZİ SANAT KONSİLMANIN BİR
AYT OLMAĞINA İHAZDAS
HERKES, GERTRUDE STEINİN
RUE DE FLEURUS'DAKİ 27
NUMARALI EVİNDE TOPLANMIS.

GERTRUDE STEIN SİCAK
OKULATIRANDAN İYİCE
BOYKULGÜNDİR BİR YUDUM
ALDI. İSPANYA'DAN YENİ GELMİŞ
OLAN GENÇ PABLO'NUN
RESİMLERİNE BAKTI.

BÜTÜN DÜNYA O RESİMLER
GERTRUDE STEINİN GÖZLERİNDEN
BAKTI. İSPANYA'YI GÖRDÜ.

AMA PABLO PICASSO, EVİNDEN ÇOK
UZAKTAKİ BU BEHRDE, BUZ GİBİ SOĞUK
KÜÇÜK BİR EVDE. DÜŞÜNEN DİYE ÖYÜĞÜ
ELDIVANLARIYLA FİRCALARINI TUTUYORDU.

AYLARDAN OCAK, GÜNERDEN
BEZ BİR TUNAL. HER FIRCA
DARBESİNDE İSPANYA DEĞDÜ.

YILLARDAN NE
ONEMİ VAR,
AYLARDAN
OCAK.

TAKVİMİN İLK GÜNDEN BİR
CÜCÜK İSTANBUL'DA TEŞVİKİ-
YE DE UYANDI. DÜKKAN'DA
UYANDI. BURADA, TRAP-
ZON'DA, VANDİ.

SOĞUK OTOBÜSLERİN
KORİDOR TARAFINDAKİ
KOLTUKLARINDA
UYANDI.

ANNEANELERİN,
DEDELERİN OTURDUĞU
KAHVARTI SOFRALA-
RINDA UYANDI.

VE HEPMİZİN
CEBİNDE AYNI
YIL VARDI.

Hayat koşarken onu usta bir tahnitçi gibi doldurup doldurmayı başaranlara saygımız sonsuz.

HAYAL DÜNYASI REHBERİ

YAŞLI PLINIUS: NATURALIS HISTORIA (DOĞA TARİHİ)

Ölümüyle meşhur olmuş bir yazar varsa o da Yaşlı Plinius'tur. Bilinen ilk "bilim şehidi" Plinius, Pompey'de insanları kurtarma çabalarına katıldikten sonra Vesuv'ün dibine kadar gidip bilgi toplamaya çalışırken kükkürtümlerini soluyarak ruhunu teslim etmiştir. Oysa konuşmamız gereken, onun ölümünden

çok, tarihin ilk ansiklopedisi ve bana göre dünyanın en zevkli kitaplarından biri olan Naturalis Historia'dır. Plinius'un bitmek bilmeyen merakını 37 ciltten mükrekkep tarihte görürüz; astronomi, botanik, jeoloji, sanat tarihi veya zooloji gibi başlıklarında Borges'in hayali mahkuklarını aratmayacak garip tasvirler, büyüler, ilaçlar var. (Unanım günümüzde kimse ona kulak verip tedavi olmaya kalkmaz!) Yaşlı Plinius'un hayata araştırma yaparak ve okuyarak geçmiş. Aza binmemesinin sebebi başkaları tarafından tapırken okumaya devam edebilmişim. Aynı anda sağında bir kole o kaynakları okurken soldaki koleye kitabını dikte ettirdiğini de bir mektuptan biliyoruz. İmparator Claudius'un bal içinde sakladığı ölü Mısırlı insan-başı ata sahip olduğu gibi bilimseliken uzak pek çok madde ile karşılaşmamıza rağmen zamanın Roma İmparatorluğu'ndaki yeme, içme, yaşam, din gibi birçok konuya dair detaylı bilgi aktarmasıyla paha biçilmez bir katalogdur. Trevor Murphy'nin dediği gibi "Plinius bizi insanlığın hayal gücü dünyasını rehberli bir yolculuğa çıkartarak" bilincin altını, üstünü, kenarını, köşesini kaşır ve zorlar.

ESKİ İSTANBUL'UN ARKA SOKAKLARI

M. REFİ'İ CEVAD ULUNAY: ESKİ İSTANBUL YOSMALARİ

Meşhur gazeteci yazarımızın biyografisine hiç girmeyeceğim, oradan çıkmayız. Ama onun eski İstanbul'unun arka sokaklarını dolanıp 1890-1900'ü yılların başındaki aristokratik zamparalar, düşmüş kadınlar, serseriler, feylesoflar ve içki medicileriyle tanışmak istiyorsanız bu kitabin içinden çıkmak istemeyebilirsiniz. Belle Époque İstanbul'unu teneffüs ederken roman okumaktan çok bir belgesel izlemiş hissine kapılacak, belle de jour'larımız Rana ve Elpek vasıtasıyla o devrin mahalle hayatını, aile ve kadın-erkek ilişkilerini tanımış olacak, onların araklarını, çorbalarını ve ciğaralarını tadacaksınız. İlk kez 1959 yılında nesredilen romanın son kısmındaki Mermer Köşkün Sahibi adlı romanın kâğıt arşivi de...

Hayatı o denli iyi biliyorlardı ki..."

Hayat koşarken onu usta bir tahnitçi gibi doldurup doldurmayı başaranlara saygımız, o nedenle sonsuz.

DÜNYANIN EN TUHAF KİTABI

LUIGI SERAFINI: CODEX SERAPHINIANUS

Pek çok listede "dünyanın en tuhaf kitabı" namıyla boy göstermiş işbu eser, mimar, ressam, endüstriyel tasarımcı Luigi Serafini'nin kendi yarattığı spagetti gibi eğri bir dille yazılmış ve tarifi imkansız resimlerle bezemıştır. Taksonomi meraklısı Serafini kendine göre bitkiler ve hayvanlar çizip altlarına anlaşılmasız ibareler yerleştirmiş. Velhasıl onun tuhafnabatını incelerken bir taraftan ortaçağlardan yadigar bir belgenin içine düşmüş gibi oluyor, bir taraftan da sürreal bir ç ezegene işinlanıyorsunuz. z. Kitabın içindeki tabloları yazıların ne anlama geldiğini hiç sormayın! Ona kimse inanmasa da yazar ısrarla dilinin hiçbir anını olmadığını söyleyerek kitabın şanını cılalıyor. (Oxford Üniversitesi Bibliyofili Cemiyeti'ndeki

soyleşisinde, okumayı bilmeyen çocukların kitap denilen objeyi keşfetdiklerindeki hissi uyardırarak istediğini söylemiş.) Bu sayede her okuyucunun kendi kitabını yazmasının da önünü açmış oluyor. Yarak armutlar ve rahatı kaçmış avukadomusu ağaçlar diyarında bir sergizeste ne dersiniz? 🌿

KİŞİ

- Babamın anısına

Sormadı kimse; neden

mevsimlerden en çok kış

ve gençken bir nakkaşı

sevdiğini henüz. Kimse

sormak için rastlamadı.

Eğer, rastgele bir yabancı,

barış, dostluk, belki de

kopkoyu bir dürüstlük adına

eksilttiğini toplarken

zeytin ağacından; bir kış sabahı

üşüyen ellerini tutup tanışsaydı,

kar, Dostoyevski ve öümüzdeki

yaz üzerine konuşabilir,

hatta seveşebilirdi, ayrıcalıklı.

İç çekerek baktı cıız ışığın aydınlatdığı güçlü karanlığa.
Kar tanelerinden başka her şey değişmişti sokakta.
Önce binalar, sonra insanlar... Ya da tam tersi mi?

YALANCI KOKİNALAR

Kokinaları billur vazoya yerleştirdikten sonra bir adım geri çekilip eserini inceledi. Yıllar evvel yine böyle bir gece, kırmızı toprakların bikiye sonradan tutkal marifetiyle ilave edildiğini öğrendiğinde nasıl şaşırıldığını hatırladı, çoktan yitirdiği için hayırlıydı tatlı cehaletin masumiyetine gülümseyerek. Oysa ilk işittiğinde, o çok sevdiği şarkıcının saçlarının peruk olduğuna şaşırdığı günküne benzer bir aldatılmışlık çökereklini içine.Yine de susmuştu. Bu duygunun terkinde gizlenmiş kırılın bir şeyler, öğrendiklerini ulu orta dillendirmesine maniymiş çünkü. Birini ya da bir şeyi yalana pek benzeyen küçük sırlarına rağmen severdi insan. Ve onları ifşa etmez, öğrense bile sevdiklerini üzmez istemediğinden zinhar yüzlemezdi. Kocasından evvel uyandır gece yatarken bile çıkarmadığı makyajını tazeleyen kadınlar tanıdı. Karısından evvel uyardığı halde, başka çağıra ait bir nezakete uyup taklidi yapın kocalar da. Bu kocamış konakta yaşamış üstelik hepsi. Şimdi tarih kadar eski görünen bir zamanda. Ama burada. İste kendisi de aynı terbiyeyle kokinalardan küçük sırlarını bildiğini gizlemiş ve yıllardır alışageldiği gibi, her yılbaşı gecesi güzüz bir demeti kırmızı toprakların incimekten korkarak hanım anneden yadigar vazoya yerleştirmeye devam etmişti.

Zaman değişiyordu. Mekan aynı kalmış gibi davranmaya çalışsa dahi, esasen o da akrepile yelkovanın koşturan adamları arasında eğilip bükülerek, yalıtma aynı yerde beklemiş kuyuların azamette başkalaşıyordu. Tortusu kalıyordu geriye. Zamanın ve içine sığmış, içinden taşmış her şeyin tortusu.

Yıllar öncesinin bereketi, ferah konağı, şimdiki

bir müteci çadırı gibi, kuru, ürkek ve yalnızdı. Kokinalar bile geri getiremiyordu eski günleri. Neyse ki alışkanlıklar vardı. İnsanda hiçbir şey değişmemiş yanılgısı yaratmak için canla başla uğraşan, bir tür yuva duygusu taşıyan alışkanlıklar.Yakasındaki eski broş gibi.

Her 31 Aralık gecesi, ceviz şifonyerdeki mücevher kutusundan çıkıp yakasına ilaştırdığı o eski broş. Hanım annenin bir yılbaşı gecesi annesinin yakasına, annesinin yıllar sonra yine başta bir yılbaşı gecesi kendi yakasına taktığı yaldızlı sim üzerine soğuk mine işlemeli yakut broş.

Vaktiyle, ortalgın karıştığı o malum zamanlardan birinde, kaçır gibi giden, şehri terk eden komşularından, ederinin pek altında bir fiyatı satın alındığını duymuştu bir keresinde. Bunu öğrenmek kalbini incittiğinden, bilmiyormuş gibi yapmayı seçmişti. Tıpkı kokinalar gibi, ailesini de yüzlememişti.

Yakut broş. Bir zamanlar tika basa dolu kadife kutunun nicekır tek sakini. Rehinecilerden kurtulmayı becermiş vefakâr yadigar. Çok kereler rehine dükkânının kapısına çek sürüklense de, her sükanın gitmemişi o Kulağın türlü masal fışıldadığı sahibini geri dönmeye ikna etmişti her bir. Her şeyler kalmalydı çünkü eskiye dair. Zenginliği değil, geçmişti hatırlatacak bir şeyler.

Esasen rehinesinin kapısını her çalısında bir vakitler içinecişmiş eski günahların bedelini ödediği duygusu sarmıştı içini. Bir yandan içi titrese de bir yandan da ağılı bir yaradan kurtulur gibi, garip bir rahatlamaya vermişti hep elindekinin.Ama gene de bir şeyler kalmalydı işte geriye. Geçmişe ait, geçmişteki kendine ait bir şeyler.

Broşu yakasına taktığı ilk seneden bu yana

çok şey değişmişti.Alt alta eklendiğinde bir ömür eden kalemlerdi bunlar.Ama gene de her sene, yılın aynı günü, broşu olması gereken yere ilaştirmek, hiçbir şey değişmemiş duygusu yaşamasına, bu minik yalana aldanmasına vesile oluyordu.

Kimsenin gelmeyeceğini, uzun zamandır kimsenin gelmediğini, artık gelecek kimsenin kalmadığını bile bile, gene de fazladan bir tabak kuydu sofraya. Şamdandaki mumları yaktı. Çoktandır hindi pişmiyordu konakta. İki tabağa da tavuk servis etti.Ama sonra masaya oturmak yerine, ayaklarını aşıp zeminde sürüye sürüye pencereye gitti. Cıız sokak lambasının altında uçuşan kar tanelerine baktı. Bu da tatlı bir alışkanlık diye geçirdi içinden. Karın, her sene bu gece, şöyle bir atıştırmak için de olsa muhakkak yağmaya çalışması. O da kendini evinde hissetmek istiyor olmalı. Yahut bizler öyle hissedilmi diye çırpınıyor.Az sonra silinecek de olsa, iştahla yağmaya, yerin yüzüne şöyle bir dokunmaya uğraşıyor. İyi ki de öyle yapıyor.Yoksa insan, hangi zamanda ve nerede olduğunu nasıl hatırlar? Evinin nasıl hatırlar? Kendini nasıl?

İç çekerek baktı cıız ışığın aydınlatdığı güçlü karanlığa. Kar tanelerinden başka her şey değişmişti sokakta. Önce binalar, sonra insanlar...Ya da tam tersi mi? Heyula gibi koca koca binalar dizilmişti konağın yanına yöresine. Bıraksa buraya da dikilireceklerdi birini ama... Bırakmamıştı. Dede yadigarını elden çıkarmamak için direnen, hususiyetli deli bir kadın olmak düşmüştü onun da payına.Varsın öyle desinler diye geçirdi içinden.Aslı onlar delirmiş.Dünya, dünya toptan delirmiş. Bir ben, bir yakut broş, bir de şu yalancı kokinalar. Evet bizim de kendimize ve başkalarına söylediğimiz küçük yalanlar var ama... Gene de bizden başka herkes delirmiş.

Duvardaki gonglu saate baktı. On ikiyi daha çok var. Daha çok var. Daha çok...*

Usta kalem Jale Sancar'ın ilk romanı da yeni romanın ardından okurlarıyla tekrar buluşuyor...

Tümden bir yok oluş, belki de bir uyanış...
Uyanan Güzel'in sınırsız hikâyesi her şeye
rağmen sevgiye inanan okurları çağırıyor.

12 Ocak'ta raflarda!

Jale Sancar yeni kapak tasarımıyla tekrar okurla buluşan ilk romanında, Yelnehir kasabasının fırtınalarla dolu sesini duyuruyor.

Her "yarın"da içinizi titretecek bir ihtimal vardır. Jale Sancar öyküleriyle sıradan sanılan sıra dışı hayatları anlatıyor.

hep_kitap

hep_kitap

hepkitapp

hepkitap.com.tr

Sanatçı PUNTO

hep
kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kadıköy İskeles'i'nden Yeldeğirmeni'ne çıkan yokuşlardan birine girdik. Camelanlar'ın yeni yıl sevinçli süslemiş birkaç pavyon, sokağa yayılan dertli şarkılarıyla tezat oluyordu.

İnsan, içerisinde merak ediyordu.

Müşterilerin ağzında, üfleyince uzayan salyangoz düdüklerinden var mıydı? Kimisi dalıp, onu bir kül tablasına söndürmüş müydü? Ya da derin bir nefes çeken olmuş muydu kederden? Plastik bir çam ağacından şarkıyormu muydu süsler? Tombala çekiyormu muydu konsomatrisler? Muallaktaydı hepsi... Bir tek şeyden emindim, içeride geygin kralı dönüyordu.

Bir pavyon fedaisi, üzerinde demir doğramadan imal edilmiş gibi duran uzun paltosuyla dışarı çıktı. Palto, sahiliden esen sert rüzgârın önüne bir iskele babası gibi dikildi. Bir sigara ilâştirdi ağzına, yaktı. Onünden geçip giderken bize baktı. Fedai yokuşun başında kara bir katedral mumu gibi kıpırtız yanıyordu.

Cenk, Kadıköy'ün kudemli cankilerindendi. Varlıklı bir ailenin, iyi eğitim görmüş çocuğuydu fakat madde bağımlılığı onu sokak adanına çevirmişti. Çok nazik, iyi bir insandı. Kimseye bir zarar yoktu. Sinyal yaptığı kişilerden birkaç yokuş koparıncı "Evinize sağlık götürün" diyecek kadar ince ruhluymdu. Onu da aldım yanıma. Anya'ya aşkıma anlatırken İngilizceye o çevirecekti. Cenk işe yaramazsa diye, bir de aya almıştım hediye. Aynın da İngilizcesi benden iyiydi, karnına bastırınca "I love you!" diyordu.

Bu pavyonlarla başlayan yokuş, sanat atölyeleriyle son buluyordu. Aşağıda resimler, yukarıda ressamlar vardı. Ressamların bu resimlerden haberi yoktu muhtemelen. Zaten bu şehirde hayat algaç seyreder, sanat yüksekten uçardı.

Cenk, ben ve aya bu hayat degradesinde sanat atölyelerine doğru ilerliyorduk. Anya'nın davetliydim. Polonya'dan Erasmus'la sanat okumaya gelmiş, Yeldeğirmeni'nde arkadaşlarıyla bir ev tutmuştu. Yüksek yapıyordu.

Moda'da bir ev partisinde tanıştım onunla. Kıt İngilizceme alırdım dert anlatmaya çalışmam ilgisini çekmiş, eğlendirmişti onu. Arkadaş olmuştuk. Sık sık buluşup, o seviyor diye kanyak içiyorduk. Brillaç kez beni ziyaret etmiş, çizimlerine bakıp "Awesome, gorgeous, brilliant..." gibi İngilizcenin en pahalı kelimeleriyle şaşkınlığını dile getirmişti. Ben ise, teni ince açılmış bir baklava yufkasını andıran ve dudakları kremsanti üzerine ilâştirilmiş bir kiraz şekeri gibi duran bu kıza sırılsıklam âşk olmuş ve fakat ucuz kaçır diye "I love you!" diyememiştin.

Kapı açılınca yüzümüze yoğun bir öğrenci değişim programı kokusu çarptı. İçerisi tıkım tıkım Erasmusu kaynıyordu. Avrupa Birliği kiraya çıkmıştı sanki. Kalabalığı yapı Anya'yı bulmaya çalıştım. Nafile, ortalarında yoktu. Rastalı bir Karayip Korsan'na sorduk...

bir yılbaşı hikâyesi

RENKAT

Kalabalığı yarıp bulduk banyoyu. Çalacak kapısı yoktu, desenli bir perde asılıydı sadece. Derin bir nefes alıp çektim perdayı.

Gözlerime inanamadım. Kalbime bir ayı oturdu. Anya'yı uygunsuz vaziyette bulmuştuk. Zevkle titreyen başını bizden yana çevirdi. Alt dudakını ısırp gülmüsendi. Ruhumu kapana kıştırmıştım sanki, o acıyla sığıttım ayyı.

Yokuşun aşağısındaki pavyona oturduk. Bir 70'lik açtınp siktik artık böylesi bir aşkın ızdırabını.

Gitmekten başka elimden bir şey gelmezdi. Sokağa attık kendimizi.

Anahtarı Cenk'e verdim. "Bende kal sen," dedim. "Evine sağlık götürüymü mi?" dedi. "Götür," dedim. Ben ayyıla birlikte bir bankta yıldızları izleyerek geçirdim geceyi. Üzerimde büyük ayı ve başımın altında küçük ayı, yumdum gözlerimi gerçek bir kış uykusuna. Seneye uyanmak üzere yitip gittim.

**Bütün mahalle, bütün şehir, bütün ülke, bütün insanlık
ayıp etti Emine'ye. Bari ilk ve son kez onun için bir şey yapın;
Emine Akçay'ı unutmayın!**

EMİNE AKÇAY'I UNUTMAYIN!

Babam: Yuh! 445 TL gelmiş (Kasım ayı döğal gaz faturasından bahsediyor). Bu ne be, daha kıs gelmedi!

Annem: İki kat ev. Banyosu, ocağı, kaloriferi... Az bile gelmiş.

Babam: Tabii canım az. Ocak gelsin 1000 lira veriniz artık.

Ben: Veriniz be babam, n'olcak. İslıyınız ya.

Geldiğini duymamışlar, kendi kendilerine konuşuyorlardı. Sesimle irkilirdiler. Biraz da şaşırıdılar sanırım. Çok huyum değildi çünkü bu tür toplara girmek. Ne bilsinler, az önce aşağı katta, sosyal medyada dolanırken gördüğüm bir paylaşımla dağıldığımı, herkes adına, hepimiz adına, üstelik beş yıl gecikmeli olarak utançtan gebermek üzere olduğumu.

Ben: Babaa. İslak odun nasıl yanar?

Babam: Nerede nasıl yanar?

Ben: Sobada baba. Bildiğin düz sobada. İslak odunlar sobada nasıl yanar?

Babam: Kuruyunca yanar. Ya da önce kuru bir şeyleri tutuşturur sonra ıslak odunları yavaş yavaş üzerlerine atarsın da... Nerden çıktı şimdi bu!

Ben: Hiç, önemli değil!

Önemli baba. Önemli. Başka her şeyden daha önemli demek istedin. Diyemedim. Üzüldür çünkü bilirim, merhametlidir. Üzüldür, en çok da geç kaldıklarına. O yüzden ona diyemedim bir şey size diyeyim...

Emine Akçay'ı unutmayın! 14 Mart 2012'de, Adana'da, sadece yoksulluktan değil aynı zamanda umutsuzluktan ve çaresizlikten kafayı yiyerek kendini asan Emine Akçay'ı unutmayın. Hepimize ibret olsun. Ne zaman içimizden biri ırkımızın güzel özelliklerine dair bir şeyler söylemeye kalkarsa, gözlerinin önüne Emine'nin ipin ucunda sallanan gencecik bedeni gelsin. Adana'da, çocuklarının yanında, yan odada kendini asan 26 yaşındaki Emine Akçay'ı kimse unutmasın!

Adana'da kışlar genelde sert geçmezdi ya, o uğursuz 2012 Mart'ında sord. Bir tutmuştu namussuzun, Emine, başa bir Mehmet Ali & Akşemsefasi

anne...Altı aylık kızı Kardelen ve altı yaşında oğlu İsa ile beraber yaşıyorlar. Baba kayıp. Bir yerlerde iş bulmuş, çalışıyormuş diyorlar ama iki aydır ne para gönderdiği var ne haber... Kardelen ile İsa aç! Emine de öyle muhtemelen. Ama o bir şekilde halloluyor. Ölünmüyor açıkltan. Ölünmüyor da... Bu Mart, soğuşu çok pis Adana'nın. Ev soğuk, sokak evden soğuk.

Bebeler donacak soğuktan. Ne yapmalı da ısıtılmalı? Ne yapmalı? Gerisi, üçüncü sayfa gazete haber!

**Komşusu açken
tok yatanı reddeden
peygamber, komşusu
yokluktan intihar
eden ümmetine
ne yapar, yüzüne
tükürmez mi!**

"... Emine Akçay'ın ölüm haberini alan yakınları evine akin etti. Olay yeri inceleme ekibi evde çalışma yaparken

mahalle sakinleri genç kadının yoksulluğa daha fazla dayanmayıp canına kıydığını ileri sürdü."

Ulan yakınlar! Ne nasil yakınlık? Mahalle sakinleri, bu kadar sakin olunur mu lan? "Komşusu açken tok yatan bizden değildir" diyen peygamberin ümmeti değil misiniz siy? Komşusu açken tok yatanı reddeden peygamber, komşusu yokluktan intihar eden ümmetine ne yapar, yüzüne tükürmez mi?

"... Polis ekibinin çevrede yaptığı araştırmaya göre, Emine Akçay olaydan dört saat önce cebindeki son altı lirayı oduncuya gitti ve yakacak almak istedi. Oduncu "Bacım bu paraya odun olur mu?" dedi. Emine Akçay'ın ısrarı üzerine on kilo odunu çuvala doldurdu parasını

almadan geri gönderdi. Sırtlandığı çuvala evine dönen genç kadın, aldığı odunları yağmurdan dolayı ıslandığı için sobayı yakamadı. Sobanın yanında duran eski kamyon lastiğini parçalayıp tutuşturmak istedi, onu da beceremedi. Çocuklarının üşüdüğünü görünce sac kurutma makinesini çıkarttı çalıştırdı ve oğlu İsa'nın eline tutuşturdu. Kardeş Kardelen'i de yanına oturtup "Al oğlum, bununu hem kardeşini ısıt hem kendin ısın" diyerek yan odaya geçti. Tavandaki salıncak demirine ip bağlayarak kendini astı..."

Tavandaki salıncak demirine ip bağlayarak kendini astı! İsa'nın salıncığının demiri miydi acaba, yoksa Kardelen'in mi? Ne fark eder? Emine Akçay 14 Mart 2012 tarihinde, Türkiye'de, Adana vilayetinde, soğuktan titreyen çocuklarını ısıtabilecek odun kömürü alamadığı için tavandaki salıncak demirine ip bağlayarak kendini astı!

Emine Akçay'ı unutmayın! Birileri bir yerlerde merhameten, insanlıktan, vicdandan, ahlaktan falan bahsederse onu bir kez olsun susturun ve Emineciğin kısacık hikayesini anlatın. Anlatıklarınız karşılık bulursa o an, karşınızda kiyle beraber fatiha niyetine iki damla göz yaşı dökün. Bulmuyorsa da derhal oradan uzaklaşın. Ya da konuyu değiştirin, bir kahve daha söyleyin, bilmiyorum işte ne yaparsanız yapın...

Ne yaparsanız yapın. Ama Emine Akçay'ı unutmayın. Vicdanınızın, bilinçaltınızın, dualarınızın bir köşesinde saklayın. Bütün mahalle, bütün şehir, bütün ülke, bütün insanlık ayıp etti Emine'ye. Bari ilk ve son onun için bir şey yapın. Emine Akçay'ı unutmayın! ✨

**Tek başına polisiye ansiklopedisi yazan...
Tarih kitapları çeviren... Eleştirileriyle
günümüz romanını yönlendiren,
yazar EROL ÜTEPAZARCI polisiyenin
inceliklerini OT'a anlattı.**

EN SEVDİĞİM POLİSİYE KARAMAZOV KARDEŞLER

Polisiye roman cinayeti üzerine ilenilen bir dedektif macerası değildir. Polisiyede iki unsur vardır. Suç ve muamma, bir gizem. Sherlock Holmes polisiyenin başat eserlerinden biridir. Sir Arthur Conan Doyle 56 öykü yazar, bunların 41'inde cinayet yoktur, başka suçlar vardır. Benim en sevdiğim polisiye, "Karamazov Kardeşler" dir. Dostoyevski'nin pek çok eseri polisiyedir.

İlk roman, 1550'de yazılan "Decameron" ya da "Don Kişot" olarak kabul edilir. Türkiye'de ilk roman 1860'ta çevrilmiş, "Telemeke" romanı. Üç yüz senelik bir fark vardır dünyayla aramızda. Polisiye romanda ise öyle değildir, ilk polisiye roman 1841'de Edgar Allan Poe'nun "Morg Sokakı Cinayeti" dir. Bide ki polisiye roman 1882 yılında Ahmet Mithat Efendi yazmış, "Esrar-ı Cinayeti". Kırk yıl sonra...

Bu topraklarda polisiye roman yazıldığı zaman İspanya'da, İtalya'da, Almanya'da polisiye roman yazılmıyomuş. En iyi polisiyeleri yazan İskandinavlar bile ilk polisiye romanı 1902'de yazmışlar.

Polisiye romanın Türkiye'de de imve kazanması ise 90'ların sonradır. Osman Aysu ve Ahmet Ümit iki kalandan ilerlediler. Sonraki kuşaktan da Celli Öker, Alper Canğız, Murat Menteş, Esmahan Aykol ve Nuray Atack var.

GİZLİ POLİSİYELERİ, GİZLEMİYENLER...

Artık polisiye roman yazıldığını yazdıklarından utanıyorlar. Eskiden polisiye roman ikinci sınıf edebiyat olduğu inancı vardı. "Polisiye okurları seveyiş okurdur" gibi anılsam; bir aşığına ve küçümseme vardı. Bu yüzden Peyami Safa kendisi isimle polisiye yazılmıyordu. "Servet Bedi" adını kullandı. Aziz Nesin "Nuru Hayat" adıyla polisiye roman yazıyordu. Kemal Tahir polisiyeleri ise "EM. İkinci" adıyla basıldı.

Halide Edip Advar, "Yalpasa Cinayeti" kitabını kendi adıyla yazılmıyş, mahlas kullanmamıştı. Mahlas kullananlarıdan biri de Hüseyin Rahmi'dir. "Kesik Baş" kitabı, "Bu bir zabıta romanıdır" ibaresiyle başılır. Nazım Hikmet'in "Yazgıma Güzel Sey Be Kardeşim" romanı da polisiyedir.

Kadınların romanlarda en muvaffak oldukları alan polisiye romanlardır. Herhalde gençlerden gelen bir zaafiyetlik var. Erkeklerden bir adım öndeler. Kurguda Agatha Christie üstüne kimseyi tanımam.

ROMANLAR YAZILDIĞI DÖNEMİ YANSITIR

İskandinavlardan en sevdiğim yazarlar Henning Mankell ve Wahlöf'dür. Kuzey polisiyelerinin en önemli özelliği toplumsal sorunları yansıtımleridir. Mankell, göçmen sorunlarını işler, faşizmi işler. Artık bütün dünyada polisiye roman, toplumcu romanın işlevini de üstleniyor. Polisiye roman klasik maceradan çıktı ki, iyi polisiye roman yazarı artık toplumsal sorunları da iyi

bir kurgu içinde işliyor. Klasik polisiyede, mesela Agatha Christie'de öyle bir şey yoktur.

Bir dönemi anlamak için tarih kitapları okumak yeterli değildir. Romanlar dönemi daha iyi yansıtır, daha iyi anlatır.

1928'DE DRAKULA TÜRKİYE'DE

Türkiye'de ilk vampir romanını 1928'de Ali Rıza Seyfi yazmıştır. "Drakula İstanbul'da." İrlandalı bir yazarın "Drakula" diye bir kitabından ilenilmiş, Fatatolay İstanbul'da geçiyor ve tamamen yerli motifler var. Sonra filme de çekilmiş, Mezarlık sahnesi var sonra, duman çkması lazım. İnkârları küstürdü. 30-40 kişiyi toplamışlar, herkese sigara yaptırılmışlar ve o sigaralardan çıkan dumanla çekmişler sahneyi.

MAYK HAMMER: KADIN VE KATIL AVCIISI

Kemal Tahir'in hapisten yeni çıktığı günler, paraya ihtiyacı var. O sırada da Spillane diye bir Amerikalı, Mike Hammer'ında bir dedektif yaratmış. Bu dedektifi öyküleri dünyayı kasp kavuruyor, Kemal Tahir "Mike Hammer: Kanun Benim" T1 Türkiye çeviriyor. Küçük boybasıp gazete bayirlerinde 1 liraya satıyorlar. O zaman Türkiye'nin nüfusu 20 milyon, bu ilk roman 100 bin satıyor.

Fakat, Spillane de karakteri Mike Hammer gibi manyak bir adam. Yehova tarikatına giriyor. Bu tarikatla roman yazmak günah! Böylece roman yazmayp brakyorherlik. Sadace altınne romanı var. Roman çeviriyor, korkunç bir talep var ama adam yeni romanı yok! Yayınevinin teklifiyle Kemal Tahir, bu maceraların devamını yazıyor ve "Mayk Hammer"ı sizin için yeniden yazıyoruz" diye tanıtıyor. "EM. İkinci" adıyla Kemal Tahir dört tane Mayk Hammer romanı yazıyor.

ABDÜLHAMİT VE SHERLOCK

Abdülhamit, sıkı bir polisiye meraklısıdır. 600 tane polisiye roman çevirtiyor. Haremde girmedigi aşkamlar polisiye roman okuyor.

Stand Magazine derisinde Doyle'un "Sherlock Holmes" öyküleri tefrika ediyor. Mutercimi, Abdülhamit'i aleyhine yazılan bir yazıyı tercume ederken "Boş Ev" öyküsünü görüyor. Abdülhamit'in hoşuna gider diye onu da çevirtiyor. Abdülhamit, bu öyküden çok hoşlanıyor.

Londra elçisine bir telgraf çekiyor. Doyle'un ne kadar kitabı yazsağonderilmesi isteniyor.

1907 yılında Doyle, İstanbul'a geliyor. Sir Henry Woodsiye

POPÜLER KİTAPLAR DA KLASİK OLUR

Edebi olmak sılcı olmayı gerektirmez. Eğer belli bir okumukluk seviyesindeyseniz, bir kitapsizi okuyorsanız o kitabı brakin, okumayın. Kitap ya bilgilennmek için ya da keyif almak için okunur. Rutin hayatımdan dışına çıkmak için... Bazen bilgi edinmek için okunan kitaplar insanı canından bezdiriyor. Üç sayfa okuyorsun, göz kapaklarını duyuyor. Bu yüzden ben birkaç kitap birlikte okuyorum. Böyle 20-30 sayfa keyifaldığım kitaptan okur sonra diğerdincederim.

Popüler romanlar, büyük kitlelere okuma zevki aşılayan kitaplardır. Bunları küçümsemek doğru değil. Pek çok insan popüler romanlara okumaya başlar. Bunların çoğu bir süre sonra unutulur. Unutulmayanlar ise klasik olur.

"Savaş ve Barış" Tolstoy, 1860 yılında yazmış. Hâlâ okuyoruz; beş yüz sene sonra da okunacak. Don Brown'un "Da Vinci'nin Şifresi" on milyon sattı ama eline sene sonra kimse okumaz. Son kitabını aldım bile. Vereceğim paraya yazılır. "Cehennem" tamamen turist rehberi gibi. Beğeniyorum kitaplarını. Çağdaş Grange, Dan Brown'un üstünde bir yazardır.

BİZİM "MAYK" DAHA İYİ

Altmış beş yıllık polisiye roman okuru olarak, sizi temin ederim, Kemal Tahir'in yazdıkları Spillane'nin romanlarından açık ara daha iyidir. Orijinal Mike Hammer, faşistin tekisi, zenci düşmanıdır. Kemal Tahir'inkiler hem kurgu hem Hammer'in kişiliğini değıştirmiş bakımdan özeldir. Fakat bir süre sonra 6-7 Ekim olayları döneminde Kemal Tahir'i telkar içeri alıyorlar. O içeri girince bu romanları başkaları yazıyor.

1963'e kadar Türkiye'de 450 tane sahte "Mayk Hammer" roman yazılıyor. Bunların 200'ünü Afif Yersari yazıyor. Bir New York yehir rehberi buluyor, rehberle bakarak yazıyor hikâyeleri. ✱

bir arkadaşın ziyarete için. Sir Woods, Abdülhamit'in, Doyle'un romanlarını sevdiğini bildiği için Doyle'u alıp yanına götürüyor. Bundan sonrası karşık.

Rüyavetler muhtelif: Doyle'un anlarında olay şöyle anlatılır: "Ramazan ayında olduğumuzu için paşah beni kabul edemedi fakat selamlarını gönderdi, bana ve karıma nişan verdi."

Sir Henry Woods'un anlarında ise şöyle anlatılıyor: "Abdülhamit, Doyle'u kabul etti, yakasına kendileriyle yerleştirdi taktından sonra Sherlock Holmes öykülerinden konumaya başladı. Abdülhamit: "Sen roman da yazıyorsun uzun hikâye de. Uzun hikâyelerin çok güzel ama roman yazma! Romanlarında geridonuşlar çok fazla, keyif almıdım. Ama uzun hikâyelerine laf yok" dedi ve Doyle buna çok bozuldu."

Abdülhamit, böyle bir eleştiri yapacak kadar klasik polisiye romanıdın. Bütün Holmes öykülerini ve hikâyelerini, romanlarından başları bulular.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Menheret Afif Akşamsefası

Bunu yazmak istiyorum sana
sonra postalamak istiyorum
Simli bir gılbasi kartıyla

Hiçbir mektup
artık dem

İkna etmiyor hayata

Dilem Midek'in "Sindirim Bir Hata mı" jürinden

Sıradan bir gündü. Her sıradan günün
sönünde olduğu gibi iştene eve
gelmiştim. Topuklu ayakkabılarımdan
kurutulca yeniden doğmuş gibi oldum.
Zorlanıyca tabanlarımla içeri yürüyüp
üstümü değiştirdim. Bittikim. Evin
içi serindi. Bana aynı anda hem huzur
hem de hüzün veren, sanki üzerine
hem dar hem de geniş gelen ev hırkamı
giydim. Buzdolabını açtım. Canım hiçbir
şey istemiyordu. Ama çok açtım.
Yemek yemek değil, yemek
yemiş olmak istiyordum.
Gelecekte öğünlerim
yerini alacak şu
haplar ne zaman
kıkacak? Gelecek
mi kalmıştı?
Dünyanın sonuna
ne kalmıştı?
Görev gibi bir
şeyler hazırladım.
Tepsiyle salona
geçtim. Dışarıda
sağlam bir yağmur
başladı.

Yemek yerken televizyonu
açtım. Üper adam karşılıklı oturmuş
bağırıyorlardı. Kahverengi cekettiller,
lacivert ceketlere karşı. Büyük
biyıklara karşı. Tartışma programı. Konu,
kadına yönelik şiddetle ilgiliydi. Bu
adamların kadın sorunlarını konuşması
kadın sorunlarının başında geliyordu.
Sinirim bozula bozula izlemeye devam
ettim. Reklam arasında tepsiyi
içeri götürdüm. Bulacağı
yıkadım. Televizyonun
sesi olduğu gibi
mutfaktaydı.
Orada burada
yükselece yepyeni
yaşam alanlarını
sayıklayan ruhsuz
adam seslerini
dinleye dinleye
kahve pişirmeye
koyuldu.
Yeni yaşam mı
kalmıştı? Cezvenin
başında iki dakika
durmaya üşendiğimden
yine taşırıldım. Bolca kâğıt havluyla
ortalığı temizleyip cezveye bir daha
kahve koydum. Kâğıt havlu yokken
ne yapıyoruz biz? Annelerimiz
ne yapıyorlardı? Bir yandan tartışma
programını dinleyip bir yandan Twitter'da
gezinerken kahve içtim. İçim şişti.
Okuduklarımdan ayrı, dinlediklerimden
ayrı.

Yılanmak için içeri gittim. Manasızca
uzun maruz kaldığım tartışma programı
paylaşımları yılanma isteğiyle dolmadı.

Manasızca uzun maruz kaldığım tartışma programı ve
okudukça karardığım Twitter paylaşımları yılanma isteğiyle
dolmadı. Sanki derimin altı pislik dolmuştu.

SAÇ KURUTAMAMA

neden olmuştum. Sanki derimin altı pislik
dolmuştu. Soyunup banyoya girdim. Uzun
yün yıkadım.

Banyodan çıkınca evin buz gibi olduğunu
fark ettim. Kloriferleri açmak için neyi
bekliyorlardı? Somon rengi bornozuma
sımsıkı sarımsıkı saçımı kurutuyordum.
Kurutma makinesinin sesine kafama
uğuluyordu. Ancak saçlarım
kurumuyordu. Dakikalar dır fönü

tutmama rağmen sırlıslıktı.

Banyodan ilk çıktığım
andaki gibi. Fönü
kapatıp mermer
banyotezgahına
bıraktım. Panikle
havluyla alıp
kurulamaya
başladım. Kafamı
parçalayacak
gibi. Saçlarım
kurumuyordu.
Yüzüme ve yerlere
iri su damlaları
düşüp duruyordu.

Elim ayağım titremeye
başladı. Tekrar fönü açtım.

Mümkün değil kurumuyordu. Tek bir
nokta ya çok uzun tutmaya karar verdim
makineyi. Kafa derimi yakacak, burnu
eritecek kadar uzun. Gözlerim kararır
gibi oldu. En ufak bir değişiklik yoktu.
Nemli kalmak falan değil, hep banyodan
ilk çıktığım, ayak halusuna ilk adımı
attığım andaki kadar ıslaklı saçlarım.

Omruşemde ilk defa çıldırmaya bu
kadar yaklaşmışım. Fönü
kapatıp banyodan çıktım.
Evin içinde sırlıslıkla
saçlarla dolunarak
kurumayı zamana
bıraktım. Birilerini
arayıp anlatmak
istedim ama kime
ne diyeceğimi
bilemedim.
Geçen zaman da
bir işe yaramadı.
Saçlarımdan sular
süzülmeye devam
ediyordu.

Tekrar fönü tutmaya kalkıştım.
Bu iyi bir karar değil sanırım. Üçüncü
fön seansı çok uzun sürdü ve sonuç
vermedi. İşte o anda oldu. Tepemdeki
makinenin işlevsiz uğultusu içinde
alev alev yanarken. Ateş gibi ısınan
ama asla kurutmayan fönü elmden
atıp önce banyodan sonra evden
dışarı attım kendimi. Fönü kapatmış
mıydım hatırlamıyorum. Ayakkabılarımla
giymiş miydim! Üzerimde ne vardı
hatırlamıyorum. Dışarıda yağmur
yağmıyordu mıydı? Tek hatırladığım sırlıslıkla
saçlarımdan damlayan sulardı.

Yemek
yemek değil,
yemek yemiş
olmak
istiyordum.

Süper Berke'nin "Şiş Çaldım mı" jürinden

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://kntey.org>

Mehmet Ali & Alihan Sofrası

Kalbi şiir, ruhu Huzur, aklı 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' olan bir entelektüel...

AHMET HANGİ TANPINAR?

MÜMTAZ MI, SUAD MI?

Huzur romanındaki Mümtaz gibi yazan, konuşan; zaman zaman da Suad gibi yaşayan... Mümtaz iken çapı genişleyen, sözü derinleşen, okurda yeni ufuklar açan... Suad'adönüşüğünde yalnızlaşan, günlük hayatın akışında kaybolup giden, "Kırtıplı" lakabıyla anılan bir Tanpınar...

ALACAKLI ENTELEKTÜEL, BORÇLU MEMUR

Bir yanda "İradesizliğe çok benzeyen bir iradem, tembelliğe çok benzeyen bir çalışkanlığım, cehaletin bazen ta kendisi olan bir kültürün var" diyen... En büyük gücünü, eksiklerinin farkına varmasından alan... Diğer yanda ödemekte zorlandığı borçları sebebiyle zaman zaman "bicare" duruma düşen bir Tanpınar...

HUZUR MU, BOHEMLİK Mİ?

Bir yanda skuntılar içinde 'huzur' arayan, 'zaman kırıntılarında hayalinin abi-desini ören, harflerin kâğıda değil, yüreğe düşmesine inan...' Öte yandan ilimli aşırılıklarla hayatı renklendirmeyi deneyen bir Tanpınar...

KADIM KÜLTÜR MÜ, ZORAKİ MODERNLİK Mİ?

Bir yanda okurlarını derin bir hayranlığa sevkeden, sanat ve medeniyetimin bütün birikimine vâkıf... Ayrıca muhafazakârlara uçuz bucaksız bir dünyanın kapılarını aralayan büyük bir aydın...

Diğer yanda muhafazakârların hiç hazzetmediği İsmet İnönü'ye hümmet eden bir Tanpınar...

ŞİK Mİ, DERBEDER Mİ?

Bir yanda şık, muntazam, çalşkan, kudretli ve iradeli bir insan... Capcanlı bir ruhlâölümsüz eserler üreten bir yazar... Kalbi şiir, ruhu Huzur, aklı Saatleri Ayarlama Enstitüsü olan bir entelektüel...

Diğer yanda dudaklarının arasında titreyen sigara külünün defterlerine, kitaplarına ve buruşuk ceketinin eteklerine dökülmesine aldırmayan, kalın kaşlarının altında hayata derin derin bir dalgınlıkla bakan, derbeder bir Tanpınar...

"MUAMMANIN PEŞREVİNDE MUALLAKTA"

Bir yanda, bu toplumda birey olabilmiş herkes gibi, duygusalığı, trajedisi, eserinin arkasında kaybolan tam bağımsız bir aydın...

Diğer yanda kendi hayatında teşhis ettiği aksaklıklar için tedbir almayan, "muammanın peşrevinde muallakta" kalmış bir Tanpınar...

SAHNENİN DIŞINDA

Bir yanda orta boylu, hafif kambur, hayatı taşrada keşfedenlerin derin bakışyla "Türkiye'nin vicdan azabımı, bu ülkenin zihniyet tarihimi" der gibi, "sahnenin dışında" duran... Diğer yanda toplu fotoğraflarda hep arka sırada, kenarda duran bir Tanpınar...

TANPINAR ÜZERİNE SORULAR

BİR: Fotoğraf çektiğini, boyuna astığı bir fotoğraf makinesiyle doğrulayan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın çektiği fotoğraflar nerede, kimin elinde, arşivdedir?

İKİ: Tanpınar, elli iki yaşında görüp âşk olduğu Paris'i şehirler kitabının altıncı şehri olarak neden yazmamış olabilir?

ÜÇ: Tanpınar'ın jüride bulunduğu güzelik yarışmalarında dereceye giren güzel kadınlar (Tanpınar) okuyan, tanıyan, bilen biri var mıdır?

DÖRT: Tanpınar'ın figüranlık yaptığı Zümrütlü adlı filmi bulup derste öğrencilerine seyrettiren kaç öğretmen, akademisyen vardır?

BES: Huzur'u filme almak, Nuri Bilge Ceylan'ın ya da Zeki Demirkubuz'un aklından geçmiş midir? Tanpınar'ın Sahnenin Dışındakiler'den uyarladığı İki Ateş Arasında, Nabizade Nâzım'ın Zehra romanından uyarladığı Mışılmet Ali Çakırmaz'ın...

yazdığı bir Boğaziçi polisiyesi sayılabilecek Yüzük isimli senaryolarını güncelleştirmek Osman Sınay'ın, Cem Yılmaz'ın sohbetlerinde birine konu olmuş mudur?

ALTİ: Tanpınar, "Büyük sair, büyük edebiyatçı olmaktan daha önemli üç şey var: Birincisi evlenip bir yuva kurmak, ikincisi bir ev sahibi olmak, üçüncüsü bir tarafa kimseye muhtaç olmayacak kadar parası bulunmak. Ben bunların üçünü de yapamadım. Akşam oldu mu dostlar dağılır, evlerine gider. Ben, şu otel odasında yalnızlığı bütün şiddetiyle duyarım. Ne şir ne de dostların beni bu yalnızktan çekip alabilirler..." diyen Yahya Kema'ın şiirinden mi yalnızlığından mı daha çok etkilenir?

YEDİ: Huzur romanındaki Nuran, Heykeltraş Zühtü Müridoğlu'nun eşi Seniha Hanım olabilir mi? Tanpınar'ın Seniha Hanım'la karşılaşması, nasıl Seniha Hanım'ın eşinden ayrıldığı günlere denk geliyorsa Huzur romanındaki Nuran'ın da ayrıldığı günlere rastlaması sadece bir tesadüf müdür? *

CEYLAN- PINAR'DA YAŞAMAK

[63] Her şeyin sınırında yaşayıp bir adım öteye geçememektir.

[63] İçindeyken hep uzlaşmak isteyip uzayındayken hep özenendir.

[63] "Hele bi gel neşeyi alağ" ifadesinin burada uzun süre kalmayanlar tarafından anlaşılmasamıştır.

[63] Pek çok kişinin bilmediği ama orada yaşayanların çok iyi bildiği "Türkiye'nin en sıcak noktası" dir.

[63] Zamanın durduğuna canılık etmek.

[63] Cebinde para olmadan da uzun süre yaşayabilmektir.

[63] Ağustos ayında asfaltta, gölgede bile omet yapabilmektir.

[63] Yapılan hiçbir yardımın "zehmet" sayılmamasıdır.

[63] Güneşin doğuşuyla birlikte tatlı satan çocukların yollara doküdüğü yerdir.

[63] Hâlâ kırlarında ceylanların gezdiği bir şehirde yaşamaktır.

[63] Suriye'deki akrabalarla bayramlarda sınır tellerinde buluşulan günleri özlemektir.

[63] Kırak toprakları aşp son yirmi kilometreyi ağaçların arasından geçerek bitirmek.

[63] "Semtimize gelmiş, bize şekil yapıyor!" gibi semt çocuğu ağzına asla rastlamamaktır.

[63] Urfa ve Mardin'i birleştiren yeni bir kültür oluşturmaktır.

[63] Çoğu zaman bir Propaganda filminde yaşamaktır.✴

CEYLANPINAR

"İNCE MEMED" in otları

ÇAKIRDIKENİ

Çakırdiken en pıs, en kırak toprakta biter. Birtoprakki benbeyaz, peynir gibidir. Ot bitemez, ağaç bitemez, eşek inciri bile bitemez.İşte orada çakırdiken keyifle serile serpile biter, büyür, gelişir.

En iyi toprakta bir tek çakırdikenine rastgelinmez. Bunun sebebi, bir kere iyi toprak boş kalmaz, her zaman sürülür,ekilir.Bir de, öyle geliyor ki, çakırdiken iyi toprağ sevmez. Ne iyi, ne kötü boş bırakılmış toprakta da biter çakırdiken.Çakırdikeni söker, yerini ekiler.Toros eteklerinin doruklara yakındüzlükleri bu minval üzeridir.

En uzun çakırdikeninin yükseldiği bir metre kadar olur.Bir sürü de dallan vardır. Dallarıkensiz çiçeklerledonanır.Bu çiçekler beşperli,yıldız gibi,uçları sarı,sivri iğnelerden ortasındadır. Her çakırdikeninde bunlar dağınık olarak bulunur.

Çakırdiken bittiği yerde bir iki, üç dört tane bitemez. Öyle üst üste,öyle sık bitirki arasından yılangeçemez.İğnepsan çakırdikeninden yeredüşmez.

İNCE MEMED 1 sf 12

SU PÖRENİ

Memed,buraya geldiği geceli sık yatışında bulduğu pürenleri unutmadı.Anası çocukluğunda yatışın içine püren çiçekleri doldurur, yatışının altına, yanına yorene sarpar, pernyan,kökük, almagayık çiçekleri serperdi. Bir koku düşünse uyur, bir koku düşünse uyanır.

İNCE MEMED 4 sf 133

MURTÇALISI

Mustafa:
"Murt çalısı kesmeye gideceğiz. Kim benimle gelecek, kim burada kalıp otuyu bekleyecek?"

Gülbahar'dan başka hepsi Mustafayla birlikte girmek istedi.
"Veysi, sen Gülbahar'la buradaka,ölüye de iyi mukayyet olun. Köpekleri, kuşları yaklaştırmayın ona," diye Mustafa buyurdu.

Murtluk kireç ocaklarının az üstünden başlıyor,Akaraya, çam ormanlarına kadar gidiyordu. Mustafa bu işleri iyi biliyordu, az bir sürede bir mezarlık murtu biçti. Her çocuk kucağında bir kukak çalıyla mezarlığı döndür. Kartallar, akbaba, köpekler daha yerlerinden kıpırdamamışlar, öldükleri yerlerde öyle duruyorlardı. Çalları en üst köşelerde, çok koyu yemyeşil bir yığın oluştu oracakta, mezarların arasında. Murtların keskin kokusu neredeyse ölünün kokusunu bastırıyordu.

Murtu getirdiklerinden dolayı kıvançlıydılar.Burada hiçbir ölü murtçalısız gömülmezdi.Fevzi:

"Bunu iyi yaptık", dedi. "Murtsuz ölü ölüden sayılmaz. Kel eşkiyanın ölüsü ölü gibi ölü. Bir de ykamalyız."

İNCE MEMED 3 sf 218

KEVEN DİKENİ

"O gün bugündür, Dikenlidüzü,Çiçeklidesi,Menekşe, Yankören köylüleri ve bitemlik öteki Toros köylükleri toprağa saban atmazdan önce yünirler, kuşanırlar düzlüklere,koyaklara, ovalara, çukırak,çakırdikenlerden, karaçalılardan, kevenlerden, deveediklerinden büyük oboklar yığarlar, koyun en yakışıklı delikanlıya, en güzel kız oboklarına verirler. Büyük bir toyluğunu kururlar.Habıyar çekilir, görülmek eksi zaman onurları oynanır,sevinç tükürüleri dağırılar aşar, yolları,belleri, ovaları tutar, ülkenin ükseyi yazılır. Sevinçtükürüleriyle birlikte de, oboklerdenyalımlar düzlüklere, koyaklara, ovalaraatar. Yalmlar, bütünece toprağı yalar, bir gel gibi akarak,her yanı sarar, bu ateşle birlikte de Alıdağının,Düldül dağının,Yıldızdağın, Binboğının doruklarında birer top ışıq patlar, dağların doruğu hiç gece ağarır, ayaydınlık, gündüz gibi olur."

İNCE MEMED 4 sf 557

İnsan, hep yalnızdır.

İnsan kendi hayatına
hükmedemediği zaman
başkasının gözü diler.

Acısını kimseyle
paylaşmayanlar,
merhametsiz olurlar.

Yazmak için aşkın kendisine değil,
acına gerek duyarız.

Aşkın sağlam bağı,
incelikler oluşturur.

Acı çeken haykırır,
utanan susar.

Kalıcı anılar,
gözyaşlarının
izidir.

İnanç büyük bir kılıftır, her kusuru örter.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Herkes, kendi hayatının filozofudur.

Bilge kişi ölümden değil
hayattan korkar.

Aşk, aşktan
sonrasını
düşünmeye
başladığımızda
biter.

Vicdanı bilgi ve
merhamet besler.

Mutluluk, hep sürmesini
dilediğimiz bir alandır.

Unutmak,
unutulmanın ikizidir.

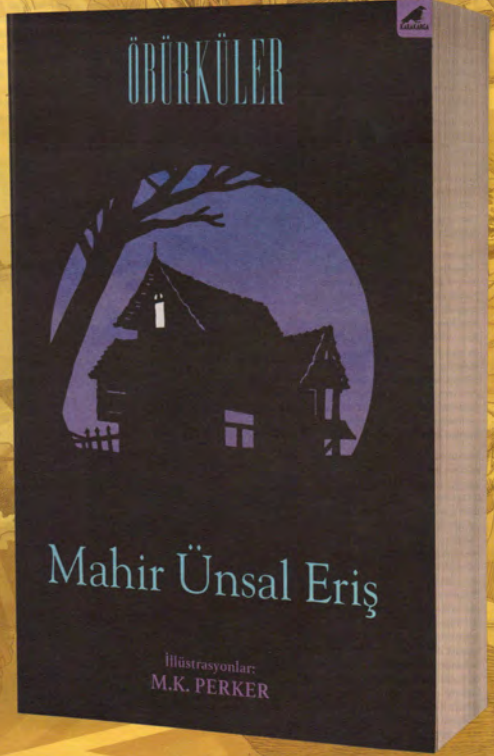
Bilen, delirir.

KİTAPÇILARDA!

**MAHİR
ÜNSAL
ERİŞ**'ten
bir başyapıt.

**Uykuları
kaçıran,
basamakları
gıcırdata
gıcırdata
tırmanan,
tel dolapları
karıştıran
misafirlerin
romanı.**

Başka Dünyalar Mümkün...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

[karakarga.com](https://www.karakarga.com) [karakargayayinlari](https://www.karakargayayinlari.com) [karakargayayinlari](https://www.karakargayayinlari.com) [karakargayayinlari](https://www.karakargayayinlari.com)

KARAKARGA
Yayıncıları

Rakamlar benim için, matematik işlemlerinden çok önce,
bize şarkı söyleten sihirli işaretlerden ibaretti.

MUSA'NIN YETİM SAZI

Musa dayı, günün birinde fek, kalacağını öğrenince, "Bağlama çalmayı öğrenmek istiyorum" diye tutturmuş. Daha on yaşında bile değilmiş. Hacı babası, kırkın din düşmanlığı olduğunu inanan, asırı taassup sahibi biriyim ama oğlunun geri kalan hayatında fek olacağını öğrenince "Bir sazımla zeksikti" diye söylemekle yettinmiş."Hasatlığım olmasa vallahi üzerinde kızılcıksoyası vardı" diye anlatırdı Musa dayı.

Son doktor ziyaretinden döndükleri günden itibaren Musadayı her sabah Karaköyünü Köyüne kadar gidip oradaki çoban Kaşen'den bağlama çalmayı öğrenmiş. Müziğe karşı doğal yeteneği varmış. Her perdenin çkaraçağı sesi daha perdeye basmadan kafasında duyuyormuş.

"Sesleri hayal edebiliyordum" diye anlatırdı Musa dayı. Onun yorgun bedeni, bir lanet gibi oraya sinince yayılan hareketsizlik ile bağlama tutkusu arasındasüren amansız bir savaşın meydana geldi. Sonu belli bir savıştı bu. Ama o her gün biraz daha zorlanarak da olsa, o uzun yolculuğu yapıp, hava kararsa kadar, sayısız Azeritürküsü çalmayı öğrendi. Yaşıtları askere giderken, artık sadece sağ kolunu biraz kullanabiliyor, bir de başını hafifçe sola çevirebiliyordu. Bütün hareket yeteneği bundan ibaretti.

İlkokul ikinci sınıftaymış. İlk bağlama dersini ondan aldı. Halamın karışçosu, Musa dayı bütün gün taraçadaki koltuğunda otururdu. Beni görür görmez, "Geir üç şeyi" derdi. Hiçbir zaman onun "saz" ya da "bağlama" dediğini duymadım. Bir küskünlüğün ifadesi olabilir miydi bu, belki; bilmiyordum. Heyecanlıydım, umursamıyordum böyle ayrıntıları. Bağlamayı onun koltuğunun altına sıkıştırır, soluna otururdu. Omuzumz birbirine değecek kadar yakın durmamız gerekirdi. Onun bedenindeki kasveti duruluk beni üzdü, bir ölüye dokunur gibi hissedirdim ama yine de Kaşen öldükten sonra kasabada bağlama çalabilen tek insan Musa dayı olduğu için başka seçeneğim yoktu. Bağlamanın sapındaki perdelerin hepsini numaralandırmıştı. Sağ eliyle çalarken ben de sol elimle onun söylediği perdeleri basardım. Rakamları şarkının sözleri gibi söyleyerek başlar yavaş yavaş onları şarkı sözlerine dönüştürürdüm. Nasıl olduğunu anlayamadım bir süre sonra melodiyi çalmakta olduğumuzu anladım. Rakamlar benim için, matematik işlemlerinden çok önce, bize şarkı söyleten sihirli işaretlerden ibaretti.

Geri kalan her şey için yarımadım Musa dayı, mahalledeki bütün gençlere bağlama çalmayı öğrettikten sonra, kırk ilki yaşını doldurmuştu. Onun bir hafta sonra ziyaretinden çıktığı zaman, çok

uzun yıllar elini sapında gezdirmedeği bir bağlama bıraktı geride. Ben ondan üç şey öğrendim: 1. Hareketlerin ne kadar sınırlı olursa olsun, sanavilerlen küçük kıpırtılarla da çalabileceğin bir şarkı vardır ila ki, işte ondan geri durmayacaksın; 2.Yardım alacak durumda olman yardım edemeyeceğin anlamına gelmez;bazenkarşındaki,senin verdiğinden fazlasını alabilir; 3. Herkes notaları okuyor olabilir, ama eğer daha rahat ediyorsan müzik rakamlarla da çalınabilir.Üzerine uzlaşımlar her şeyin doğru olduğunu kim söylemiş?

Karşılıksız olan her şey bedelsiz değildir.

Musa dayı para almazdı bizden. Sadece her derse başlarken, "Sen de başkasına öğretceksin bunları, tamam mı?" derdi. Cevap alıncaya kadar da bunu tekrarlardı,geçirtirme şansı vermezdi. Bir üç saplantı zannedirdim onun bu davranışına ama zamanla, ne yapmaya çalıştığını daha iyi anladım. Bunu, bütün çocuklara söylediğini uzun yıllar sonra, bir rastlantı eseri öğrendim. O zaman, farkına varmadan, döndüğün bir hafta sonra ziyaretinden çıktığı zaman, çok katılan her değer bizi borçlandırır. Eğer bunu yüksek

sesle söylemezsek gaflete düşer, öğrencinin imine ihanet ederiz. Karşılıksız olan her şey bedelsiz demek değildir çünkü. Öğrencinin ilmi bunu da öğretir bize.

BİR OYUN PARKINDAKİ BANKTA OTURUP ÇOCUKLARI SEYREDEN AMCA...

80'li yılların başına kadar parkta oturup çocukları seyreden ortayaş üstü bir adam gördüğünde aklına gelecek ilk şey, bunun arkasında bir dram olduğunu. Torunu başka bir şehre taşınmış, özlemine gidermek için başka çocukları seyreden bir dede ya da büyüyen evlatlarının küçüklüğünü hatırlamak isteyen romantik bir baba, filan...

80'lerden sonra böyle bir görüntü karşısında hemen karakolu aramayı düşünür oldun. Neoliberal dünyada bu sahne başka bir içerik kazandı. İlk aklına gelen, adamın kötü niyeti bir sapık olma ihtimaliydi. Bu sahnenin arkasından dram çıkma fikri saflıktan başka bir şey değildi. 90'lar masumiyetin son kırılmaları yitirilmiş çağdı.

2000'li yıllardan sonra, polise başvurmak gülmek gelmeye başladı sana. Çünkü adam polisin bilgisi olmadan orada olmaya cesaret edemezdi. Bunu bildiğin için yapabileceğin tek şey bir gazeteciyi aramak.

2010'larda böyle bir görüntü karşısında arayabileceğin vicdanlı gazetecilerin hapiste olduğunu bildiğinden tweet atmaktan başka yolun kalmadı artık. Böyle devam edersen 2020'lerde parkta oturan bir adam göremeyeceksin: 1. Park diye bir şey olmayacak; 2.O adam çocukları kuytu bir yerde taciz ediyor olacak; 3.Buna ses çıkarabilecek herkes o dönem hangi düşman revaçtaysa onun adıyla yaftalanacak.

2020'lerin sonlarında sıkıntı bitecek çünkü çocuk diye bir şey de kalmayacak. Kadınlar yaşlı bekler dünyaya getirecek.

UÇUCU RUHLAR ZAMANI

Size kötü bir haberim var: Hani filmlerde, dünyayı ele geçirmek isteyen nüfuzlu

ve çlgın adam vardı ya, savışı o kazandı. Kurtarıcı kahramanımız o manyak adamın yanına geçti ve dünyada kalan son şeyleri de ele geçirmek için birlikte çalışıyorlar artık. Kötüleri kazandı,şimdi yavru kediler içineylece öldürülüyor ve biz seyredayoruz.

Farkına varmadan, kötü adam bizi de ele geçirmiş olabilir mi! Ruhumuz bir yavru kedinin son yakarışına elak bizimiz. Tüm uçup gitmiş olabilir mi? Ruh dediğin, aşın uçucu bir maddedir ya, o bakmadan...

CEMAL SÜREYA

ANKARA: Şairin anakarası. Kürlüçü dükkane: "Bende tarçın sende ıhlamur kokusu/ yürüdü başkentten sokaklarında".

"BAYAN NİHAyet": Son aşkı. "Bayan Nihayet" bulgusuyla şiirler yazdığı Bilsen Sahnak.

CEMALETTİN SEBER: Ya da namı diğer Cemal Süreya. Adını kısaltınca harflerin yüzü aynalandı sanki. Seber'in anlamı yoktur ona göre.

ÇİNNİNİ Kulağımsı şiirden çnlıyorsa ilk o gelir aklımıza: "Saat çini vurdu birden: pırınççı" ("Ülke" şiirinden).

DARPHANE: Şairden Darphane müdürü olursa, sağcı ekonomi bakanına da Darphane'nin kapıları açık ama gönen kapısı kapalı olur!

EVLİLİK: "Düğünesi diken her kadını evlendi" sözü belki de şairin ürettiği bir söyleyendir. Aşk kadar sefalet de arayan bir adamınzısı.

FIYAKA: Çaktırmadan fıkaklı. Şiiri de öyle, yazısı da, cümleleri de: "Şiir Anayasası yoktur". "Folklor şiirine düşman", "Şiir geldi kelimeye dayandı".

GÖÇEBE: Senfonisi şiir, yaylar, vurmalar, nefesiller, bir de "Bilyorusun ben hangi şehirdem/yalnızlığın başkenti orası".

"G VİTAMİNİ": "Bilginlerimiz sağolsunlar/ Bir vitamin buldular/ Çalşınca açıldı... / Yumuşak G Vitamini/ Ulusalçılık".

H NOKTASI: Cemal Süreya şiirinin H Noktası: Humor, hasar, hınzır, hazo, yani hedonist, hayatı, Hatay Meyhanesi...

İLİŞTİRMEN: "Adı İlan Berk Olan Şiir" e kendisini koymamıştır. Ben ekliyorum: "Cemal Süreya şiştirmen".

İKİNCİ YENİ: İkinci Yeni'nin en eskisi. Birinci Yeni'den daha Garip. Üç şiir ortasında büyümiş!

JEST: "Şiirini tuttu ve jestler" diye yazdı. Jest onun bir mahabiyet olarak görüldü, bazen de bir mesafeye örtüne çıktı. Kendisine taktığı soyadından harif atması da bir jesttir.

KARS: Cemal Süreya'nın "Kars" m okudum ya, Kars'ı hiç görmedim de olur... "Öyle güzel ki ölümleri artık/ Beyaz uykusuz uzakla/ Kars çocukların da Kars'ı".

LOKMAN: "Lokman şair senin hayatın/ Yedi kır langıcın hayatı kadar/ Alınsın arı ardına yazsın/ Bir kır langıcın daha var" dedi, yedincinin kanadı kırıldı.

MONA ROSA: "Mülye'den, parasız yataktan, ikinci Yeni'den ve mahubiyetten arkadaş! Seza! Karakoç" un ünlü mesnevisi

Mona Rosa'ya desenler çizmiş Süreya. Aceh nerdedir?

NEHİR: İlk görev yeri Eskişehir Vergi Dairesidir: "Nehirler Boyunca Kadınlar Götürüm" şiirinden Porsuk nehri ve kadınlar geçer.

ORTADOĞU: "Biz kırıldık daha da kırılız/ Mela dokunamaz bizim suçsuzluğumuza".

ÖLÜM: Üstü kaldı! "Her ölüm erken ölümdür" derken, "Ama, ayrıca öldüğün şu hayatına değildi" demeyi de unutmadı. Son jestini "Sayın Tanrı'ya yaptır!

PAPİRÜS: Nasıl ki "Bir kitapta resim şart" ta, Cemal Süreya deyince de Papirüs'ten söz etmek şart. Hayatındaki kadınlar gibiymi Papirüs de, aşka abone ol-mak gibiymi, dergisiydi.

RENKSEMEZ: "Behçet Necatigil Şiirlerin, Nereye Yazdın?" şiiri o buluşa başlar: "Renk-semez Camgöz", "Necatigil için "Hep arka pencereden baktı" der.

SEVDA SÖZLERİ: Sevdadır bütün sözleri, demeli. Sevmeyi olduğu kadar, belki daha da çok sevilmeyi sevdirdi. Sevinmez mi?

ŞEMSIYE: İmge kurucu, metafor bulucu. Herkese dokunmuş şemsiyesinin ucu: "İlan Selçuk. Gerçeğin sesi. Yarı oyamatık şemsiyesi de zaten ger-çekli diye açılır!"

"TEKNOKRATLAR": "Büyüklendiği" tek şiir: "Bütün mınarlar yüksek mühendisler del/ Bir sen kaldın açık minar ey Sinan Usta!" Söyleyişi sevirim de sitemi ya da duy-gusunu sevmem bu şiirin, Cemal Süreya'ya yakıştıramam!

UÇURUMDA AÇAN: (1984) Hayatta en sevdiğim aşk şiiri olan "Ama Senin", Uçu-rumda Açan bu kitapta açmıştır: "Daha nen olayım isterdin/ Onursuzunun senini!"

ÜVERCİKA: (1958) Güvercin kanadın-dan Üvercinka'ya. Türk şiirinin basyaptıran-dan birine: "Lale'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız". İkinci Yeni tramvayı.

VAGON: Üç yerde oturduğum masasına. Çağlağlı'ndaki Gazeteciler Cemiyeti Loka-linde, Kadıköy İskelede Hatay Meyhanesinde ve Vagon Kiraathanesinde.

YUNUS: "Yunus ki sütlüderile Türkçenin/ Ne güzel biçmişti gök ekini".

ZUHAL: Zuhal Tekanat ile 1967'de evlen-di, oğulandı. Memo, Zuhal, Elif Sorgun adayla şiirler yazdı. Cemal Süreya, edebiyatımızın en güzel aşk mektupları sayılan On Üç Günün Mektupları'nın, kalp ameliyatı için hastaneye yatan Zuhal'e 12-24 Temmuz 1972 tarihleri arasında yazdı.✱

Aşk yürek ışidir, vazgeçmek akıllı işi. Çıkmaz sokak olduğun bile bile sonuna kadar yürümeğin aşk. Sokagın başından dönmeğin değil!

KİM DAHA ÇOK SEVİYOR

Fride, "Tablolarında kendimi artık mutlu çizemediğim ve bunun tek sebebi 'sen' olduğun için vazgeçtim" diyorodu büyük aşk Diego'ya. Vazgeçmek için esaslı bir neden.Ama vazgeçmek bir anda olmaz. Dile gelişine kadar geçen sürede, biriken, tortu gibi üst üste konan yaralar vardır. İnsan kanayanakayı kalımlayınca, vazgeçer. Çünkü vazgeçmek, eksilmeştir aynı zamanda. "Yola sensiz devam edeceğim" demektir. Bir yanıyyla da, yenilmektedir. "Seni değiştirecek kudrete sahip değimim" itirafıdır. İnsanlar değiştiremez. Dönüşürler ama yalnızca kendileri isterse. Hayattaki keskin yol ayrımlarında, insan ya kendisi değişir ya da yolu değiştirir.

KAYBOLAN AŞKLAR

Gececik aşkların kasıp kavurduğu, ruhanı yitirmiş bu çağda elbette en kolay sevgili değiştirmeçtir.

Mucadele etmek gereksizdir, hiçbir aşk bu yorgunluğa değmez günümüz insanı için. Tatminsizlik sarmalından kaçışınan yolum, elbette hancıyı sorgulayacak değildir. Kalıcı olan ne var ki, duygular olsun? Gidenlerin yerini çabuk doluyor çünkü asla yürekte sahibi bir yer edimesine izin verilmiyor. Sonusz olasıkları sezonunda, insan neden tek bir seçenekle yetinsin? Ne de olsa carpe diem...

Amy aşka, kiminle olduğu fark etmez. Nasıl olsa yarın yanında olmayacak.

Kendinden bile sıkılan insan, bir başka aklın çelişkilerine neden katlanırsın? İste bu yüzden sevdalar daha başlanmadan bitiyor. Oysa vazgeçmek için öcen sevmek, seçmek gerekıyor. Yarım kalan aşklar, kayan yıldızlar misali karantalkta kayboluyor. İnsanlığın gibi!

KALBİN TERAZİSİ

Ve belki de asıl olan, insanın kendinden vazgeçmesidir. Aşk, bunun için sunuluşmştur insana. Bir başkasına kalbini emanet etmek ciddi den zor iştir. Egodan soyunup, deri değiştirir gibi bir başka benliği giymek herkesin harcı değildir. Bu nedenle aşkla, ilk vazgeçen aslında sevdayı yüreğinden çok duyardır.

Zamanız aşık olmak da, zamanında vazgeçmek de bir yeteneğin işidir. Her bünyede bulunmaz. Mesele, kalbin tarısında hangisinin ağır bastığıdır. Kalbin tartısı hile kabul etmez. "Sevmek birçok şeyi göze almaktır" diyen saire kulak vermeli. Çünkü aşkla ilk göze alınca kayıp, insanın kendisidir.

Aşk yürek ışidir, vazgeçmek akıllı işi. Çıkmaz sokak olduğun bile bile sonuna kadar yürümeğin aşk. Sokagın başından dönmeğin değil! ✱

HAVDAR ERGÜLEN

GÖLŞAH ELİKBANK

Lisedeki "şu garip kız"dım ben. Kendi dünyasını yaratmak isteyen... Ama geç kalmıştım. Dünya çoktan yaratılmıştı. Kişilikler kazaklar gibi örülmüştü. İki ters bir düz. İki ters bir düz. Sonra Kurt'le tanıştım. Onun müziğiyle beni ayakta tutan; ölü bir dünyaya rağmen yaşama bağlayan...

FAZLA ANLAMINIZ YARSA BİRAZ ALABİLİR MİYİM?

90'lı yılların kayıp kuşağının isteksiz kahramanı... Çelimsiz, kışkık haliyle dünya müziğini değiştirip, endüstriyi alt üst eden adam... Albümleri Nevermind (Boşver) ismini versen de aslında hiçbir şey beş veremedin değil mi! İnsanları çok fazla sevyordum. Aydıle, Üzülecek kadar çok. Fazla hassasım. İnsanlardan ötürü duyduğum hayal kırıklığından üstesinden gelemedim. Neslimin eylemsizliğinden tiksiniyordum. İrkçiliğe, cinsiyetçiliğe ve alt kültürün protesto etkilerine karşı hareket geçmeyecek kadar omurgasızdık. Bize dayatılanlar sen çıkarmayışımız midemi bulandırıyorlar.

İnsanlar hayatın anlamsız ritmiyle uyurken ben ritim bozukluğu yaşıyordum. Müziğinle tanıştığım gençlik yıllarımda, duygusal bir açlık çalkılıştı kalbime. Ruhlarımız, hamur klaplarına tıkıştırılıp hayat fırınına sürülürken, kimsenin gök çıkıyordum. Nasıl bir uyuşturucu bu?

Çok sağlam bir uyuşturucu... Ben eldim geldiğinde sesimi çıkarmaya çalıştım. Eşcinsellerin ve ezilenlerin haklarını savunmaktan, cinsiyetçilik karşıtı konuşmaktan geri durmadım. Protesto için kadın elbisesi giyip sahneye çıktığımdı oldu. Sırf homofobikler sinir etmek için eşcinsel olmak istedim. Orskoduklarıdan, eşcinsel bir arkadaşım vardı. Sanılabildiğim, konuşabildiğim bir erkek arkadaş... Tam bir homofobik olan annem onunla tokalmamı istemedi. Arkadaşlığımdı bitirdim. Yine yapayalnızdım.

Anne demişken... Ebeveynlerinin boşanmasının, üzeriden korkunç bir etki yarattığını söyledin hep... Annemle babam boşandığında yedi yaşımdıydım. Tüm dünyam alt üst oldu. Arkadaşlarımla yüzüne bakamadım. Utanıyordum annem ve babam boşandığı için. İçten içe, tipik bir ailem olsum istiyordum. Anne, baba, çocuk... Biriktelerken mutluydum. Tipik kızım Frances gibi... Herkesin iyi olduğu nancyyla, tanıştığı herkesi öpen, sevgi dolu bir bebek.Yani öyleydi ben gittiğimde...

Tipki eskiden olduğum gibi. Frances'in de benim dönüştüğüm müzim, kendine zarar veren "rockçı"ya dönüşebilecek olması beni korkutuyordu.

İnsan ailesine bile yabancılaşıyordın, bir daha hiçbir yere ait hissedemiyordun. Patrick Süskind'in 'Koku'sunu bu yüzden seviyordun. Grenouille'i düşünüyordun... Hayatı paslik ve aç içinde geçen, toplumdun dışlanan; kendisine ait bir kokusu olmadığı için ötekileştirilen Grenouille...

Evet Koku... Defalarca okudum. Hatta Scendless Apprentice (Kokusuz Çirak) şarkımı Grenouille için yazdım. Ben de, annemle babam boşandığından oradan oraya sürüklenirdim. O kadar cıdırımsı hissediyordum ki insanlar yanımda durmıyorlardı.

Erkek arkadaş bulamadığım için, kızlarla takılıyordum. Kızlara çok baskı yapıyordum. "Orosu" pi ki kelimeler herkesin ağzındaydı. Aerosmith ve Led Zepelin dinlemeyi çok sevsem de müzikleri cinsiyetçiydi. Sürekli erkeklik ve seksle ilgili şeyler yazıyorlardı. Bu beni sinirlendiriyordu. Sonrapunk rock çıktı ve her şey yerine oturdu. Kendimi ifade edebiliyordum. Hissettiğim şey öfke ve yabancılaşmaydı. Tipki Grenouille gibi.

"Olmadığım biri gibi davranıp sevimlenmekten, kendim olup nefret edilmeyi tercih ederim."

Kurt Cobain

Grenouille, romanın bir yerinde insanlardan iyice tiksiniyor. Bir mağazaya kapanyıyor. Yedi yıl boyunca insanlık utanaktan, kafasında yarattığı kokular ve rüyalarla yaşıyor. O dönem çok mutlu aslında çünkü yaratıcılığıyla baş başa. Ama sonra o muazzam yeteneğini insanları kontrol etmek ve beğenilmek için kullanıyor. İnsanları adeta kendine aşık ediyor. Sen de aynı şeyi müziğinle yapıyordun. Evet ama işte o noktada korkunç bir ikileme baş başa kaldım. Bir yanim John Lennon gibi hayran olunmak bir yandan da Ringo Starr gibi perde arkasında kalmak istiyordum. Bu beğeni ve kabulleniş, ait olmak istemediğim toplumdun gelince, kendime yabancılaşıyordum. Kendime yabancılaşıyordum.

Ait olma arzumuza, bizi ortalama yaşamlara sığmaya zorluyor. Geçici hazlarla yetinmeye ve olana biteni unutturuyor. Ben de sisteme ayak uydurmak için bunu yaşıyordum bazen. Bu sefer de dünya suratında patlıyor. Heves ve arzularım, dünyanın insafsızlığıyla çarpışıp kırılıyor.

Olmadığım biri gibi davranıp sevimlenmekten, kendim olup nefret edilmeyi tercih ederim. Kendimi hiçbir zaman topluma ait hissedemedim. Tüm ikizli kuraları ve değerleri alaşağı etmeye çalıştım. Magazin bir parçası olmak istemedim. Courtney ile ilişkimden, beğenime kadar her şeyin haberi olması, beni öfkelenendiriyordu. Endüstriye mama olmayı reddederken en çok satanlar listesinde Michael Jackson'ın tahdından indiren bir ikon haline gelmeyi kıldırımdım. Grunge ve punk, ruhunu tüketmeyi geçici modası oldu. Hızla tüketiliyordu, tüketiliyordum...

Zaten çevresindekiler kalabalıklaştıkça yalnızlaşıyor insan. Ben müziğe tutunuyordum. Sana tutunuyordum... Benim yanımda ben yoktum ya da müziğim... Arık hevesim kalmamıştı. Sadace eroin... Ergenliğimde uyuturucu olan havalı bir şey oldüğümü anmışım. Oysa zaman kayıydı. Hafızam, öz saygım çalılırdı. İçim attığım öfkeden ve hayal kırıklıklarından korkunç ağrıları çekti. Bu müziğindeki öfkeleri artırdı.

Aslında lanetin olduğu kadar heyhendi de bu ağrı... Çünkü müziğini şekillendiren o oldu.

Evet, çoğu zaman midemim ağrıdığı yerden şarkı söyledim. Eroin, bulabildiğim tek coşumdu... Defalarca bırakmaya çalıştım. Özellikle Frances doğduktan sonra... Bir türlü dengeli yaşayamadım. Beynimde, mutluluk hormonlarıyla ilgili merkezzler zarar görmüştü çoktan... Kalıpları dışı geçmekti arzum. Ama ağlara takıldım.

Hepimiz takıldık. Konserlerde "We don't need no education" (Eğitim filan istemiyoruz) diye bağırırken ertesi gün okula gittik... Nirvana'ya ulaşamayış derken, yarı yolda kaldık, bir kaşık suda boğulduk...

Son zamanlarda yatağımdan kalkmak istemiyordum. Yataktaki kalmak da... Sikilyordum. Çünkü sadace başka bir pazartesiydi gelen. Bir gecede daha geçirmemi sağlayacak bir neden yoktu. "Fazla anlamız varsa biraızın alabilir miyim?" diye soramadım kimsine...

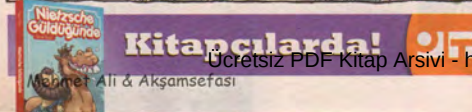
Fakat öyle yalnızsınız id... Kalbi kırık, kafası karışık, gerçek bir insandın sen. Anlaşılmayan, yeteneğini bir çarım gibi taşıyan, duyarlı, kardeş, ağabey ya da sevgili... Yine vakit duyuluyor... Söylemek istediğin sen bir şey var mı peki?

Son sözümü söylemişim mektubunda. "Benim için sizin hepizite teşekkür ederim. Barış, sevgi ve empati... Sizi sevyordum, sizi sevyordum..."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Ölüm Vuruşu

Aşka düşmek istemeden olur, sarsar, yıpratır, iz bırakır ve sonu mutlu bitmez.

HANGİSİ, NİÇİN?

Arka sokaklar mı, caddeler mi? Hangisi? Niçin?

Arka sokaklar... Arka sokaklar hayatın gerçek yüzüdür, caddeler gerçek olmayan aldatıcı süslü yüzü.

Baba Sahne mi, anaakım Türk sineması mı? Hangisi? Niçin?

Baba Sahne... Baba sahne, kan, ter, gözyaşı, emek, tarihe bir çizik demek. Anaakım Türk sineması: Hap yap-para kap!

Aşka düşmek mi, âşık olmak mı? Hangisi? Niçin?

Aşka düşmek... Aşka düşmek istemeden olur, sarsar, yıpratır, iz bırakır ve sonu mutlu bitmez. Âşık olmak sevdiğin ehlileştilmiş hali gibi.

Neşet Ertaş mı, Elvis Presley mi? Hangisi? Niçin?

Neşet Ertaş... Bizden, bize bizi, biz gibi anlatıp damardan daha yakan.

İnsan olan ezilenin yanında olur. Kadıköy mü karşı yaka, Taksim mi karşı yaka? Hangisi? Niçin?

Kadıköy... Tarihîsel kronolojide bakarsın adamın kabahati benimle alakası yok.

Bisiklet mi, otomobil mi?

Hangisi? Niçin?
Otomobil. Daha çok insan taşıır, daha hızlı ulaştırır. Elektriklisi tercihimdir.

Kovboy lar mı, Kızılorderiler mi? Hangisi? Niçin?

Kızılorderiler... İnsan olan, ezilenin, yerinden yurdundan edilen mazlumun yanında olur. ✨

OT

ŞEVKET ÇORUH

Hannibal Lecter, Dexter Morgan gibi psikopatların cezalandırılması mı gerekir, tedavi edilmesi mi?

SUÇLU MU, “HASTA” MI?

Parkin ortasına bırakılmış bir bavul. Süpheleneler polisi arıyor. Polis gelip de bavulu açınca manzara dehşet: İçinde iki aylık bir bebek cesedi, hem de öldürülmeden önce bir hayli işkence görmüş. Bedeninde kesikler, morluklar, yüzünde bereler...

Böyle bir haberi duyduğunuzda iğirilirsiniz. Bunu yapanların nasıl canavarca bir ruha sahip olduklarına hayret eder; böyle bir cürmü duymaya bile tahammül etmekte zorlanırsınız.

DİĞERLERİNİN DUYULARINI ANLAMAK

Bu tarz hunharca, sapıkça olayları bir filmde izleseniz dahi kanınız donar. Gerçek olmadığını, bunların satın aldığınız bir sinema bileti sayesinde izlediğiniz bir kurmaca olduğunu bilmenize rağmen, bu histen kurtulmanız çok zordur. Çünkü beyninizde bulunan özel sosyal ve bilişsel devreler, başkalarının acılarına karşı aşırı hassastırlar. Beyninizin ağırlıklı olarak ön kısmında bulunan özel şebekeler, karşımızdakilerin duygularını anlamamızı ve onlarla duyduğadık (empati) kurmamızı sağlar. Beynimizin stres alanı merkezi olan amigdala adı bölümüne bir dizi uyarı gönderir. Böylece, fiziksel bir acı çekmekse dahi benzer bir ruh halini biz de deneyimleriz. O nedenle acı çeken bir insan gördüğümüzde bizim de istemsiz olarak yüzümüz buruşur. Tabii eğer bir psikopat değilsek.

PSIKOPAT BİR BEYİNİ

Psikopatlarda sistem farklı çalışır. Seri katiller, ısrarla suç işleyenler, cinsel sapıklar vb. üzerinde yapılan beyin görüntüleme çalışmalarıyla bunu artık iyi biliyoruz. Sapkın davranışlarının ısrarla sürdüren insanların büyük çoğunluğunda beynin ön kısmı düzgün çalışmaz.

Dolayısıyla, psikopatlar dürtü kontrolünde yavıdır. Başkalarının duygulanımlarını anlamaktan büyük ölçüde mahrumdurlar. Mesela durduk yere çocuk pornoları arşivlemeye başlayan kırklı yaşlarda bir öğretmen tutuklanıyor. Muayene ediyor ve beyinin ön bölümünde büyüğe bir tümör tespit ediyor.

Ameliyatla tümörün çıkarılmasından sonra bu pedofilik etkiler tamamen ortadan kalkıyor. Ama iki yıl sonra aynı davranışı göstermeye başladığında, tümörün Mehmet Ali & Akşamseferisi

nüksettiğini görüyor uzmanlar. Yani görünen o ki, tümör, ilgaı beyin bölgelerine baskı yaptıkça kişinin içsel kontrol sistemi zayıflıyor.

HEM SUÇLU HEM HASTA

Psikopatların büyük çoğunluğunda ön beyin zayıflığı genetik olarak devralındığı gibi, küçük yaşta maruz kalınan şiddet veya istismar sonucu da ortaya çıkabiliyor. Neticicede bu insanların bazen kan dondurucu boyutlara varan davranış bozuklukları aslında beyinlerindeki farklı devrelerden kaynaklanıyor gibi görünüyor. İleri derecede psikopat beyne sahip bir insan, karşındaki kişiye eziyet ederken onun çektiği acıyı anlayamıyor, hatta çoğu zaman feryatlarını “ilginç” bile bulabiliyor. Psikopatlar korku ve şiddet filmlerinden de etkileniyorlar.

Zira beyinlerindeki “aynalam” sistemi doğru çalışmıyor. Yani aslında bunlar hem suçlu hem de hasta.

CEZANIN KORKUNÇ YAN ETKİSİ

Peki, bunu bilmenin faydası ne? Elbette suç işleyen insanları toplulardan hızla tecrit etmek, adalet mekanizmasının temel işlevi. Yani bu insanları “beyni bozuk” diye serbestçe dolaşmalarına izin veremeyiz.

Esas sorun, bu insanları nasıl bir ortamda tutacağız yahut onlara nasıl bir rehabilitasyon uygulayacağız? Zira bir insanı tecrit etmenin, kapatmanın aynen psikopatlarda olduğu gibi, ön beyin faaliyetlerini zayıflatmış ve amigdalayı küçüktüğünü biliyoruz. Bir başka deyişle, siz bir psikopatı yakalayıp hücre hapsine koyduğunuzda, aslında beynini “daha da psikopat” hale getiriyor olabilirsiniz.

NÖRO-HUKUK DİYE BİR ŞEY VAR

O halde ne yapacağız? Beyin devrelerinin sürekli değişip gelişebilme özelliği ve bunu nasıl yönlendirebileceğini biliyorsanız, psikopatları tekrar topluma kazandırabilirsiniz. Buna ilişkin birçok terapi tekniği de zaten mevcut. Fakat ne yazık ki günümüzde bu bilgiyi adli sorunlarda kullanacak kadar işlevselleştiremedik. Dünyada “nöro-hukuk” diye bir alan açılırken, bizler bu işte halen epey gerilerdeyiz. Vahşi suçların cezasını vermek istiyorsak, sorunları bilimsel yöntemlerle çözebilme için

HAİKU-DEM

bir nefes sen var
heba etmemek için
solumuyorum

sarhoş bir dert
çilingir soruyordu
demhanelerde

karanlık yürek
alma beni içine
günebakanım

puslu gözlerin
ağulanmış zamanını
sönük feneri

bana gelişin
renğarenk gülüşüdü
sonbaharımın

dokunur elbet
kasvetli hayatlara
ferah nefesler

yıldızı rüya
lacivert gecelerin

parla sevgili

sesler birikti
sözcüklerden sökülen
anlamı kayıp

Timarhaneler acilleri olar. Bizimkinde de vardı. Bir süre daha doktor önlüğü ile bulundum. Uzunca bir süre. Bir yerden sonra hastalarla aramızda böyle önlükle oluşturdunuz ayırım sikkilemeye başlıyordum. Türkiye'nin timarhanelerinde birinde çalışan bir doktorun önlüğünün deli gömleğinden en önemli farkı, doktor önlüğünün kollarının önden çaprazlanıp bağlanmamış olmasıdır. Doktorlar, timarhanelerde ellerini kollarını sallayarak dolaşabilen canlı türleridir.

Timarhanede yapmaya çalıştığım reforma yeterli desteği bulamamıştım. Mesleki olarak şiddetli bir hayal kırıklığı yaşıyordum. Timarhane aciline uzun süreliğine gönüllü sürgün olarak gittim. Oada şöyle bir hasta yoğunluğu olur ki, hastaların kapıdan değil doğrudan camdan bile içeri giridğini görmüşlüğüm var. Acil servisin yanında telefon santralini camına yapıp yapmış birini hatırlarım. Hastane bahçesinde gezinirken cama doğru çıkmış bir den. Büyük bir gürültünün ardından kırık camlarla üzerine düşen deli medeniyet deşhete kapılmış bir halde dışarı koşan santral memuru acil kapısında ilk müdahaleyi ben yapmıştım. Gene de kötünün iyisi bir vaziyet. Hastane dışında böyle bir duruma düşse bekle ki ambulans gelsin. Oysa hastane nöbetinde koşu koşu neredeyse kucakmışa düşmüşü zavalı santral memuru. İyi olacağı belli bir hastaymış!

Timarhanede bu tür hadiseleri üzerinde durmazsınız pek. Timarhaneler bu tür hadiseler içindir zaten.

Delileri severim. Çok! O fazladan o'yu anlatmaya kalksam çok zaman alır. Çok.

Zincirli deli, kocasının/karısının kafasını yarmış deli, evini yakmaya kalkmış deli, polisle gelen deli, kendi gelen deli, yatacak yeri olmayan deli, kendi gelip gitmeyen deli, çok konuşan deli, hiç konuşmayan deli, kendini çok beğenen deli, kendini hiç beğenmeyen deli, kendini Allah zanneden deli, kendini solucan zanneden deli, ıcatçı deli, aşırı kıskanç deli, aşırı şüpheli deli, geri zekalı deli, ilacını aksatmadan kullanan deli, kendisini akıllı zannedenlerle top gibi oynayan deli. Çok çeşit var. Çoğunu severim, ama en çok en sonuncuyu severim.

Döndü Hanım acil ana kapısından girip de var gücüyle: "Doktorum!" diye bağırduğunda benim için akan sular dururdu. Odamın kapısından çıkıp gözlerimle onun çılgın çılgınlığı buz kesmiş mahşeri kalabalığın arasında odama doğru ilerleyen Döndü Hanım'ı bulur, elini sıkar, yanaklarından oper, odamda baş köşeye buyur eder, kahvesini söyledim demen.

Delili deliyi görünce sopasını saklar mı? Söyleyeyim: Saklar. Döndü Hanım kısa boyuydu, ağır adımlarıyla, ağzının kenarında sigarasıyla efelene efelene yürürken acilde nice deliler gördüm süt dökmüş kediye dönen. Kronik manikti. Kronik mani, yani mani üzerine üzerine gelmiş, ama bir daha gerisin geri gitmemiş. Mani bir uçurumdan yuvarlanan kar topuna. Başlangıçta goze de ruha da hoş gelir. Seversin, Mehmet Ali & Akşamsefasi

**Türkiye'nin timarhanelerinde
birinde çalışan bir doktorun
önlüğünü, deli gömleğinden en
önemli farkı, kollarının önden
çaprazlanıp bağlanmamış olmasıdır.**

DÖNDÜ HANIM

her eve lazım dersin. Ancak çığa dönuştüğünde, mümkünse durma önuende ya da durma içinde. Yıkar, geçer.

Döndü Hanım'ın yirmiden fazla hastane vardı ve kendi ifadesine göre ilaçları düzenli kullanmaya başlayalı beri bir daha hastaneye yatmamıştı ve ziyaretleri artık sadece beni görmek amaçlıydı. Yakar sigarasını oturur, diğer hastaların muayenesini izlemesini kofürünü, ama hepsini dinler, ilaçlarını aksatana küfrü basardı. Hastasını muayene ettirmeye gelen bazı hasta yakınları, doktor odasında sigara yakıp oturmuş bu şalvarlı kadına boş gözlerle bakmaya başladıklarında onlara bakmadan kendi kendine söylenirdi: "Bu çocuğu sen oynattırmsın, belli." Hasta yakını belli

belirsiz duyduğu bu sözlerden sonra ne yapacağını bilemeden "Bu da kim oluyor" gibilerden gözünü bu kez bana diker, benden de "Hanımefendi benim misafirim" yanıtını işitir ve Döndü Hanım'ın "Hanımefendi! Hanımefendi! He! Götünün hanımefendisi!" diyerek attığı kahkahalar arasında girmiş bir halde "Ben nereye düştüm" ürkünden sayklamaya başlar. Çok da abartılacak bir şey yoktu aslında. Hep birlikte aynı yere düşmüştük işte.

Odada sigaraları birbiri ardına yaka yaka dışarıyı seyredirdi uzun uzun. Hastalar seyrekleşince dertleşirdi. Bir kocağı vardı; Döndü'yü sokaktan kurtarmıştı. Ona hayır da edirdi. Bütün derdi benim hayırlı kısmet bulup evlenip çocuk çocuğa karışmamdı. Kendi çocuğu onu reddetmişti. Ne zaman konu açılarsa bir an hüznülenir sonra klasik küfrünü patlatıp muhabbeti değiştirirdi. Öyle yemegine kalmaz, geldiğini aksine sessizce süzülüp giderdi türlü çeşit delinin arasından. Sohbetini özlensiniz bazı delilerin. Kahkahayla ve sevgiyle sıldayan gözlerini, sakımsız küfürlerini, dolu dolu okellerini, yalınklarını, statü / mevki ilemeden dosdoğru gidişlerini ve en çok da gözlerini üzerindekileri belli belirsiz buğuya mihlanmış hüznülerini.

Timarhaneler insan müzeleridir. Yüzler, yüzler, yüzler. Ve deliler. Deliler hiçbir zaman akılsız değildirler. Ve deliler her zaman deli de değildirler. Ve hele bazı deliler icap ettiğinde yani aklılarının başlarında olduğu dönemlerde deliliklerini taklit de edebilirler. Deliliklerini kullanabilirler diyorum. Ne sandınız? Delileri yabana atıyorsunuz. E atın! Onlar oada dururlar mı bakalım!

ÇUKUROVA 11.

KITAP

FUARI

 kitapfuari

 cukurovakitap

 kitapfuari

www.cukurovakitapfuari.com

06 - 14 OCAK 2018

Ziyaret Saatleri:

10.00 - 20.00

(14 Ocak 2018, 10.00 - 19.00)

NERMIN MOLLAOĞLU

engel degildi.
Mehmet Ali & Aksamsefası

Kötülük, mutlaklık noktasına erişebileceğini sanır. Halbuki ya çatlayacak ya da kendi odağı üzerine çökecektir.

OSMAN KAVALA: BİR SALDIRININ ANLAM VE AMACI

Kendisiyle çok değil, beş-on dakika havadan konuşmuş, hatta tartışmış kişilerin bile –insani duyularla ilgili yitirmiş insanlara haric– tamamının gözaltına alındığını içtiktiklerinde “Önu da mı?” diye derzölere ürpereceği bir insandır Osman Kavala.

Çünkü tanışma süreniz, ilişkinizin konusu, anlaşma dereceniz ne olursa olsun; kendisiyle ilgili verdiğiniz hükümün merkezine “Ne kadar da iyi bir insan” duygusunun bu derece kolay yerleşiverdiği ender insanlardan biridir o. Siki bir tartışmaya girdiğinizde sizi “İkna olması için daha ne gerekiyor?” dedirtecek kadar kızdırıldığına bile, bir içtenlik halesiyle cevap verildiği adeta. Üzerine şüphe ve şaibenin toz bile konduramayacağı bir tevazu ışıyla fark ederiz onu.

ŞUARSUZCA ISRAR

Bu yüzden, gözaltına alındığı haberi duyduğunda onu biraz olsun tanıyan olanlar, iktidar medyasının adeta koro halinde, şehvetle üzerimize boca ettiği ithamların keratinin bile doğru olamayacağını zaten biliyorlardı. Nitekim iki haftaı bulan soruşturma, araştırma faslının sonucunda apaçık görülen de buydu. Ama bu sonuç onun serbest bırakılmasını sağlamadığı gibi, ona karşı şuarsuzca kampanya yürütmemiş olanların biraz olsun utandıklarını da görmedik.

Ancak, bilhassa belirtmek gerekir ki onu katalayanların utanmazca tutumu, sadece kendi ahlaksızlığını örtmeye

çalışma güdüsünün eseri değildir. Burada Osman Kavala ya özelliğe de hiçbir gerekçesi olmadan zulmetmekten dolayı duyulan özgül bir “zevk” de söz konusudur. Mutlaklaşmanın girdabına kapılmış kötülüğün, hiçbir dolayım veya gerekçeye ihtiyacı olmadansır kendisi, yani kötülük olarak iyiliğin mücemesim timsalınıdır.

ezebildiğini göstermenin hâzıdır bu.

KİMSEYİ ZORLA KENDİNİZE BENZETEMEZZİNİZ

Kötülük, bu hazzın doruğuna, karşını kendisi gibi davranmaya itebildiğine ulaşır. Çünkü bunu karşına yaptıramıyorsa, yaptıramıya derecesi ne olursa olsun, ona karşını dönüştürmüş olduğunu idda etme pozisyonu verir. Böylece karşını da soğurmuş, egemenliği istinasız, kapsama alanını sınırsız hale getirmiş, mutlaklık düzeyine erişmiş olacağını sanır.

Ama kötülüğün güdüsöl kökeni mantığın kaçınılmaz yanlığı da tam bu noktadadır.

Mutlaklık noktasına asla erişemeyecek, erişebileceği sansının girdabına girdikten bir süre sonra, bir biçimde mutlakla ya kendi içine çatlayacak ya da kendi odağı üzerine çökecektir.

Ancak ne var ki her iki ihtimalin de ağır bir yıkım vetahrığı “İktidarsız” olacaktır. Bu faturnın ilk kalemim,

iktidardaki kötülüğün, karşılarını kendisi gibi davranmaya; giderek sıkça kullandığı karalama, çarpıtma ve iftira gibi yöntemleri kullanmaya itmesinin yıl açtığı tahribat oluşturacaktır. İkinci kalemimde ise iktidarsız mutlaklaşma saplantısının yıl açacağı kaçınılmaz toplumsal yıkımın çapına, ışırlığını göreceğiz.

ZULÜM VE BELİRSİZLİK

Osman Kavala gibi kişiliğini “iyilik” odağında oluşturmuş, altmış yıl yaşamında buna zerre kadar leke sürdürmemiş bir kişinin, tamamen suçsuz ve gerekçesiz olduğu biline biline, bu iktidar tarafından gayet “soğukkanlılıkla” zindana atılabilmiş olması; yukarıda belirttiğimiz yön derece tehlikeli ihtimallerin eşişini atlamamız sansır bir işaret, bir alarm olarak görülmelidir.

Bunun içindir ki kırk yıllık dostumuz, yoldaşımız olan iyilik timsalı bir kişiye reva görülen zulümden ötürü duyduğumuz ağır vicdani tepkinin öfkesinden çok; ona bu mutlak kötülüğün tehlikesi, şüphesiz kendisini ve çevresini de etkileyeceği korkusudur.

BEŞİ BİR YERDE

En Sevdiğim 5 Film

1. Rıhtımlar Üzerinde
2. Casablanca
3. Baba
4. 1984
5. Hair

En Sevdiğim 5 Kitap

1. Nutuk (Mustafa Kemal Atatürk)
2. Yüzyıllık Yalnızlık (Gabriel Garcia Márquez)
3. İnce Memed (Yaşar Kemal)
4. Kuvâyi Milliye (Nâzım Hikmet)
5. Mevlana'nın eserleri

En Sevdiğim 5 Şehir

1. İstanbul
2. Bodrum – Muğla
3. Paris
4. Kahire
5. Saint-Paul-de-Vence

En Sevdiğim 5 Şarkı

1. Casablanca – As Time Goes By
2. Edith Piaf – Non, Je Ne Regrette Rien
3. Let the Sunshine In
4. Müzeyyen Senar (Sevdiğim tek alaturka sanatçısıdır)
5. Tarkan – Affedin Bizi Çocuklar

En Sevdiğim 5 Karakter

1. Şarlo
2. Don Kişot
3. Abdülcanbaz
4. Hercule Poirot
5. James Bond

Rakı masasına dönen kişiye “Merhaba” denilir. Bu, “masadaki eksikliğinin farkındayız ve yeniden aramıza döndüğün için mutluyuz” anlamını taşır.

Akşamın erken indiği meyhane: BENÜSEN

Malum, meyhaneye tek başına oturan adamın başı daha kalabalıktır.

Diyarbakır Dağkapı'da, insanın içine doğru yol alan bir mekân.80'li yıllardan itibaren varlığını sürdüren, o dönem salaş ve sadece erkeklerin gittiği bir meyhane olarak hatırlanırken Benüsen, ardından hem el hem de ruh değiştirdi.

O şahane isimdeki“ü” bağlacı,önce ezberinizi bozar, sonra ve içtiğe anlarsınız bu bağlacın kıymetini.

İçeri girdiğinizde duvara nakşedilen Civan Haco, Kazancı Bedih, tüm güzelliği Ayşe Şan, Neşet Ertaş ve baş köşede “Çirkin Kral” Yılmaz Güney sizi karşılar. Eskilerden kalan tek eleman meyhanenin emektarı Ramazan abâ. 19 yıldır orada, 19 yıldır garson ve 19 yıldır cep telefonunu kimerine takıyor, arka cebinde hâlâ ve ısrarla taraktasıyan bir guzel adam. Kimine ne konuşacağını değil, neyi konuşacağını çok iyi bilir.Accemi bir ustalıkla işini yapar.

Duvarlarında meyhaneye yakıtle gelen, Orhan Pamuk'tan Migirdiç Margosyan'a, İlhan Berk'ten Haydar Ergülen'e,Seyhmus Diken'den Hicri İzgören'e veArjen ArTıye birçok kalem erbabinin fotoğrafı vardır. Zaman durmuş Benüsen'de. Sonra aymalar... İçinize bakmanın, kendinizi kirmenin simgesidir adeta.

Önceleri kadınların temkinli yaklaştığı ama sonradan kadın kadına gelinip rahatlıkla zaman geçirilebilen bir mekâna dönüştü Benüsen. Sadece içki içilen bir mekândan ziyade psikolojik ve toplumsal ruh hallerinin çözüldüğü bir psikiyatri merkezi haline geldi.

İçtikten sonra her türlü “dava” konuşulur Amed'de.Yâr da siyaset de davadar onlar için. Aşka düşenlerin,“davasına” açılmayanların, yârdan ayrı düşenlerin yeridir bir de.“Abâ bir kadın var idiye başlayarak ilk yudumu alanasabahlarmız arık.” Çünkü inandığı ve iman ettiği bir cümlesi var onun:“İnsan istiyor sevdiğini içiğine koysun.”

Sancılı ilişkiler yaşayanların yeridir, ne kopabilir sevgiliden ne de kalabilir.“Dedim: Siz sevgili oldunuz? Dedi:Yok,biz birbirimize belanızı sürmüştüz.”

50'li yaşlarda eski müdavim şehir çocuklarını da ağırır Benüsen.Masadan biri tuvalet için kalktığında diğerleri hafiften doğrular. Tuvaletten dönen kişiye“Merhaba” denilir. Bu hareket “masadaki eksikliğinin farkındayız ve yeniden aramıza döndüğün için mutluyuz” anlamını taşır.

Her türlü psikolojik sorunun tartışıldığı ve psikologlara taş çıkartan analizlerin yapıldığı mekândır. Rakı bağmılığında koşullu uyaranlar çıkışı bulunmuştur çoktan.

Neşet Ertaş,Sümeyya Çakır ve Şivan Perwer.

“Adamlar rakı yapmaz,siz hâlâ psikiyatri diyorsunuz” diyene de rastlarsınız.“Duygu durumumuz yoktur” diyene de ve sonra rakısına gömlen bir ses:“Şifreodüğü, hayat yanlış!”

Bir de nezili sesin güzelliğiyle konuşan EfendiAmca'nın inçleri:“Kuyuma yakıştıramadığım taşlarım var ve Diyarbakır bir gün iyileşecek.”

Ve ebbette Efrain'i unutmak olmaz. Diyarbakır literatüründe bîof anlamına gelen

“prîze” yapanlara ayar verilir. Efrain'in deyimiyle“Sen 'daye dinya xayine' kuşağı çocuğusan. Nedir bu fuck the system prezeleri!”

“Efrain diyor:Önce engelledim görmemek için.Şimdi kendimi engellemiyorum bakmamak için.”“Kızlara 'göge bakalım' diye diye ayağının girmedeği çukur kalmadı.”

Ve Kürtlerin gündelik

yaşamına ilişkin ironik tespitler:“Kürtler ayakkabı aldığında ayna karşısına geçip iki halay figürü yapıyor, ona göre tamamdır diyor..”

Ankara'da yaşanan gündelik siyasetin ilk sirayet ettiği yerdir. Diyarbakır.Tatlı tezgahı olan esnaftan ayakkabı boyayan çocuğa, üniversite öğrencisinden ev kadına,her kesimin poltize olduğu bir kenttir burası. Dolayısıyla bu politik ortam meyhanede de devam eder. Rakının verdiği yetkiye dayanarak.“Bir de içip öyle karar verelim” denilir.“Ankara'nın kravatını sıkıttı kadar, Amed'in gömlek düğmeleri açılacaktır.”

Çünkü Benüsen aynı zamanda bir Diyarbakır

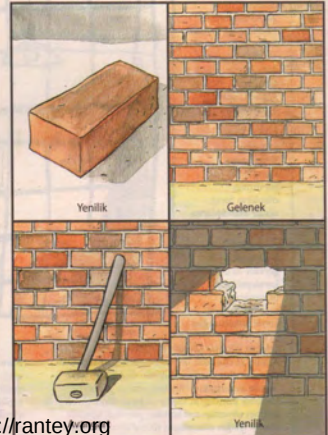
DERS: EDEBİYAT

ŞENOL BEZCİ

KONU: Steam Punk

KONU: Edebiyat Evrimi

AHMET MUHIP DIRANAS şiiri, ortadaki insanla ve hayatla değil, aradaki konularla ilgilenmiştir ve bu aradalık onda alabildiğine soyuttur.

ORTASINDA DEĞİL DE ARASINDA

Ahmet Muhip Diranas, Türk şiirinin tam da arasındadır. Neden onu "ortasında" değil de arasında sayıyorum? Çünkü Diranas şiiri, ortadaki insanla ve hayatla değil, aradaki konularla ilgilenmiştir ve bu aradalık onda alabildiğine soyuttur. Ekmeğimize, sütümüze, çocuğumuzu defterine, sevgimizin tenine, aklımızın dibine, ruhumuzun uçurumuna dokunmaz bu şiir. Ama mutlaka dokunduğu bir yer vardır ancak nereye dokunduğunu bilemeyiz, sadece hissederiz. Bu karakteriyle hem ilginç hem de özgün bir tecrübedir o. Zaten işsizlik konusu olduğunda kendisinin deniz köpüğünü örnek vermesi de bundandır. Deniz köpüğü gibidir ona göre şiir, elimize aldığımızda eriyip gider.

O, tek tek şiir kitaplarının ismiyle değil bazı tek tek şiirleriyle bilinip sevilen bir şair olmuştur ayrıca. Edebiyat ve şiirle yakından ilgilenlere soracak olursak, Diranas'ın şiir kitaplarından birisini sayamazsak ama, Olvido, Serenad, Fahriye Abı, Ağrı, Kar gibi şiirleri söyleyecektir. Zaten kendisi de kitabına "Şiirler" adını vermiştir. Bu da bir tür arada bırakma eylemidir. Şair de kitabına bir isim vermayerek onları aradaştırmaktadır. Şiir arada olmalıdır.

Bu tutum anlaşılabilir bir özgüven ve alçak gönüllülük göstergesidir.

Şairlerin büyük iddialarla şiir kitaplarına isim verdiği bir ülkede, tıpkı Yahya Kemal gibi isimsiz bırakmak da bir şiirdir. Öte yandan, Diranas, bir aşk ve sevgi insanı olarak görünür hep. Aşk ve sevgi olmasa

şiir denilen büyük uğraş bütün cazibesini yitirecektir. 1974'te İş Bankası tarafından on binlerce adet basılan toplu şiirlerine yazdığı önsözde "Ben yaşadımı şiire, şiirimde de bu sevgiyi verdim" diyecektir. Ancak sevginin son derece atılan bir söyleme kavuştuğu, bir kadın tutkusuna dönüştüğü de hiç hatırdan çıkartılmamalıdır. Daha çok erken zamanlarda, Türkiye'de "Küçük Prenses" ilk çeviren şahsiyet olması ondaki bu büyük

sevgiyle de ilgili olmalı. Dile yaklaşımı da böyledir şiirin. Dilini sevdiği için şiir yazar sanki. Aşkır Türkçe'ye.

Olvido, Fahriye Abı, Serenad, Kar, Ağrı bugün de şiirimizin vazgeçilmezleri arasında sayılır. Hatta Diranas, diğer şiirlerini bu şiirleri bulmak için yazmış gibidir. Ben tek tek bu şiirleri severim. Ancak hep bir Neşatî havası bulduğum Kar şiirine özellikle bağlanırım. Anadolu'nun değil sadece maddi macerası asil ruhsal geçişleri tam anlamıyla bu şiirdedir. Çıplak bir Anadolu bozkırında, kar altında kalmış yalnız bir ağacın konuşması diye de okurum onu. Tutkılara, kardeşlerine, 'sesin nerde kaldı, her günkü sesin' değişti karşısında hep ürperirim. Dilin bembeyaz kesilip duruşması ise bu şiirle gelen başka bir güzellik. 'Buğulandıkça yüzü her yananın/ Beyaz dokusunda bu saf rüyanın' deyişinde, Neşatî'nin 'ayine-i pür tab-ı mücellada nihan olma' duyusuna kavuşurum.

Dünyayı büyük bir yalnızlık olarak da gören bu şiirin bir ömür peşine düştüğü tutkuları anlamak için de saf şiirin tarafında durmak gerekiyor. Kolay değildir, 'onu sevmekle ger, ev yaşamak' diye

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

RESİMLİ TÜRKÇE EDEBİYAT TAKVİMİ 2018

**Ahmet Muhip
Diranas'a göre
şiir deniz köpüğü
gibidir, elimize
aldığımızda
eriyip gider.**

ÇOKLU YALNIZLIKLAR

Eksik bir şey mi var hayatımda?

E olmaz mı? Tamamlanmadan göçün gidiyor biliyorsunuz.Yaradılışmış böyle. Hep bir eksiklik duygusu mevzu bahis.

Yaşamaya küstürüp içtiren mi var?

Küsem de içmem. Dokunuyor :)

Şu kahpe dünya, seni bana düşman eder mi?

Ya dünya da bizim hakkımızda benzeri duygular içerisindeyse? Bence pek mümkün. Demeyelim dünyaya öyle şeyler.

Canan'a kıyanlar hakk'ın kulu sayılır mı?

Canana yani sevgiye kıyan kıyana. Hem gerçek hem mecazi anlamda.İnsan olma'yı öğrenmeden bu dünyadan gelp geçenlerin sayısı arttıkça karamsarlık boyutu da artıyor.Yazıklar olsun!

Señenek fazılaştıkça yalnızlık da artıyor.

Sevmek için yaratılmış, kalpler hep bomboş niye?

Valla çoklu yalnızlık çağı olan günümüzde böyle gerçekten. Seçenek fazılaştıkça yalnızlık da mi artıyor ne!

Boşa geçmiş ömre, yaşam denir mi!

E denmez :) Kendi adima cevap verecek olursam pek boşa geçtiğini düşünmüyorum.

Vicdanının sesini dinle bak, ne diyor?

Biraz empati yap diyor. İnsana, hayvana benle yaklaşıyor.✿

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Para işleriyle duyguyu işlerini ayırdın mı; kafan rahat olur. Bu da başka çeşit bir lailiklik.

Üzerinde yetkili bir kişinin mührü olan kâğıda büyük bir değer biçmek duyanın an akli ilerinden. Para olmasaydı, millet iki baş soğan için birbirini gırtlardıkları arkadaş. Şimdi de para için gırtlakıyor ama para için birinin canına kastemek büyük suç.Yatarsın kırk sene. Soğan için yapınca hafifletici sebepler gündeme gelir sanki. Bu işler eskisi gibi, takas usulü kalsa hesaplar,kafalar kanardı. Şimdi rayıç bedeli var, ne kadar çalısarsın ne kadar yatacağın iyi kötü belli. Kâğıtparının sahtesini yapacak suç,habuklu birisine sahte sebzeye-meyve (sebzeye-meyvenin sahtesi olmaz da işte çürük çankı gibi düşün) itelemenin pek de görünür bir cezası yok. Sorumluluk alıyca geçiyor, iki gram yuank olsaydın da keriz gibi çürük domatesi almaydın, diyor hukuk kitapları.Yani açkçası yasalardan yazdığı hukuk kitapların baştan sona okumuş değiliz, tam bu şekilde demiyordırdı, daha ayarında cümlelerle ifade ediyorlardı herhalde.

Para karşılığı hizmetlediğin zaman ise, sahteçlik bile suç değil. Para veriyorsun diye kasıyer,garson, taksici sana kıbar davranıyor. Şahreden. Bildiğin yalandan gülmeme, sanırım.Hepimiz çalıştığımız şirketin, anamızın-babamızın işyerinin müşterilerine gülmüseriz.Sahte de olsa gülmüşeyceksin. Oysa sahte parayı birine itelemesi bilesuç.Hatta iteledimin ama • üzerinde mi yakaadın,yine avayın yedin koçum. Hiç sahte paraya denk gelmedim. Doğruya doğru bir iki kere köseyi yırıktı para itelemiştim var başkalarına. Ne yapayım yani! Konuyla ilgiliyet bildiğim, en yakın döviz bürosuna gidip delgeçe parayı deldirmenin gerekli olduğu. Deldirdikten sonra o döviz bürosuna armağan edersen parayı,camekannı yanına asarlar. Kerizliğinin hatırasını döviz bürosunun"Bizde sahte paraya geçit yok,adamın aklını alırır" mesajı vermesi için kullandırılırsın.Boyle bir olay da yaşamadın; belki döviz bürosu sahibi paracılık sanatına olan dürtüyle içten katıldarmızdan ötürü almadın da açıyordur. Döviz bürocularda o tip var. Bir değer ihtimal de eskinin döviz bürosu sahiplerinin çok vefal olup sonraki dönemde parayı bulunca kendilerini bozmaları. Para insanı bozar çünkü.Bu mantıksahte paranıninsani düzeltmesini de ispatlarım. Sonuçta para denklemleri ispatlamak kolaydır. Şöyle ki:

PARA = BOZLUK İNSAN

(Etiğin her iki tarafının da tersinalınca eşitlik değişmez, istediğine sor.)

SAHTE PARA = DOZGÜN İNSAN

O yüzden parayı soyut işlere karıştırmayacaksın. Sadece soğan olceceksin, ötesi denklemler şaşırır insana. Sahteçi, kalpazan, madrabaz birisine dönersen; ruhunu duymaz. Bakmışsın millet ini ağyardın donunu çekiyorsun. Soyut konuları paraya değil, duygularla olceceksin. Paranın girdiği yerde duygulara yer yok diyeceksin.Para işleriyle duyguyu işlerini ayırdın mı; kafan rahat olur. Bu da başka çeşit bir lailiklik.

Mutluluk, sevgi, öfke, tutku, dostluk...

Bunlar parayla ölçülmez. Para ancak soğan, sarımsağı, zerevati ölçsün.Yalnız şimdi yeri değelerimiz var.Tam olarak duyguyu desen duyguyu değil,soğan desen soğan değil.Sosyal medya beğenisi mesela. Çok retweet aldysak, göndermiş çok beğenildiyse seviniyoruz.Başarıyla sayasal dokümanı de

var.Facebook'ta iyi bir gönderi yolla: 300 yuankı kalkmış başpamak.30 kalp, 20gülmüşeyen surat alırsın. Al sana duyguların Z raporı. Hatta daha

çok baspamak, kalp ve gülen yüz itiyorsan atezele 20-30 lira. Gönderiyi one

çkar, daha çokmutlulukal. Para mutluluk getirdi işte,şıkır şıkır.Öndansınra da çıldırırsın ama hangi baspamaklara parazış, hangileri parayla geldi işte. Paralı gönderiyi beğenenleri bulup bir yüzlerine tikürmek istersin."Beni param için mi seviyordunuz" diyerek omuzlarından sarsmak istersin.

Birisini para için sevmek çok ayıptır. Günde 10 saat, ayda22gün, ömürde 50 sene para için çalışırsın,para için müşterilere gülmüsersin, azarlanıp azarlanıp "Haklısın" dersin ama parayı önemsememek gerekir. Duyduğın önemsemeceksin. Para nedir ki ya?

Para baktır, parayı alınamayaları önemlidi. Meselaoksijen. Al işte havada bedava. Oksijenden kıymetli ne var, söyleseñel! Havası kalır, hink diye gidersin. Gerçi oksijen tüpleri de parayla satılmaya başlandı. Kaynakçılar alıyor. Oksijen de bozdu demek kendini. Kaynakçı oksijeni karakterteriz, üç kurusa saplık,harbi gökyüzü oksijeni ise

para işlerine girmeseydi o da. Para işleri pistir, bozar insanı, manyak olursun.✿

Mutluluk, sevgi, öfke, tutku, dostluk... Bunlar parayla ölçülmez.

"Suçluluk hissetmeyen insanlar genelde iyi vakit geçirir."

True Detective

"Bir avcın değerinden ayıran zekası değil, avına duyduğu merhamettir."

Av Mevsimi

"Yalnız değilim, tek başıyım."

Heat

"Bir âşk olalım dedik, başımıza gelmeyen kalmadı bel!"

Poyraz Karayel

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Hatice Hanım'ın evindeyiz; kısır doğranmış yeşillik, birkaç saat önce içinde önce üzümli kek sonra peynirli poğaçaya pişmiş fırın, ağır parfüm, hafif ter ve sigara kokuyor içerisi.

ANNEMİN PİLAVI

"Bugün altın günü Hatice Hanım'ı, onun çevresi genişti, büyük pilav tencerelerinden de alalım yazımıza, hadi oyalanma" diyor annem.

"Tamam" diyorum ayaklarını sürterek banyoya giderken.

Önümümü çıkarıyorum. Kırmızı İtali kadife pantolonuma yeşil kazıma giyorum. Sonra arka odada yüklü tencere kutularından kucaklayıp geliyorum. Gökyüzümü saran kara bulutları görünce az sonra indirecek yağmura yakalanmamak için hızlı adımlarla seyrimeye başlayan annemin peşinden iki pembe yünü plastik bostanını sürüye sürüye yürüyorum. Arkasına dönüp "Sürme şu ayaklarını!" diye bağırınca annem, oyununa gönüldüze son veriyorum.

İşte o anda gök deliniyor.

Sazayın arkasında yükselen yeni binarlarda oturan Hatice Hanım'ların apartmanına geldiğimizde kilitiz de sırtaklaız. Annem elindeki tencereyi yere bırakıp, suratından akan yağmur damlalarını silmeye çalışıyor ama birkasını kollarından akan sula ile beni daha da ıslattığını anlamış olacağ ki bu nafle çabaya cabucak son veriyor.

Burnumuzun ucundan pipir pipir sular damlatarak üçüncü kata gleyoruz. Ellerimiz dolu olduğu için annem kafasıyla basıyor tile Diling doğort!

Kapıyı genç bir kadın açıyor.

Hatice Hanım içerdeymiş, "Ben çağırayım, bir saniye" deyip bizi girişe alıyor.

Hatice Hanım, koca poposunu ve permalı saçlarını iki yana sallayarak geliyor. Üstümüzden doküüp giriş taşında mütevazı bir gölet inşa eden çalışan son damlacıklarına mı, kucakımızda taşıdığımız koca karton kutulara mı, annemle bana mı, yolda hepimizle birden mi olduğunu anlamadığım ekşi bir bakış atıp, "Nuran havlu getir!" diye bağıyor.

Nuran'ın getirdiği havluya kurulanıyoruz.

Kısır doğranmış yeşillik, birkaç saat önce içinde önce üzümli kek sonra peynirli poğaçaya pişmiş fırın, ağır parfüm, hafif ter ve sigara kokuyor içerisi.

"Otur otur" diyor Hatice Hanım anneme, yemek masasını gösterip.

Diğer kadınlar koltuklara yazmış, önlerindeki zigon sehpalarda kısır, poğaç, kek dolu tabaklar var.

Annemle biz masaya geçiyoruz.

Hatice Hanım bir müddet sonra anneme dönüp, "Hadi, göster bakalım ne göstereceksin" diyor.

Annem, önündeki kutuları sıhırbaz

hünertyle açıp içinden çıkartıları anlatmaya başlıyor. Yammaz tencereler, yapışmaz tavalar... O anlatırken, ben de adeta bir şihirbaz yarımcısı gibi yanıda durup kapakları gösteriyorum.

İçlerinden biri, "Kaça bu set!" diye soruyor.

Birisi, "Bunun bir küçüğü var mı?" diyor.

Sonra ilgileri dağılıyor.

Hatice Hanım anneme, "Topla artık" diyor.

Annem, şovun esis kısmına gelmedik der gibi bakıp, "Hatice Hanım, ben pirincimi getirdim, sizin mutfakta bir pilav pişir peşinden, o zaman anlatırsanız bu tencerelerin hikmetini" diyor.

"Tamam" diyor Hatice Hanım, "Şu doküntüye topla da..."

Pilav pişerken, Nuran'la annem mutlak masasında sessizce oturuyorlar.

İçerideki diğerlerin, "Bu da böyle, kapı kapı dolayor, kamin evine gir çıkıyor belli değil, yanıda da bu sabıy sürüyor!" dediğini duyuyordum. Annem beri ben de mutfağıda, cama yapışıp süzlenen yağmur damlalarını seyrediyordum.

Gözleri dolu dolu ama ortası silinmiş kırmızı rujlu güzel dudakları gülüyor.

Annem, pilav demlenince tencereyi alıp içeri geçiyor.

"Artık en güzel pilavları siz yapacaksınız, buyrun" diyor.

Kimseden ses çıkıyor.

Hatice Hanım, "Hadi ver bir kaşık" deyip tabağına uzatıyor.

Yaşlıca bir kadın, "Ben de alayım biraz" diyor.

Annem hevesle ona da veriyor.

Diğerleri poğaçalarına kısır katıp etmekle meşgul.

Poğaçanın üzeri çörekotlu, peynirli eriyip dışarı taşmış, kekten tarın da var belli, kokusu gleyor: Kadın bir Nuran'dan bir dilim daha kek istiyor.

Nuran, "Kalmadı abla" diyor.

Kimse tencere almıyor. Annem kutuları kaldırıyor.

Mutfak masasına oturup Nuran'ın üçüncüye pay ettiği pilavı yiyoruz.

"Elne sağık alba, hayatımda yediğim en güzel pilav" diyor Nuran.

"Benim de hayatımda yediğim en güzel pilav" diyorum dışış azıcık gülerken.

Annem de gülüyor.

Gözleri dolu dolu ama ortası silinmiş kırmızı rujlu güzel dudakları gülüyor.

O günden beri her kim, "Annemin pilavı gibisi yok" dese, ona "Hayır" diyorum.

"En güzel pilav benim annem yapıyor!"

İsterseniz Nuran'a sorun, o da biliyor!

Oyunları ciddiye aldığımız zamanları hatırladık. Analitik düşünmeyi ve stratejik planlamayı saklambaç oynarken geliştirdiğimiz; sayı saymayı "Tilki tilki saatın kaç?" sorusuna verilen cevaptan öğrendiğimiz yıllara döndük. Ünlü isimlere, çocukken severek oynadıkları oyunları sorduk.

OYUNLARLA YAŞAYANLAR

LEVENT GÜLTEKİN OYUN ARKADAŞIM BİR BEYĞARDI

Çocukken pek oyun oynamadım diyemeyiz. Zor yaşam şartları, ailemizin geçimine katkı yapmamızı gerektiriyordu. Aile içinde çocuk değil "küçük insan" olarak görülüyorduk.

Boyle sorumluluklarımız varken oyun oynamaya gitmek ayyptı.

Tarla sular, ekin derer, ayakbağı boyar, kahvehanede çiraklık eder, yük taşırdık...

Kızıl kahverengi, bizim oralarda "dor" rengi derler. İmparator adında bir atm vardı.

O ata binmek, onunlayık taşmak, yaylaya gitmek... Benim için oyun gibiydi.

At arabası ile yük taşırdım. Bütün sorumluluğım bende olan bir at arabası, "makam arabası" duygusu veriyordu.

İmparator'u sever, onunla konuşturdum. Yoruldu mu, acıktı mı, hasta mı, anlardım. Araba oyuncaktı belki, ama İmparator oyun arkadaşındı.

Ben at arabası sürerken mahalledeki çocuklar peşimde koşar, arabamın arkasına tutunurlardı. İmparator ve arabamla epey fiyakalıydım.

İstanbul'da, medyada yöneticilik yaparken, gerçek bir makam aracı oldu. İmparator'u sürerken aldığım hazzive mutluluğu gerçek makam arabalarından alamadım.

YASEMİN ŞEFİK İNŞAATÇI KUMA ATLARDIK

Benim çocukluğum iki farklı okuren sokak oyunlarıyla geçti.

İsviçre ve İstanbul arası değişmeyen tek şey, saklambaç, beş taş, seksek gibi oyunlardı. Bir yaz yine memleket tatiline geldiğimizde erkek kardeşimle hemen kendimizi sokaja attık. Mahallede çocuklar bir inşaatçı binici kasetini kuma atıyorlardı. Biz de atladık. Ben an jümp! jumper, elektriz spor denilebilecek, aslında annelerin "Evladım ilahin oradaşan çabuuuk! Yüreğime indireceksin benim" diye haykırdığı oyundu bu!

Çabillikten çok şursuzluktu!

Ta ki biri bir gün bacağımı kırınca ya dek.

Sonra mı? Aklandı!

Daha çok kum olan yerleri seçmeye başladık.

NAZLI ERAY EN BÜYÜK ZEYKİM: KASIMPAŞA'YA KADAR YUVARLANMAKI

Seksek benim vazgeçilmez oyunumdur. Şişhane'de otururduk. O sokaklarda saklambaç oynamak ne kadar heyecanlı oluyordu tahmin edebiliyor musunuz? Bahçede oynadığımız oyunlarda vardı. Ama sokaklar özgürdü. Tepebaşı'ndan Asya'ya Kasımpaşa'ya yuvarlanırdım. En zevkli oyun

buydu. "Bütün apartmanın zillerini çalıp kaçmaktan bile daha zevkliydi.

Tepebaşı'nda oturuyorduk. Mahalle süperdi. Unutmadığım bir dünya... Hállı giderim oralara: Kuledibi, Beyoğlu... Sokaklaraışıkım. Bir grubumuz vardı. Okuldan kaçıp oyun oynardık. Hava karıncaca annem içeri alırdı.

Sekiz yaşında mıydım, dokuz mu bilmiyorum. Belki de daha küçüktüm. Oyuncığım sokaklardı. Yeniden yaşamak istediğim yıllar bunlar.

ENGİN HEPLERİ ANNEM YER FIRÇASIYLA ÜSTÜMÜ TEMİZLEMİŞTİ

Çocukken en sevdiğim oyun kulağı saklambaçtı. Saklambaçın topu oynanan hall... Bir önceki ebe, topu ortaya diker ve en uzağa vurmaya çalışırdı. Ebe, arkasına

bakmadan topu almaya gider, biz de saklanırdık. Bir gün şimşirlerin arasına girip, bir karınca yuvasının üzerine yattım ve beklemişim. Şimşirlerin dipindeki karınca yuvalarında gördüğüm dünya beni çok etkilemişti. Her ne kadar annem üzerimden yer fırçasıyla karınca yuvasını temizlemiş olsa da...

Mahallede türlü oyunlar oynar, birçoğunu da uydururduk. Sadece bize özgü oyunlar, belki de hayal gücümüzü daha da geliştirdi.

İstanbul Göztepe'de, evimizin arka bahçesinde oynardık. O bahçe benim için yepyeni heyecanlarla dolu bir dünyaydı. Şimdilerde aslında on adımda biten, arabaların isola ettiği bir küçük otoparktan ibaret olsa bile.

CEMİL SAHİN BÜYÜKLER PİSTTEYKEN, ÇOCUKLARIMIZI ORADAN ALALIM

Kaç yaşıydım hatırlamıyorum. Amaçogluların yanına Arıtkaya Kırkhan'a gittik. Kalıvalda tereyağı koymuş yedikten sonra ortaya çıktık...Yanında topa var; ama orada gazoz kapakları domeni hâkim. İli dolayıp çevirmeden bir mahalle çocuk, gazoz kapakları arıyoruz. Mahallenin sokakı, parkı her yere hücum! Oyunları yöresel olarak değişse de bir şey hiç değişmez: Oynamak oyunun kuralları'nı o mahallenin çocukları belirler. Coca-Cola, Pepsi kapakları zibil gibi. Miyar dolatır markalar da neymiş!

Ağız tadıyla oynamak için

en az 100 kapak lazım. Oyun sıralamasına sahip. Önce duvara üst yerdeline değdirmeye, sonra basma... En güzel en sona kaldı. Daire içine üst üste dizilen gazoz kapakları kulesini yapıldık. Elimize aldık taşınızı, kural belli kuleyi devir en az bir kapak dışarı çıksın poşet kapak dölsün, kimse vurmazsa çembere en yakın taş kuleyi devirir. Kimisi iyi kapak toplar, kimisi en iyi atışı yapacak taş bulur.Yetenekler başka olsa da kazanmak için oyun oynamak yetiyordu.

'Attım tuttum'la başladı oyunlar.Ayağa basan ilk sepet:'Yaş mı kuru mu'ya havaya atılan tükürüklü taşlar hilesiz, zahmetsiz bir an önce başlamak içindi oyunu. Çocuklar demokrasiye daha sadıktır.Büyükler pistteyken çocuklarımızı pistten alalım. Çocuklar daha iyi bir oyun bulur o zaman.

DUYGU ÇAKMAK (Oyun yapımcısı) OYUN ARKA- DAŞLARINIZA DİKKAT!

Her gün sokağa çıkmak çocukken saklabacak, yerden yüksek ve sekse en sevdiğim oyunlardı. Sonra babama bilgisayar kullanma izin verdi.İlk birkaç oyundan sonra, "Aslında keşke bu oyuna şunu ekleselerdi,surasını değişik yapsalardı" demelerin, ardanın nasil olur da ben daha

güzeli yaparım diye düşüncelerim başladı. Bilgisayar oyunu yapmak en büyük hayalim haline gelmişti.

Oyunların çocuklara en büyük katkısı,problem çözme,planlama, kaynakları iyi kullanma yeteneklerini geliştirmesi. Bilgisayar oyunlarıyla sokakoyunları neredeyse aynıdır. Oyun arkadaşlarınızı doğru seçtiğiniz sürece oyunu kazanmanız için hiçbir engel yoktur!

GIRAY ÖZİL (Oyun yapımcısı) ÇOK SATAN OYUNLAR ŞİDDET İÇERİYOR

Oyun yapımcısı olarak çalışmanın bir sonucu, oduğunuz uzun süre farkında değildim. Sanıkoyunlar gökten iniyor gibiydi. Bir gün Grand Theft: Auto'da çalışan birisiyle yapışıp bir röportaj okudum, o an kafama dank etti. "Bunlar da insanmış" dedim."Oyun oynayamıyorsa sevirmem herhalde" diye düşünüyü bu alana yöneldim.

Sanal dünyaların zararlarını inker

edemem, ancak iyi tarafları bençe çoğumuzun kabul ettiğinden fazla. Genel kanının aksine,oyunların bizi asosyalleştirdiğini inanmıyorum, oyun dünyalarındanışıp evlenen o kadar çok arkadaşım varki...

Masalı dünyalarda da genelde şiddet oluyor maalesef. Şiddet, daha doğrusu "kaçma veya savaşma refleksi" DNA'mızda var. En çok satan oyunlar çoğunlukla şiddet içeriyor. Ancak bunu oyunlara özgülü diye düşünmek lazım, örneğin en popüler filmler de genelde aksiyon filmleri oluyor aynı sebeple. 🌟

"Polisiye kitaplığı nasıl kurulur?" diye sorduk, CELİL OKER sizler için önerdi...

POLİSİYE KİTAPLIĞI

Polisiye edebiyatı nice kitaplıklar doldurur.

Polisiye edebiyatı kütüphanesini oluşturacaksanız zayıp kitaplığınızda kocaman bir yer ayırın. Deryalar gibidir polisiye edebiyatı,takip ettiği eskindeniyenden bir dolu yazarı keşfeder, kitaplardan, sahifalardan alı durursunuz.Aldıkça yeni yazarlar keşfedersiniz, keşfettiğe hayırlarsınız ben bu kitap bu kadını daha önce neden okumadım diye. Dert değil, kitaplara bunun içindir. Gerektiğinde yıllarca bir köşede sıtız bekler, elimize geçtiğinde pırl pırl aydınlanır,canlanır,yepyeni olur.

Türün bütün dönemlerinin, aklmalarının kütüphanenizde temsil edilmesine özen gösterin.Kurucu babaların eserlerini ihmal etmeyin, daha sonraki okumalarınıza temel oluşturacak, bugünkü kimi yazarların faydalanır ortaya çıkaracak. Gider ek polisiye romanı dert türlerden ayıran temel özelliklerinin farkına vararak, iyi polisiyeyle kötü polisiye (hatta polisiye olmayıp polisiye geçinenleri) ayıran unsurları belirlemeye başlayacaksınız.

Bir süre sonra okuduğunuz nitelikli polisiyelerin size yalnızca çok vakit geçirmeye yönelik bilemlerle sunmakla yetinmediklerini,yazıdıkları dönem toplumsal ve insani meseleleri üzerine katkımdan ışık tuttuğunuz fark edeceksiniz. Saltteniz,saltcan,salt dehet içeren kitapları kütüphanenizin en alt rafına yerleştirin, olur olmaz gözünüzü takılmasın. İyi niyetli ama acemi yazarlara da yer ayırın. Zamanla daha iyisini yazacaklardır. Usta yazarların hepsi bir zamanlar acemiydi.

Yeterince polisiye roman okuduktan sonra, bu tür hakkında yazılmış araştırmaya, inceleme, değerlendirmeye kitaplarına dıtiyay dıuyacaksınız. Onlardan da edinir. Bu tür üzerine düşünmeyi kendine dert edinmiş insanları görüyorsunuz, kendi okumalarınızdan kıldığınız görüşleri karıştırdın. Hem de bu tür kitaplarda adını hiç duymadığınız yazarlardan söz ediliğini göreceksiniz, iyi keşifler için harika bir olanaktır bu.

Son olarak "Suç ve Ceza" polisiye kitaplarınızın arasına karıştırsın, onu oradan özenle aln, eviniz başka bir köşesindeki romanların arasına yerleştirin. Bir vakitiniz olduğunda yeniden okuyun, ne demek istediğini anlayacaksınız.

Polisiye kütüphanesinin olmazsa olmazları:

Agatha Christie: Bir dolu kitabı var üstamızın. Hangisinin başlırsanız olur. Kişi tanesi dışında aynı yapısal formülle yazılmış romanların ne denli şapırtı olabileceğini hayranlıkla göreceksiniz.

Raymond Chandleri Türün gelişiminde bir kapıyı kapayıp yenisi açan yazar.Yazdığından beri epey süre geçmiş olmasına karşın, bugün yazılmış sanılabilirsin okudukça.

Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes macerası okumadan polisiye edebiyatı ilgililerinize sayılmazsınız. Gerçekten.

Mickey Spillane: Tipik sert detektif hikâyeleri.Biliyorsanız ilgilice den okuyun. Üstelik sıradan bir Türkiye garipisi olarak sayısız sahte Mayk Hammer kitaplarından birilerini rastladığınızda özel olarak çok eğleneceğinizden eminim.

Türk polisiyesi: Sakın sırtınız dönmeyin. İyileri var, çok iyileri var. Okudukça keşfedeceksiniz. Benden uyarımsa, son zamanlarda yeni polisiye yazarlarını, polisiye kitaplarını sayış çok arttı. Neredeyse onlara ayırn bir raf ayırmak zorunda kalabilirsiniz. Ne güzel.

Yer veremediğim onlarca olmazsa olmaz yazının ruhları beni affetsin. 🌟

Belki de en iyisi yalnız kalmamdı, belki de tüm kusur bendeydi, insanlar bana tahammül edemiyordu, herkesi yanından kaçırdıyordum, bundan sonra sonsuza dek yalnız yaşayıp yalnız ölecektim.

BIRAZ HÜZÜNLÜ AMA SONU FENA BİTMEYEN BİR YILBAŞI HİKAYESİ

Hayatımda en büyük darbeleri hiç tahmin etmediğim zamanlarda yaşıyordum. Zaten bir darbeyi muazzamlaşan da bu özelliği değil midir? Beklemediğin bir anda gelic, vurur, seni dibе atar ve ardına bakmadan gider. Sen de dibе çokmuş bütün psikistlere bulanmış bir şekilde hayatını sürdürmeye çalışırsın.

Eşimin kızımla beraber, buzdolabının üstüne tutturduğu aceleyle yazılmış iki satır mektupla beni terketmesine birkaç hafta inanmamıştım. Ancak bir süre sonra durumunun ne kadar berbat olduğunu anlamış ve hayatıma ailem olmadan nasıl devam edeceğimi unuttu. En az on yıl geçtiğinden psikologlardan psikiyatristlere uzanan yolculuğum altı ay sürmüştü.

Zihnim, aldığım ilaçların beni uyuşturmasına -işine geldiği için- altı ay kadar hiç ses çıkarmamıştı. Fakat bir süre sonra her yere, herkese bomboş, ruhsuz bir ifadeyle bakmamdan çok sıkılmış ve ilaçlarımı almamı kesmiştim.

İlaçlarımı aniden bıraktığımdan dolayı gün boyunca baş dönmeye ve ona eşik edile midе bulantıya yaşıyordum. Onu da böyle sıkıntı bir günümde tanıştım. Akımda hayatıma birisini sokma fikri bile yokken, oandan önce hoşlanmış, sonra da aşık olmuşum.

Evett, sık sık başım dönüyor, midem bulandıyor, kızımı haftada bir gün görmem içindeki özlemi dindirmeye yetmiyordu. Ama onun yanında bunların hepsini unutuyordum, hayal meyal hatırlayabiliydim kendiminki davranıyordum ki hayatın tek bekletimi güzel ve iyi bir kadından ziyade buydu aslında.

İki üç haftadır beraberdik ve bu süreç zarfında neredeyse tüm davranışlarım normale dönmüştü. Yılın son tatil gününü de Zeynep'e görüşecektim. Yılın son tatil gününü de Yıbaşı hediyelerini ozenle seçmiştim. Sevgili me çok beğeneceğine emin olduğum otaantik bir günış takı, kızıma da ayyıldır istediği oyuncak mutfağ serinalmıştım. Hediyе paketlerini evde kendim yapmış, içlerini de kişiye özel notlar yazmışım.

Kim bilir, belki tekrardan evlenir, hayatımı düzene koyabilirdim. Yalnızlık bana göre değildi, evde tek başıyken nefes alıyordum, sessiz bir ev mezarlık gibiydi. Cif kıyılmış yatağa tek kişi yazmayı sevmiyordum, uyurken başıma bir kadın pürüzsüz bacacağın dokunması iyi hissettiriyordu.

Bu şekilde bir süre daha devam ettikten sonra kızımın tarıncakramak onu, birbiriyle seveceklerini tahmin ediyordum. Evden çıkırm, önce bir şeyler yiyecek, oradan da sinemaya gidecektik. Florileşen ikinci aşkımaşına geçmiştik, ufak temaslarda başlamıştık. Bugün için tutkandan, karankatı oyuşmeye terfi ederdim herhalde.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Kahven gelene kadar onda bir gariplik olduğunu anlamamıştım, aklım eski eşimden gelen "Yılbaşında Zeynep'i dedisiyle beraber Sapanca'ya götürüceğiz, haftaya iki gün görürsünüz" mesajıydı. "Peki" diye cevap yazıp sonra gülümseme ekledim. Eski karımla aram kötü olursa tedirgin olurudum. Çünkü Zeynep haftanın altı gününü odaydı, yazmadı ama bana kılınlen onu incitmesini istemedim.

İşler de o mesajı gönderdikten sonra karıştı zaten.

- Kime yazdın?
- Efendim!
- Mesajı diyorum, kime yazdın?
- Bahar'a. Zeynep'i bu hafta

Hiç kimse, parampaçya olmuş, dağılmış olsa bile bir ailenin yerini tutamazdı.

brakamayacağımı da ona söyledi.

- Orhan!
- Efendim!

- Senle konuşmam lazım. Zaten ne zamandır akıldaydık da şimdi şu mesajlaşma falan görünce içimde tutmaya da gerek kalmadı.

- Ne konuşacağız? Eski karıma "Peki" diye mesaj attım, bunun üzerine konuşulacak ne olabilir?

- O kadar çok şey olabilir ki. Meselenin özü zaten bu. Gerilimmiş, laf eski eşime gelse -ki gelecekti- bunu bir şekilde kaldırabilirdim fakat Zeynep için içine

girse ne cevap vereceğimi kestiremiyordum.

- Neymiş meselenin özü?
- Senin geçişin.
- Geçmişimde seni rahatsız edecek bir şey yok.
- Biliyorum ama sen bir aileden kopup bana geldin ve asla tam anlamıyla bana ait olmayacağını, aramızda hep birileri olacak.

Elm montunun cebimdeydi, ona aldığım hediyenin kutusuna dokunuyordum parmak uçlarımla. Biraz daha mahul konuşuyordu benimle, içindeki "İlgişide iktidarı ele geçirip erkeğini yönetme hevesi" ni biraz dıziyleyebileceğim, hediyeyi verip ortamı yumuşatmaya çalışacaktım. Galiba aşık olduğumu sandığımdan bir dakika önce tiksiniyme başlamıştım.

- Bu seninle ilgili bir şey değildi, tamamen benimle ilgili, neye bu kadartepki verdiğini anlayamadım.

- Anlasın böyle konuşmazdın zaten, ben almayacağım galiba senin eski karınla, çoçğunluğınaymda mesajlaşma falan.

- O zaman sıkılır olur gidersen!

İnanamıştım ki kendisine küfür edildiğine. Gözleri hiddetle dolmuştu, yeniliği çabuk kabullendi, masadan kalktı ve sıkılır oldu gitti hayatımdan. Belki de benden ayrılmak için bahane arıyordu ve ben bu sebebi ona altın tabakta sunmuşum. Biliyordum, çok da umurumda değildi, büyük bir zafer kazanmış gibi rahatlamışım. Küfrederken gerçekten masadan sıkılır olup gitmesinden başka hiçbir şey düşünmemiştim. Yarınsı içtiğim kahvenin parasını masaya bırakıp yerimden kalktım, eve gidecek, yeni yıla yazıyaylız, kafam dıziylecek, girecektim. Belki de en iyisi yalnız kalmamdı, belki de tüm kusur bendeydi, insanlar bana tahammül edemiyordu, herkesi yanından kaçırdıyordum, bundansona sonsuza dek yalnız yaşayıp yalnız ölecektim.

Tam kalkarkten telefonuma bir mesaj geldi. Eski eşimden. Mesajı açmadan önce gülümsemedim, "Ulan sizin için kimleri hayatıma sokmadığımı biliyor musunuz acaba?" diye düşünüyordum. Mesajı açtım, ekinde bir fotoğraf vardı. Zeynep, annesinin telefonuyla kendisini çekmişti. Ağzındaki eksik dişlerinden hiç utanmadığını düşünüyordum, mesajda da "Bba sni çok seviyorum" yazmıştı daha öğreneli birkaç ay olan yarım yamalak yazım bilgisiyse.

Müstakbel eşimi masadan kovduktan sonra çok iyi, güçlü hissediyordum aslında. Hiç de ağlayışım yoktu, ama dayanamamıştım işte, mesajı okuduğum an ağlamaya başlamışım. Masaya tekrar kalktım, oduğum yerde hüngür hüngür, sarsıla sarsıla, ellerimi gözlerime kapata kapata ağladım.

Aile önemliydi, sıfatı "eski" olsa bile, alle her zaman aileydi. İyi gününde, kötü gününde yanında olmasalar ben bir şekilde hayatımdaydım.

Hiç kimse, parampaçya olmuş, dağılmış olsa bile bir ailenin yerini tutamazdı.

JEHAN BARBUR

Yüzünü anlatırsan yoldan gelmiş bir adamın,
Nefes nefesliğini
Geri dönmeyi isteyişini anlat
Ve gittiğinde bıraktığı lekeyi...

Yarıtıyorum
İNSAN MIYIM?

Hayat çok uzuyor öğleden
sonraları
Güneşin aksı çelmisiz
Hoş bulmuyorum
Baş dönüyor insanın
Bu kuyu çok derin...

Herkesin kollarında olmak
istiyordun
Ve evine dönmek tek
başına
Bir yarasının terse
dönmüş kanatlarında
Sabaha başka sen...
En sevdiğin, içten ve
şakayıklı

Kimse sevmesin seni
Ve vazeçemesin de
senden.

Kurtar beni n'olur
Bilmediğin cendereden
Nasil neylenirdi insan.
Bir seçime hıznadık
kelebekten?
Anlatır mıydı sıkıştırdığı
derdi
Yüksük olmuş bedeninden

Abartıyorum
İNSAN MIYIM?

Yedi günde kurtarıyorum
kendimi sevimsizlikten
Balkıları opuyor, kuzgunları
seviyorum
Yararı ırın bir herife
sarılıyorum öğleğin
Ayıklık başıma vuruyor
Deli miyim?

Kurtar beni n'olur
En başa dönmeyim
Anlatamadıklarından
kurtar
Yaşadıklarım ve
yaşamadıklarından
Beceriksizim
Yeter ki arak
hissetmeyeyim
Sevdiğimi biliyem
Ama seni hiç sevmeyeyim

Kimse sevmesin beni
Ve vazeçemesin de
benden

İnancsızdım evvelden
Henüz seni indirmedim;
Kurtar beni n'olur
Allah'ı sevdiğim...

Karkularını bırakıp,
saklanmaya geldiyim yenden
Bir de bakıyorsun, özgürlük
almış seni
Kapana bekçileri değil,
oğlağın dikilior
Gözyolları uykumu
Ve sen, sert bir somyadan
Gök yüzünü izleyerek
uyumam
Ne aldığımı hatırlıyorum
"N'olur" diyorsun
"N'olur koparmayın beni
buradan;
Yapamam..."

Budur bilmediğin
menemen...
Şekil ver bana
B'daha!
Ejer istersen

**Ben Dirmit, hem hayalin hem gerçekçi'di kendisi olarak
bir gün köyden çıkıp şehre geldim! Şimdi aklınıza taksanız
da aramaya başlasanız, benim kadar hayal benim kadar
hakikat bir başka kahraman daha bulamazsınız.**

BEN DİRMİT, YOKSULLAR İÇİN BİR DİL ÇALDIM

Bir inleme, bir ses, fısıltılara karışan
Bir içgiyle Anadolu'nun orta
yerindeki Alaycık Köyü'nden. Damların
üzzerinde gezindi, tulumbanın çürütüne,
sokaklardaki toza toprağa, keçilerin
tüylerinin arasına karıştı. Annemin sesiydi,
"Geliyor" diye inliyordu, "canımın canı,
kızım, boyu devirmeyesice!" "Bak bak",
diyordu, "utanmadan bir de sesleniyor bana
ana, anaa diye, daha doğmadan, karnımdaki
karanlıktan. Oğlan deseni değil, bir
de cini üstelik, hadi kendi neyse
de seni, beni, koyun hepsini
yakacak geçirecek bu
gidileş. İçim kurusa da, ah
keşke, doğmayverse!"

Ama doğdum. Bir dile
doğar gibi doğdum.
Dil içinde yeni bir dil
doğurmak için doğdum.
Ben Dirmit, hem hayalin
hem gerçekçi'di kendisi
olarak bir gün köyden çıkıp
şehre geldim! Büyüdükle kime
değdiyse elim. Şimdi aklınıza taksanız da
aramaya başlasanız, benim kadar hayal
benim kadar hakikat bir başka kahraman
daha bulamazsınız.

Ben Dirmit, ince ince yağan karla, evin
önünde geçirdiğin tulumbayla, dam
uçuran rüzgârı, kuşu otuyla konuşurum.
Çocukluğumu da, kadınlığımı da,
yoksulluğumu da insanda değil, dünyada
buldum. İnsanlar kafama
vurdukça benim de dileme
vurdu, dilim dünyanın
kendisi oldu. Ben Dirmit,
yoksulluğu da, kadınlığı
da dilini bizzat kendim
uydurum. Benden sonra
gelenler gelp içine otursun,
yazsın, düşünsün, hayal etsin
diye dille yepyeni bir dünya
kurdum. Bilir misiniz, insan,
sadece yoksullukta eğitilir.
Herkesi, hepimizi yoksullukta
eğitilecek bir hayran
özlemini içimize koydum. O
yüzden kahramanınız oldum.
Yoksulluk direniş isim
taktır. Direniş, bir iyilik
ümidini yaşatmak. Ben
Dirmit, direnişin ismi oldum.

Şehir bir gün beni herkes
uyurken damda görince,
sırrını çözeceğimi sanıp bile
bile korkuttu. Ben de ona
inat onun sırrını çözüp açığa
vuramazsam ne olayım, dedim
kendini kendime. Annem
bunu duyunca "Şimdi bu köy
mı ki aklıya koyup nereye gideyim

ben" diye sordu, ölümi durdurdu. O
ölmeyince, en sonunda aldım kağıdı kalemi
elime. "Ben yıldızları ve ayı konuştum,
köyde defter karnımda, öğretmen yokken
okula gittim, bir sabah erkenden, damda
şehir beni korkuttu çünkü", diye başlayan
bir mektup yazdım herkese. Kağıtları
birbirine ekledim. Bir ucunu eve illiştirdim,
bir ucunu damdan sokağa ve şehre
gönderdim. Mektubumun adına, Sevgili

Arsız Olum, dedim. Arkamdan
annemin "Deli mi değil,
her şeyi bilecek yapıyor
bu" diyen sesi geldi. Ses
yükseldi yükseldi, bu
defa şehrin sokaklarında,
kadınları giden
erkeklerle anı, erkeğe
giden kadınların arasına,
okumaktan utanmayacak
kız çocuklarının aklına,
dünyanın şirine ve oturup
yazan kadınların sayfalarına yayıldı.

Yazmak insanın için değil, yazmak
insan olma deneyimini aşmak içindir.
Ben Dirmit, insan insana kurulumuş
bir dünyaya karnımda. Yoksullar için, yoksul
olmayanlardan bir dil çaldım. Onun için
bir akıl, dil ve yürek hırsızıyım! Ve bir
iyilik ümidini yaşatır gibi, bugün hâlâ
burada, kadınları, çocukları, yoksulların,
engellilerin, kuşların, taşın ve toprağın
yanındayım.

İlustrasyon: Gülşire Ervedil

Kürt Filozof Suhreverdi'nin Işrak felsefesi, nur, varlığın kaynağıdır.

IŞIKLAR İÇİNDE: NUR, IŞIK, AYDINLIK

Ölen birileri için "Nur içinde yatсын" yerine son zamanlarda "Işıklar içinde yatсын" tabiri de kullanılıyor: "Allah rahmet etsin" yerine seküler bir dua ve şefkati bir dilek. Mezar denilen transit mekanda (berzah) karanlıkta alınacağı varsayılıyor. Kayıp karşısında çaresiz kalan insanın onun yiten beşliği hâlâ bedenle özdeşleştirme eğilimi diktiler peyhoz. Ortodoksi de öbür alemi yakadığını hissettirmek için kabirbazlar konseptlerle ayoymekneçepk çözümler bedene lesmeye çalış. Bedene yönelik bu ilğ, mezarı aydınlama sorunu doğurmuştur: "Nur" mu olmak? "Işık" mı?

NUR MU, IŞIK MI?

Dindar talehpöyle "Nur" daha mubarak sayılır. Halbuki "nur" da "ışık" nı türevidir. Nur "ışık"tan (ziya) gelir. Işık doğrudan, nur ise dolaylıdır. Nur bir nevi ışığın yansımadır, kılncıldır. Güneş te gördüğümüz ışık. Ay'da gördüğümüz ise nurdur.

Kimi tefekkür ehline göre kainatı hammadde sayıyın anlam rafinesini malzemesini öğüte öğüte ensonunda nurave işğa dönüştürür. Işıktaki bu bereket, onun nur kaynağı olmamış ötesinde bizzat varolmanın kendisi olarak görölmesin eyleyi ol ağıştır. Yani karanlıkta yokluğa düşen eşyayı varlaştıran şey, karanlıyırtan ışıktır. O halde sadece fiziki görmenin (opik ve nazar) veyazihşinli anlamın (bilme ve fehmin) değil bizzat varlığın (akma'nın) temeli olarak işğ görünen bile olmuştur.

MAĞARADA TUTUKLU

Platon meşhur mağara meselesinde tenevür (nur'lanma) sürecini hem ışığın kaynağına yollculuk (bir asıl rızu) hem de zilletten nur (karanlık)ın içğü) bir çıkış olarak anlatmıştır. Burada görme, anlamaman bir metaforudur. Fizğin optiğ, metafiziğın hermenötiğini anlatan bir mecazdır. Gölgelerden güneşe geçimeldir. Böylece aydınlanmanın ve felsefi "nur"culuğın temelleri atılmıştır.

GÜNEŞE TUTUNAN

Platon'un yerdeki kasefat âlemi olan (karanlıktaki madde) eşyanın hakikate asıl olarak ezel ve nuranı bir formalar âlemi (Türkçesi: Esma-i Hüma) tasavvur etmesiyle biriktirvariğın maddi temelleri sarıktı. Bâhare Plotinus gibi müceddilerin yardımıyla Neo-Platoncu âlem tasavvuru esma-i hüma sistematizğini dinlerin izahine sundu. Dünyanın yüzleri birden ilkeye (veya üçe) çıktı: Maddeye bakan karanlıktı yuzü, "Esma" bakan nuranı yuzü (bir de ahrette bakan insanın ticaret hammadde veya yatanın tarlayı sarıyan konvertibil yuzüvar ama o ayrı bir konu).

IŞIKTAN VARLIKLAR

İşğa veya nur'a atfedilen önem kadim Zerdüştî hizmette (berhav ve şerri temsil eden) nur ve zulmet (karanlık) arasında devam olan ezelî mücadele anlayışında çok barızdır. Keza bu hıkmetin katoklayıa Gazali sonrası İslam düşüncesini furlık bir epheden yevden senteze teşebbüs eden Kürt Filozof Suhreverdi'nin Işrak felsefesinde, nur bir fikriyadınlanmadığil düpedüz varlığın kaynağı yani bir ontolojinen temeli halini alır (Tasavvufun Ortodoksismasıyla birlikte gelişen benzer bir anlayış da "Nur-u Muhammed" düşüncesidir).

Suhreverdi gibi belam, tasavvuf ve felsefeyi sentezleme girişimine benzer bir girişimi Said Nursi'nin Risale-i Nur eserlerinde görmek mümkündür. Risale-i Nur'da nur ve güneş metaforları merkezi bir yer tutarlar. Zira bu bir aydınlanma girişimidir. Nur metaforu illedite gelen aydınlanma arzusu her ne kadar günümüzün dindar muhayyalesi için Nur Suresi'ndeki "Allah gölğlerin ve yerin nurunu" ayetine dayandırılrsa da çok daha eskiler arkaplana sahiptir.

AY, YILDIZ, GÜNEŞ

İnsanoğul elindeki malzemeye yemeğini piğirdiğ gibi fikrinde elindeki malzemeye göre gelişmiştir. Güneş in Ay'ın ve yıldızların hem kutsal kaynakları olarak görölmesi hem de kadim ilimlerin ilk malzemeleri olmasın bir tesadüf değildir. Onun işğ mesele Güneş in hâdide ne yapılsa olamaz. Ay yevliden bayraklaşması işte kadim aydınliğın ihtiyacının bir yansımasıdır. Ve yine esmela Alareğnin aydın bîlikin Kürdistan bayrakdağıdığını de Işrakı tasavvur doğmakta ısrar eden ayın güneşir. Demek aydınlanma bitmeyen bir ihtiyacı ve aydınliğın ezelim bir tesellisi.

Mehmet Ali Akşemsefasi

DİPNOT*

ÖMER GÖKSEL

*EN SON GELDİĞİMDE ESKİ SEVGİLİME İLK BULUŞMAMIZDI.

*BİRAZDAN AĞZINA S.ÇİCAM AMA SONRA KÖTÜ OLMAYALIM?

*ERKEK YAPSA YAKIŞIR... ÇÜNKÜ ERKEĞE HER ŞEY YAKIŞIR.

*BİSSÜRÜ KİTAP ÇIKARAYIM DA KAFAN KARIĞISIN. HİÇBİRİNİ ALAMI!

*KESİN SATMALI DOLANDIRMALI BİR SEYDİR O.

*HOŞLANDIĞIN KADIN PROFİLİNE UYUYO ESKİ SEVGİLİN Mİ, FLÖRTLEŞTİĞİN Mİ?

DUVAR

film icabı köşesinin ilk konuğu

SELAHATTİN DEMİRTAŞ'a

hafızasında yer eden bir film sahnesini sorduk...

F tipi ve yüksek güvenlikli, alçak standartlı cezaevleri zulmü başlayana kadar mahpushanelerimizin filmlerde uyandırdığı etki "biraz da ben yatsam" dedirtecek kadar cümbüşlüdür.

Mekanların ve koşulların "hafıza" ile doğrudan bir ilişkisi olduğunu artık kuru bir önerme olarak değil, bir tecrübe olarak biliyorum. Malum mekanınız nohut oda, bakla sofa dediklerinin sadece "nohut" kısmına denk geliyor. Mekan nohut hacminde, zaman da geniş olunca hafıza yoldasınız oluyor, olmalı da.

Dışarıdayken bu soruyu böyle mi yanıtlardım emin değilim ama içeride film sahnesi denince aklıma doğrudan mahpushane filmleri geliyor. "Tatar Ramazan", "72 Koğuş" ve birçok filmiden büyük porçuk cezaevi sahneleri... Batı sinemasında bir mekan olarak cezaevleri "kötü"dür. Bir iki karakterin dışında orada gördüğünüz herkes "iyi ki oradalar" dedirir. Cezaevi, "orkunç" tur, "caydırıcı"dr. Göreviller açısından tam tersi bir durum söz konusudur; sadece birkaçı kötü, diğerleri nötr insanlardır.

Oysa bizim sinemamızda mahkûmların içinde birkaçı kötüymiş muma ararsınız ki bunların da hakkından gelirin genellikle. Herkes iyi, çoğu mazlum ve mağdurdur. F tipi ve yüksek güvenlikli, alçak standartlı cezaevleri zulmü başlayana kadar mahpushanelerimizin filmlerde uyandırdığı etki "biraz da ben yatsam" dedirtecek kadar cümbüşlüdür. Çalınan sazlar, demlenen çaylar, efkârı, çiğaralı sohbetler...

Bunun sebebi yönetmenler ya da sanat yönetmenleri değil; ülkemizin adalet kurumu üzerindeki tarihsel ve haklı şüphelerdir sanırım ama konumuz bu değil. O halde izlediğim en gerçekçi ve unutulmaz cezaevi sahnesini paylaşabilirim. Sahne, ülke sinemamızın en gerçekçi üretimlerinden, "Düvar" filminden.

Çocuk mahkûmlardan birini daha güçlü olanlar sıkıstırmaktadır. Cezaevinde büyük bir isyana yataklık edecek tüm haksızlıklar buram buramdır. İşte bir çocuk bu şiri okumaya başlar:

burası dördüncü

koğuştur benim abim

bak camları yoktur kırıkır

ne bacası tüter ne de sobası

her neyse benim abim

ver bir cigara zuladan yanalım

İspiyoncular devreye girerler ve şair çocuk sorguya alınır. Önce şiiirin ilk kıtasını okur. Müdür ve gardiyanlar o kısımda bir fenalık bulamazlar. İspiyoncular, esas komünistliğin şiiirin devamında olduğunu üstelik de devlet büyüklerimize hakaret

edildiğini söyleyince ikinci mısra da okunur:

burası dördüncü koğuştur benim abim ikinci adresimiz

allahimizi sorarsan adı gardiyan cafer lakabı kel önbaşı

peygamberimiz desen oda ekip başı

her neyse benim abim

ver bir cigara zuladan yanalım

burası dördüncü koğuştur benim abim

kaderde ikinci adresimiz.

Ve ardından dehşet bir falaka sahnesi...

Büyük usta Yılmaz Güney sürgünde "yerli ve milli" bir zindan yaratmak konusunda çok sıkıntı çekince birkaç kamera darbesiyle elin mekânını millileştirmiştir. Bir genel anons hoparörüz, bir soba borusu ve kırık camlar, üşümüş çocuklar...

Filmi izlerken "kaderde ikinci adresimiz" mısrasına takılıp kalmıştım. Şiiirin tamamını bu mısraının yüzü suyu hürmetine öğrendim.

Bu soruyu dışarıdayken sorsaydınız, size Ankara'da şimdi 'Ankamall' olan yerde eskiden 'Sürü' diye bir film çekildiğini ve Vesikanlılarla Halilcanların kan davasına kurban edilen kadın trajedisini bu topraklara en iyi anlatan sahne olduğunu söylerdim. Büyük ustalar Tuncel Kurtiz, Tarkan Akan ve Melike Demirağ'a ve Zeki Ökten ile Yılmaz Güney'e saygı tazeleyerek. ✨

Neşet Ak ve Aksoy Seferi

"Oyunculuk seks gibidir. Ya yaparsın ve hakkında konuşmazsın ya da yapmaz ve hakkında sadece konuşursun. İşte bu yüzden oyunculuktan söz edenlere hep kuşku ile yaklaşıyorum." (HUMPHREY BOGART)

SAHNE TOZU YUTAN YAZARLAR

TÜM ÇAKRALARIMIZ AÇIKTIR EFENDİM

Geçtiğimiz yaz başında biraz kafa dinlemek için Ankara'ya gitmiştim. Kıymetli bir yazımda da o günlerde aynı mekanda konaklıyordum. Derken bir yoga grubu geldi. Yogaclar elbette ki yazıma da hayran... Sabahları Namaste'den sonra ilk kolları şu oluyor, "Siz usta bir sanatçısınız, sizin yedi çakranız (omurga boyunca sıralanan görünmez enerji merkezleri) da doğuştan açıktır." Usta yazar ne zaman görsen inceliyorum; neresi açık neresi kapalı, bir türlü anlayamıyorum. Dayanamayıp sordum bir gün, "Kendimizde olmayan meziyetleri başkasında aramak cazip gelir" dedi.

Niye hayranlık duyduğumuz insanları putlaştırırız? Oscar Wilde'n o nüktesindeki gibi, "Kendi işini benim skâr, başkalarınınkini terçih ederim." Sanırım kimi sanatçıların gözü, ister istemez başkalarının sanatlarında kalıyor. Yazar, oyuncu olma istiyory, oyuncu, yazıya hevesleniyor...

OYUNCULUĞUN FAYDALARI

"Sahne tozu yutmak, kendini bir başkasının yerine koymak, içindeki hayvana sahip çıkmak, bir orkestranın sesine uymak ve Tanrı'nın gölgesine bürünmeye cabalamak..." Oyunculugu tanımlay muhtelif ifadeler var.

Ahmet Sami Özbudak'ın yazıp Yüğit Serter'dimin yönettiği "Hayali Temsil" oyununda, Dikran karakterinin hayalet antre' tanımlı "Oyuncusuz kalan oyunculu, sahneye çıkmak için olur olmaz yerlerde öyle beklerler..." tespiti ne güzeldir.

Mehmet Ali & Akşemsafası

Sabahattin Ali

Geçmiş depresyon, gelecek endişe yaratıyorsa, 'şimdi'yi yaşamaya ne dersin?

oyunculu macerasına atılan yazarlarımız mevcut.

DRAMATUĞU SABAHATTİN ALI

Milî Eğitim Bakanlığınca bursuyla Berlin'de bir buçuk yıl eğitim alan Sabahattin Ali, Almanca'dan çeviriler yapıp, İkinci Dünya Savaşı sırasında vatanlarından süren Alman profesörlerden Carl Ebert 1930'ların sonunda Ankara Devlet Konservatuvarı'nın başına getirildiği vakit, onun çevirmenliğini ve dramaturgluğunu yapan Sabahattin Ali'den başkası değildi. Bu dönemde Thornton Wilder'in meşhur "Kasabamız" oyununu da çevirdi. Hocaların hocası olan Ebert, daha sonra ABD'ye göç eder ve çalışmalarını Hollywood'da sürdürür.

Stefan Zweig

Bizde de pek sevilen "Zepin" öyküsünün İsveçli yazarı Karen Tidbeck, "LARP" adı verilen "rol yaparak canlandırma" oyununun özellikle kuzey ülkelerinin yazarlarının arasında revaçta olduğunu söyler. Malum orada bizim memleketteki gibi "Arüst misin!" sorusu hakaret değil iltifat olarak görülür. Tidbeck, fantastik oyunlar sayesinde öykülerinde yaratıcılığını arttırdığını da ekler.

ZWEIG VE TİYATRO

Stefan Zweig "Dünyün Dünyası" adlı otobiyografik kitabında, yazdığı tiyatro eserlerini sahnelemek için verdiği zorlu uğraşı, acıklı bir dille anlatır. Oyunculu ya hastaları ya da hakkın rahmetine kavuşur; yönetmenler ortadan kaybolur, tiyatrolar iflas eder... Zweig'in oyun sahneleme hayali bir türlü gerçekleşmez. Bizim de yolu tiyatro kulislerinden geçen ve hatta kısa dönem oyunculu macerasına atılan yazarlarımız mevcut.

Humphrey Bogart

Pek mühim bir tiyatro adamı olan Ebert yıllar sonra Sabahattin Ali'nin kızı Filiz ile Amerika'da karşılaştığında "Türkiye'de çok fazla arkadaşım oldu, ama çok az dostum oldu. Banazilla ikimiz bir 'kardeşlik' kurduk. Ailem dışında 'sen' diye

Aziz Nesin

seslendiğim birkaç kişiden biri oldu o" demiştir.

TİYATRO OYUNCUSU SEVGİ SOYSAL

Başkaldıran kadınların, 12 Mart'ın heder ettiği karakterlerin yazarıdır Sevgi Soysal. İlk iki evliliğini tiyatro dünyasından isimlerle yapıp Özdemir Nuri'ye Başar Sabuncu ile evliliği arasında sahne için metinler yapıp, Bir dönem konservatuarda eğitim alır ve Ankara Meydan Sahnesi'nde oyunculuk yapar. Tam da o sıralarda İstanbul'da bir başka yazar, Tomris Uyar, Sarıvelier Arena Tiyatrosu'nun kulisinde bir nevi sahne tedrisatından geçmektedir.

OYUNCULARI YÖNLENDİREN AZİZ NESİN

"Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz", "Toros Canavarı" gibi efsane oyunlara imza atan Aziz Nesin, Kenterler'in kulisinde uzun zaman geçirmiş ve buradan aldığı ilhamla özel metinler kaleme almıştır.

Aziz Nesin oyunlarının sahnelenipşinden memnun olmayınca müdahale eden bir yazardır. "Çiçü" adlı tek kişilik oyununu sahneleyen Müşfik Kenter'in performansına dair yorumları da ırutalmazdır.

Sevgi Soysal

KENT REHBERİ

şehir in korkunç yerleri - 9

Kaymak Mustafa Paşa, kaptan-ı derya olduktan sonra İbrahim Efendi'nin külleri savrulmuş olan evinin yerine kara bir taş diktirir.

Lale Devri'nin padişahı III. Ahmed, 1719 yılında, Süleyman, Mehmed, Mustafa ve Beyazid isimlerindeki dört şehzade ile İstanbul'dan beş bin fakir çocuğu sünet ettirmişti. Okmeydanı'da 15 gün 15 gece süren düğün, azameti ve ihtişamıyla Şair Seyyid Vehbi'nin şiirleri "Şiir-i hitân" olan "Surname-i Hümayun"u kaleme almıştı vesile olmuştu.

Dört şehzade için İstanbul'da en usta yekelerinin, dört Saray'da rengârenk şekerlerden imal edilmiş çikolatalı dolu bir bahçe yapmış olmaları, seçkiniz güden sonra başlayan günlerce süren esnaf ayları ve onların şehzadeler verdikleri olağan üstü hediyeler, devletçilerin birbirleriyle yarışmasına sundukları armağanlar, ziyafetler için Tekirdağ, Bursa ve civarından 1000 ördek, 2000 hindi, 2000 güvercin, 3000 tavuk ve 8000 kaz getirilmesi, Nedim, Seyid Vehbi, Tai ve Raşid gibi büyük şairlerin bu düğün için şarkılar, gazeller yazmaları, bestelemeleri bile şehzadeleri eğlendirmişti. İçin düzelenen muhteşem temâşağın yanında çok sokak kalıydı.

"Denizin yüzü kayıkla örtülmüştü"

Gösteriler arasında özellikle bir tanesi vardı ki sadece o bile bütün sünet düğünün gözâlciliğini çok başına izahtan emmeye yetip de artıyordu. Şöyle izahtı: Seyid Vehbi "Surname-i Hümayun" da bu hayret verici temâşayc: "Düğünün 14. günü (28 Zilkade 1132, 3 Aralık 1719 Çarşamba) padişah deniz şenliklerini seyretmek için Ayvalık'a çıkma gelirdi. Seyirci kayıkların o kadar çoktu ki denizin yüzü kayıkla örtülmüştü. Kirekleri kıpırdatmanın bile imkânı yoktu. Gemilerin üstü ise mahşer gibi doluydu. O gün, deniz eğlenceleri arasında sabık (eski) tersane mimarbaşı İbrahim Efendi'nin timsah binlerce insanı hayretten hayrete düşürdü. İbrahim Efendi tarafından yapılan bu timsah surti, üç çifte bir kayak büyüklüğündeydi. Üst çenesini açıp kapayarak deniz yüzünde yarın saat kadar dolaymış, sonra da denize dalmıştı. Zevkle seyredilen bu timsah çok takdir edilmişti. Fakat bir saat sonra battığı yerden tekrar deniz yüzüne çıkınca, takdirler aşırı heyecan ve hayrete çevrilmişti. Timsah bu sefer ağzını açıp durmuş, açılan ağzından rengârenk esvaplarla beş nefer köpek oğlan fırlamış, timsahın sırtına çıkarak raks etmeye

başlamışlardı..."

Düğünden sonra bu tahtelbahire (denizaltı) ne olduğu bilinmiyor. Reşat Ekrem Koçu şunları yazar bu vaka için: "İbrahim Efendi'nin hayatı hakkında da başka kayda rastlanmadı. O tarihten sonra yapılan büyük saray düğünlerinde buna benzer bir gemi görülmez, deniz dalgıç kanca timsah geminin inşa sıralarının İbrahim Efendi'de kaldığı bellidir."

İbrahim Efendi, düğünden 3 ay sonra, hicri takvime göre Zilhicce ayının ikisinde, hacca gitmek üzere yola koyulur. Yola koyulduğunda dördüncü gününün gecesi Halic'in doğu sırtında pek kimsenin oturmadığı, İslam, Hristiyan ve Musevi mezarlıklarının olduğu kırık yerdeki (Feriköy/Bomonti) 3 katlı evinde yangın çıkar. Kansa, halıyığı ve evdeki diğer İbrahim Efendiye bu vakayı haber vermek için yola düşen

haberciler Geyve'den sonra oğandan bir iz bulamadın geri döndüler. İbrahim Efendi de sırta kadem basıp bu seyahatten hiç dönmez.

Bu denizaltı inşa tekiğinin sır olarak kalmasına da; Silahdartaşine göre "Ayyaş, tamahkar, kendisini ve kendi fikirlerini beğenmiş, zalim, kibirli, aynı zamanda zengin ve hayırsız bir kişi"; Osmanzade Tab'in Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın buyruğu üzerine kaleme aldığı ve 108 sadrazamın hayatının anlattığı kitap olan "Hadikat ül-vüzerâ" da "Muktedir fakat harisve kibirli" olarak nitelendirilen ve 68 yaşında, 1687'de sürgünde bulunduğu Rodos Adası'nda boğulmuş olarak idâm edilen Sadrazam Kara İbrahim Paşa'nın oğlu Kaymak Mustafa Paşa'yı dikkat çekerek Heratlı Kabzi Efendi.

Zira ortaklık dönen küllüka'a göre, İbrahim Efendi sünet düğününde herkese gösterdiği tahtelbahire daha büyükü ve savaşı kabiliyeti olan küncüsünün çizimlerini bitirmiş ve hacdan döndükten sonra da padişaha bunu sunacaktır. Gemi yapımını gerçekleştiren de kaptan-ı deryalık kesin gibidir, zira orduya birer bir savaşı kabiliyeti olan donanım elenecek ve onun kabiliyeti ve etkilerini de en iyi yapan bilecektir.

O sırada İstanbul Kaymakamı olan (aynı zamanda Sadrazam İbrahim Paşa'nın damadı) Kaymak Mustafa Paşa'nın ikbal planı da kaptan-ı deryalıktı. Nitekim Mîr'ası Sâbık İbrahim Efendi'nin kendisi, ailesi, evi ve çizimleri ortadan kaybolduktan üç sene sonra Mustafa Paşa 1721 yılında Kaptan-ı Derya oldu.

Mustafa Paşa bu mevkiyi kışkırtıncıye kadar ne bir sefere çıkmış ve ne de bir savaşta bulunmuştu. Uzun yıllar İstanbul'da Kaptan Paşa olarak kaldı (Patrona Halı isyanı sonucu 1 Ekim 1730 tarihinde idâm edilene kadar). Mamafih bu süre içinde önemli herhangisi bir deniz seferi de olmadı. "Yani denizde asla sinanmadı" der müverrih Raşid, Kabzi Efendi'nin gıybetini desteklercesine.

Mezar taşı mı, zafer nişanı mı?

Kaptan-ı derya olduktan sonra İbrahim Efendi'nin külleri savrulmuş olan evinin yerine kara bir taş diktirir. Mezar taşı mı yoksa bir zafer nişanı mı olduğu belli olmayan bu bir külağ boyunda, iki arşın enindeki kalıvalı kavuğa bezetilen im taşının arşını dikildikten sonra altından o ana kadar görülmedik türde acıyıp haşşelerinin çıktığı ve duduktan (Medicdykey) Halic'e akan Çıksalın derisinin de bir gecede kuruduğu söylenir. Uzun zaman kimsede atmaz oraya, hem uğursuz taşın "İleml-i zulûmat" a açıldığını anınladığı için hem de cellatların mezar taşına benzediği için.

İçin. Hiç kimsenin bu gözden kaçır yere neden dikildiği belli olmayan ama sevürlü kulaktan kululağ doluşan taş ykmayca cesaret edemez. Zaman her daim olduğu gibi kendi işini kendi görür...

Şimdi orada yükseklığı ya da genişliği yüzlerce endüze bane bes zane hece taş bulunmaktadı. İçinde de yaşayan ölüler ikamet etmektedir.

Çenâb-ı Hak, yarışarken mezarla gırmeye can atarlara, bunun için akça ödeyenlere, daire-i hayat içinden kovulan gariplerin ahlârları umursamayanlara, pencere-i câmiâ'sını açarken pencere-i marifet'i kapamaktan hicap duymayanlara, ağaç üstüne harç dökenerle; feraset, izan, tedbir ve şuur ihсан eylesin. Amîn.

**Zaman,
her daim,
kendi işini
kendi görür.**

Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi'nden timsah çekimindeki tahtelbahire. Resimleyen: Sabiha Bozcelil

Batı'nın büyük filozofu Platon ile Doğu'nun büyük filozofu Konfüçyüs tartışıyorlardı. Fena halde benzediklerini fark ettikçe, farklı olduklarını ispatlama telaşına düşmüşlerdi...

KONFÜÇYÜS PLATON'A KARŞI

...O sırada paralel bir evrende:

Platon ve Konfüçyüs, şömininin başında karşılıklı oturmuş bilgece susuyorlardı. Sadece l'uan zeytinı yiyen Platon, salt Çin çayı için Konfüçyüs'e hiç sinamamıştı. Fena halde benzediklerini fark ettikçe, farklı olduklarını ispatlama telaşına düşmüşler, iyiden iyiyeye çekilmeye başlamışlardı.

Platon yatay, düz bir çizgi çizdi ve tam ortasına dikey bir "H" harfi kondurdu: "Sol taraf çok soğuk iklimle sahip Batı; sağ taraf ise çok sıcak iklimle sahip Doğu. Biz Helenler ise tam ortadayız. En güzel iklim ve en üstün uygarlık her zaman bizde olmuştur ve olacaktır" diyerek münakaşanın fitilini ateşledi.

Konfüçyüs keçi sakalını titretten bir kahkaha koy verdi: "Seni şaşkın kılıyorsun. İskender diye köylü bir adam gelip sizin uygarlığın dibine kibriti çaktı bile. Hiç sevmedüğün, barbar dediginiz bu adam, dünyanın en sonuna gideceğin diye tutturunca onu birden sever oldunuz ve has l'uanlıdır diye bobürlemeye başladınız."

Çayından bir yudum alıp devam etti:

"Halbuki İskender'in dünyanın sonu dediği yer Çin'di. Ne bilsin garibim, Çin'in dünyanın merkez ve en üst medeniyeti olduğunu. Doğu düştü harita mı görmüş ömrü hayatında. Sizde ilim yok. Şuuru da eksik. Kibritin şuuru uzunu öldürmedeydi asıl ilmin Çin'de olduğunu idrak eder, yola revan olurdunuz."

Platon çok kızmıştı ve saldırıyordu bir gedik aramaktaydı. Buldu da: "Sanki sen köylü değil misin? Bir defa yönetmek için ruhun altından olmak. Zaten ruhun altın tozuna bulanmış şeyhular yönetici olabilirler. Senin gibi köylülerin ruhu bakırdan ibarettir, tenekedir, tenekeli" diye bağırmağa başladı.

Konfüçyüs
susmayı

yeğledi. Çünkü saldırının devam edeceğini biliyordu. Çayının dibini ateşe attı ve denizli alıp yüzünü konfüçyüsün uyanması için savuşturmaya çalıştı. Ya da Platon utandırdığını düşünsün istedi. Çinlilerde oyun çoktur...

Platon en hassas yerdediğini düşünün yapıp kaşımaya devam etti: "Sen bakan olmak için ne takkılar aton ama beceremedin gitti. Ona buna akıl verirken iyiydi. Mum dibine ışık vermez."

Konfüçyüs, intikam soğuk yenen bir yemekti diyenlere özgü bir sabırlasustu, sustu ve en sonundaki çekimini kustu:

"Sen değil midin Atina'da Agora'da nara atıp, Ben Sokrates'in talebesiyim, kral hamuru olan birisini dünyanın en filozof kralı yapabilirim. Ben en mükellem siyaset bilgesiyim" diye dolanan?"

Platon kendi kuyusuna düşmüştü. Şömine mi harlamıştı yoksa utanç mıydı yüzünü kızartan?

Konfüçyüs devam etti: "O kadar bobürlendin ki seni Sokrates'in has çömezi sandılar. Syracuse'a çağırıldılar ki oradaki yeni kral Dionysius'u filozof kral yap diye. Sonunda adam delirtin. Ötine geleni doğrayan, sürgüne gönderen bir despotla dönüştü."

Platon uzun uzun sustu. Susmak ve bazen gerçeğe imkân verirdi. Hatta bu dalgınlıkta Konfüçyüs'ün uzatmış çay fincanını da aldı ve içmeye başladı. Çayı yarıladığında "en iyisi ikimizi de eşitlemek ki bu adam benimle uğraşmasın" diye düşünmekteydi.

"Konfüçyüs" dedi alçakgönüllülükle, "sanırım biz filozoflardan çok kötü şeytansızlar çıkıyor. Bizim şeytansız etkimiz olmayacağı gibi itibarımız da beş paralık olur ancak. Belki de bizim gibi danışmanların aslında kıskanç ve başarısız şeytansızlar olduğunu kabullenmeliyiz."

"Sen öylesan!" diye küfredi Konfüçyüs: "Senin temsil ettiğin her şeyiyle uğradı ama benim felsefem Çin'de 2000 yıl iktidarda kaldı."

Platon çayının son damlasını da içti ve tartışmayı bitirecek tespiti yaptı:

"Evet, fikrin iktidardaydı ama kendin mezardaydın. Ne yapayım ben böyle muradı?"

İki yaşlı bilge acı acı gülmüşediler. Ateşin duvara yansıttığı kambursırların emir verilmüş eşikleri andırıyordu...

MİM

Katillerin günahını almayalım, bu insanları biz de öldürdük
Bin defa dedim anneme, yabancıları güvenebiliriz diye

Yoksa ATM kartının şifresini kapattığın sol elinle
Geceleri tedirgin olmalısın ateşimi ölçerken de.

Nobranları kinamayalım, incelik hastalığına yakalandık
Ölülerin karnını derşerken özürlü diledik ucuz çiçeklerle
Yaz günlerinde sineklikleri birbirimize salladık yelpaze niyetine
Sistematik bir hataydı kalbimiz, dünya infilak etsin diye
Durdugunda ellerini koy üstüme, azıcık elektroşok, biraz da nefes üfle
Bırak kurusun soy ağacımız, genetik bir kabahattik belki de.

Kinimize düşman beslemeyelim, kendiliğinden öfkelenidik
Gören gözümüzü bilmem hangi savaşta kaybettik
Kolay bulsunlar diye mi kalbimize bir çarpı attık
Yoksa biri gelsin diye mi, ne olursa olsun artık
Tetik sağlam cancağımız, tetik parmağım kırık.

Kapıdaki abi beni süzüp "Hadı çocuklar hadi. Damsız almıyoruz!" dedi. Bütük boynumuzu, topukladık ama bari dam ne, onu söyleseydi. Birine de soramıyoruz. Bilesek alacağız bir dam ama dam ne?

DAM

Bir sabah köyümüze kirmızı bir kamyon geldi. Ama kılıpımız! Köy dediysem, dokuz hanenin olduğu, yemeyiş çayırları, tam ortasından geçen gürlü gürlü deresi ve uçsuz bucaksız ormanlarıyla sanki çizgi filminden fırlamış bir sahne kadar güzel bir mezra. Mutluydum, yaşıma daha beş. Burnuma bir karış sümkük, ayaklarımda kara lastik, rahmetli dedem tarafından kesilen, her zaman üç numara saçlarım, güneş ve ayazdan kavrulmuş tenimle yine de mutluydum. O kirmızı kamyonu, haykırarak, sevinç çığlıkları atarak köyde yaşıtım iki çocukla takip ettim. Kamyon bizim evin önünde durduğunda sevinçten bayılacaktım. Önce ürkek baktım kocaman kirmızı kamyonu. Usul usul yaklaştım ve heyecandan titreyen ellerimle tekerleklerini sevmeye, bir süre sonra da artık gözümü karartıp kasasına tırmanmaya başladım. Hayatımdaki ilk defa böyle bir araç görüyordum ve o araç bizim evimize gelmişti.

Rahmetli ebem, ben kamyonun kasasında zıplarken gözlerimi yaşlı bir biçimde bana işaret etti. İstemeyerek de olsa indim kirmızı kamyonun kasasından, ebemim yanına gittim. Oyle bir sarıldık ki sanki belimi kıracaktı. Mirıldandı; "Yay oğul yay gök gözüm, mis kokulmuş sen de gidiyorsun!"

Rahmetli, hıçkırık hıçkırık ağladı. Saçlarımdı okçık. Birkaç saat işinde oldu bitti. Ki kiliim, bir kaç kaza, iki tahta sandalye, üç yorgan, iki yer yatığı. Yüklendi kasya. Sonrasında bir tulum peyniri, ananın yapıtı salça, bulgur, tarhana, biraz gözleme, yeşil soğan, bezlama ve çörek.

Kirmızı kamyonun önüne, soför abinin yanına önce babam oturdu, anam alı yemenisi bağladı. Heyecandan ölecektim, yaşıtlarım kışkıracak bakışları arasında yola düştük. Hep içimde bir sızdırır; rahmetli ebem ve dedem, karabaş köpeğimiz el sallamışlar arkamızdan ama kirmızı kamyonun o bütyelen ses ve görüntüsü, görmedim bile onları. Beş yıllık hayatımdaki ilk defa bir arabaya binmişim...

Aradan yıllar geçti, yıllar derken en fazla beş yıl. O güzeliim köyüm, ebem, dedem, kızı kuzu hatta arkadaşım eşek, hiçbir zaman gitmedi gözümün önünden. Karanlık, tıze, penceresi bile olmayan bir kapıcı düğanesinde. Ankar'da tatil oluyunca gittiğim o güzel köyüm. Yazar'da gördüğüm her kirmızı kamyonun nefret ettiğim son... Hiç arkadaşım olmadı. Tek başıma bir

Mehtmet Ali & Akşamserası

kapıcı çocuğu olarak devam etti ömür.

Sonra, bugün yerinde bir otobüs durağı olan gazete bayinde gördüm sarı sayfalı Girgür dergisini. Sonra Firt, sonra Pışmiş Kelle. Bir sürü arkadaşım vardı. Avanak Avni, Tarzan ve Kadir en çok da Profesör Zihni Sini. Yıllar geçti Girgür ve Avni ile arkadaşlığımız bitti. Para babası godamanlar Avni ve Arap Kadri'den ayırdı bizi. Türkiye değişiyor, ben büyüyorum, fakirlik üç boyu. Yeni arkadaşlarım var ama; Korkucuk Tıbe, Daral ve Timsah. Timsah acayip bir süzme piç. Halen daha yaş oldu anasının nikahı benim saçlar Timsah stayla.

Neyse, artık ergenim.

Kendime göre derlerim var. Bizim bakkal Toldak Okkeş'in kızı sümküklü Yalıp'a aşigim ama o dönüp bakmaz bana.

Bir haber! Karanfil Caddesi'de Leman Kültür diye bir yer açılmış. Oha lan haşa! Bizim Daral ve Timsah, Korkucuk Tıbe var lan mekanda! Ertesi gün en faça elbiselerimi giyip, saçlarımı limonlayı yanına da benim gibi mizah delisi iki sap arkadaşımı alıp topukladım Karanfil'e. Ulen ne hayacan ama... Yoldık Leman Kültür'e. Küçük bir bahçesi var. Bir sürü şekilli sosyetik concon bebesi oturuyor. Ben girmemişim böyle mekanlara ağal! Bir hafızdır birtiriktirilmiş harçlık var cebimde hatta o hafta mizah dergilerine para bile vermemişim. Mekana girmek bir kıl herif! "Durun bakayım çocuklar, yarımdık olayım!" dedi. Bakmaya yünedim: "Abi ben Timsah ile Daral'ı görmeye geldim!" diye mirıldandım. Kel abi beni bir süzdü, yarımdaki tipleri baktı. "Hadı çocuklar hadi. Damsız almıyoruz!" dedi. "Abi dam ne?" Abi yüzüme baktı; "Buralar si zö gere yerler değil gençler. Uzatmayın!" dedi. Oyleye kalakaldık. Bir de diklendi ki yarma! Bizim etimiz ne budumuz ne! Bütük boynumuzu, abinin de dediği gibi topukladık. Bari dam ne onu söyleseydi, iyi olurdu. Yürüdü Tunalı ya doğru, Yoldık durum

muhabesesi yapıyoruz ama dam nedir arkadaş, bulamadık gitti. Birine de soramıyoruz. Bilesek alacağız bir dam ama dam ne? Kuğulu Park'ın orada bir yer gördük "Kıtır pilliç" mekan, aynı bizim Leman Kültür'e benziyor. Öylece dikildik. Bir abi var kasada. Allah uzun ömürlere versin, belki yirmi senedir orada. Utanarak girdim içeri "Abi biz içeri gireceğiz ama damımız yok!" dedim. Kasadaki abi yüzüme baktı, babacan bir gülümsemeyle "Geçin oturun, dam gerekmez" dedi. Kosaarak kıktım dışarı "La gelin la gelin dam istemiyorlar" diye. Heyecanla oturduk. Birer birer aldık. Ama bizim kaça halen "Dam nedir?" diye. Kıtır'ın eski yerinde altı kişilik masalar vardı. Ortalık şenlenmeye başladı. İçeri bir sürü hatun girdi. Zaten küçükük ağal! Bizim masaya hiçbir şey söylemeden yaşları yirmilerin sonunda iki kız oturdular. Bira vardı ellerinde, belli sosyetikler. Biz birbirimizi baktık. Kız "Merhaba arkadaşlar, yer yoktu buraya oturduk, bekledikiniz birileri varsa kalkabiliriz" dedi. Ben kekeleyerek "Yooo" dedim. Kıtır kendi muhabbetlerine döndü. Biz; Fedai, ben ve Ferhat, üç damsız, birbirimize baktık. Biraz daha içtik biradan, ayaklarımız titriyor heyecandan. İçtiğim iki yudum biranın gazı ve merakla kıza sordum "Biz Leman'a gidecektik ama damsız almıyorlar mı. Dam nedir?" Kız yüzüme baktı, ikisi birden kahkaha atı. Kızlar külmekten biralayı püskürttü. "Dam yani yanında çık olmazsa mekana sokmazlar. Yanınızda çık olmalı" dedi. Ben de saf saf "Yani siz bizim damımız mı oluyorsunuz?" diye sordum. Kızlar külmekten cevap bile veremedi ama biz olayı çözdük. Artık bizim de damımız vardı. Keyifle yudumladık biraden. Birden biranın etkisiyle Ferhat masaya yumruğunu vurdu: "Olm baktın bizim de artık damımız var. Biz de damlıyız. Biz de cılgınız!" Kızlar bize tiksinerek baktı ve güldü. O gece işişiş birer içtik damlı damlı. Biz de çılgındık. Biz de şekildik. O günden sonra yıllar geçti, çok önünden geçtim Leman Kültür'ün. Hiç içeri girmedim. Rota her zaman Kıtır pilliç oldu. Bu arada kasada oturan meşhur abi, unamam her şey yolundadır ve keyfin yerindedir. Kıtır'a çok selamlar. 🌟

Kıtapları severim. Kitapların kokusunu o kadar severim ki, parfümü olsa alırım, o derece.

DOSTUM DOSTOYEVSKİ

Kıtaplarda Dostoyevski'nin Suç ve Ceza'sına rastladım. Bana çok sevdiğim, geçenlerde kaybettiğim bir alfabamı hatırladı. Orçun Abi. Nani diğer Deli Orçun.

Orçun Abi'nin okumaktan delirdiği söylenirdi. Kimi de "Fazla zekadan öldürmüştür. Rivayet muhtelifli. 'Aşkta kaçırılmış keçileri' derlerdi. 'Hayal gücü fazla geniş, halusinasıyormuş görmeye başlasa, şifonere başlasa' derlerdi...

Orçun Abi, sıkı entelektüelci. Rus edebiyatından girer, Alman felsefenden çıkar, İskandinav mizelerinden girer, İran masallarından çıkar, anlatır da anlatır.

Enteresan bir şekilde, her şeyi kendi başından geçmişi gibi anlatır.

"Dostoyevski benim dostumdur" diye başları anılarına. Onu dinlerken anlatıklarından zerre kadar şüphe edemez. İnsan tüm bunları kışkırtıp uyduramaz" diye düşünürdünüz.

Bir gün, üniversitelerinin taksitleri bir kafede oturuyordum. Yan masada Dostoyevski muhabbeti domneye başladı. Kulak kabarttım. İçlerinden biri Dostoyevski'yi ünlü Rus eleştirmen Belinski'nin kışkırttığı, insanıncılar hakkında ona "Dostum, siz ne müthiş bir eser verdinizden farkında mısınız?" dediğini söyledi.

Tam o anda, uzak köşedeki masadan kalıkan bir adam sıyah palto, bakkı ya kazağı, beje çalan beyaz saçları ve Karl Marx sakallıyla haykardı: "Saçma! Belinski yavaşça tekiydi! Dostoyevski'yi ben keşfettim!" Hepimiz o yana döndük. Şaşlanışımız daha biraz da korkmuştu. Bardakları ezen gence seslendi: "Sıra seni hiddette!" Bir tane daha! "Koyu, sekersiz!" Gençten ona tanıdık belliydi. "Hemmen geliyor Orçun Abi!"

Orçun Abi gençlerin masasına kuruldu. Birkaç saniye içinde sigara sarı ve ağzına koydu. Yaktı. "Dostoyevski'yi bari soru! Ne öğrenmek istiyorsunuz?" dedi.

Dayanamayıp atıldım: "Pardon ana Dostoyevski'yi nasıl keşfettin acaba?"

Tasar yapı gibi gözlerimi bana çevirdi: "Dostoyevski ilk kitabı İnsanlık'ın bir nüshasını okumam için bana vermiş. Hemen o gece okuyup yakından tanıdığını, denemim ünlü düşünürü ve edebiyat eleştirmeni Belinski'ye verdim ve ona 'Yeni bir Gogol doğuyor!' dedim. Belinski kıştık bir tıpi, dalga geçmesine 'Sizde de masallah bu Gogollar mantar gibi türüyor azdım' dedi. Orun o havallarda gezen koca burnunu idarettim ki kendini zor tuttum. Kitabı okuyunca dediklerine pişman oldum tabii..."

"Rus yazarlardan başka kimlerle sıkı kıydınız?" diye sordum.

"Tolstoy! San St Petersburg Teknik Üniversitesi'nden tanıyorduk. Turgenyev'in abisi asker arkadaşım. Ama Turgenyev tam bir hodükü. Zamanında Dostoyevski'ye verdiği borcu tüm Rusya'ya duyurmuştu. Hayır! Ama ben demiyim Dostoyevski'ye 'Bu Turgenyev den borç alma, laf eder' diye. Dinlemedi. Benden de borç istedi ana vermedim. Zira eline uç kurus geçse kitap yazmaz, tembellik eder, gidip kumarda bir güzel ezere paray. Karşı garibim Anna Grigorevna. Sütünü yengime az çekmiş onlar humarından. Birim Dostoyevski parayım ala almaz üç beş gün kaybolur, para süymez kekinde döner gelirdi. Gogol de mahalleminiz çocuğuydu, yarı bızden

çok küçüktü, yanımızda takılmak için ağır, peşimide zezedi."

Hepimiz hayranlık ve şaşkınlık dolu bir gülümsemeye bu garip adam sözünce ve bu gülümsemeye nereye varacağını merak etmeye başladık.

Gençlerin bir "Sair Nikolay Nekrasov'a tanıyor muydunuz ustasını?" diye sordu alaycı bir gülümsemeye.

"Nikolay bizzat bendensindim! O dönemde bu adı kullanıyordum ama bu çağda adın Orçun."

"Belinski, Dostoyevski yeteneğini boşuna harcamıştı" diyor. Ne demek istemişti sizce?" diye sordum.

"Halt etmiş ol Dostoyevski eleştiremez!" diye gurledi.

"Herkes eleştirilebilir" diye araya girdi gençlerden biri.

Orçun Abi öyle kızdı ki resmen korktum. "Sen kimdin de Dostoyevski'yi eleştiriyorsun ulan! Hadis! Yazana onun yazdıklarının bir tek satırını..."

Romanlarındaki kimi karakterlerin insanı rahatsız edecek derecede saçma saçma şeyler yaptıklarını...

Hele Escaniler'deki manyak tiplerin ne istediklerini, ne yapmaya çalıştıklarını anlatmaya çalışmanın beylude bir çaba olduğunu...

Yeni yapıp, yerine ne getireceklerini bile bilmeden bir sürü zırdıyı ve dövrin harsında de her şeyi yaparak sıçırıp yaşadığını...

Hele o Nikolay Vsevolodoviç Stavrogin'i, okuduğu en saçma karakter olduğunu...

Bazen Dostoyevski'nin roman kahramanlarını (ki buna Raskolnikov da dahil) yumruklamak istediğini...

Kitabe okurken beyninin zonklandığını ve bunun Dostoyevski'nin başka bir büyük başarısı olduğunu...

Çünkü zihinlerimizde bir kaos yaratabilecek kadar iyi yazdığını...

Okuyucunun böyle hissetmesini Dostoyevski'nin bilhassa istediğini düşündüğünü söyledi.

Ve ekledi: "Dönemin Batı hayranı liberalerinden, ateistlerinden ve nihilistlerinden nefret eden Dostoyevski, özellikle bu tür karakterleri berbat resmetmiştir. Eh, önyazılarına yenik düştüğünü, bızden bizim gericihce çok benzediğini söyleyebiliriz. Bazen de sırf kumar borçlarını ödemek için yazıyordu..."

Orçun Abi süsünce derin bir sesizlik oldu. Nefeslerimizi tutmuşuk. Yere göre düşse duyulurdu.

Orçun Abi'nin buz kesmiş suratı yavaşça gevşemeye, gözlerinin içi hafifçe gülümeye, derken gülümsemesi genişlemeye başladı. Ve o güne dok duyduğum en gurlek kahkahayı patlatır! Bir ana hepimiz gergin bir halatın kopması gibi gevşeyip ona katıldık. Sabakları gibi gülüyorduk.

Orçun Abi "Dostoyevski kumar oynamasaydı, Karamazov Kardeşler'i okuyabilir miydik acaba?" dedi. Bir an durdu ve devam etti: "Taktir edersiniz ki o dönem sansür vardı ve Dostoyevski yargılanıp ceza almıştı. Sibiryada onunda 4 yıl kaldım. Olu Evenden Hıralar'la yazdığında yanındaydım. Orçun üyüğü suçlamasıyla hapis yatmış bir adam, sırası roman yazarken çok dikdikti olmalıdı.

Gelelelim, Dostoyevski'nin asıl büyüü, romanlarında kedi romanları da cevap aramasıdır: Yaşam, ölüm, tarih, felsefe, tanrı, din, gerçeklik... Bir anlam arıyorlar bu romanlar. Sizi de kendi yanına çekir, arıyınıza ortak eder. Onun yaratmış her karakterin gerçek yazında karşılı vardır. Öyle bir anlatır ki onları, nefes aldıklarını hissedersiniz. Onlarla beraber utam, onlarla beraber üzülür, onları sever ve onlardan nefret edersiniz. Dostoyevski, kurgu ile gerçek arasındaki farkı kaldırır. Onun yazdığı her harfle el mecbur manasını. Zaten edebiyat, halkın hayatı üzerine inşa ettiklerimizin doğur. Aslında hepimiz Dostoyevski'nin dostlarıyız. İnanın bana, Dostoyevski'de şu an aramızda olmayı o da gülerdi bizimle."

Kahve fincanını havaya kaldırır, "E haydi o zaman! Dostum Dostoyevski'ye, o sayıdığır deliye içelim!"

O deliye içtik ve ben o gün hırka bir deli dost edindim. Umarım, Deli Orçun Abim ile dostu Dostoyevski şimdi cennette buluşmuş eski günleri yidi ediyorlardır. Allah işine de gani gani rahmet eylesin.

YANIYORSUN FUAT ABİ

■ Çin'de kullanılan **Shàng huò** diye bir tıbbi terim varmış. Anlamı, çok fazla iç sınına sahip olmak. Yaniyorsun Fuat Abi!

■ **Sillage**, Fransızca'da kokunun izi anlamına geliyormuş. Çeliktepe Cengizhan Lisesi'nden geliyor: HIMPSS HIMPFS!

■ Fransızlar, kendi ülkelerinde olmadıkları zaman hissettikleri şeyi **Dépayement** diye adlandırmışlar. Tezer Özlü'nün dediği gibi; "Burası bizim değil, bizi öldürmek isteyenlerin ülkesi."

■ **Schnapsidee**, yalnızca sarhoş kafayla düşünülebilecek fikirleri tanımlamak için kullanılan Almanca bir kelime. Bizdeki çevirisiyle: Kafan mı iyi olum?

■ Japonca'da **Natsukashii** diye bir kelime var. Küçük bir şeyin etkisiyle geçmiş hatıraladığımız ve o anın güzelliğini tekrar hissettığımız anlar için kullanılıyor. 28 yaşındayken cici bebe yemek gibi.

■ Antik Yunan'da, insanın ulaşabileceği en yüksek mutluluk seviyesi için **Eudaimonia** kelimesi kullanılmıştır. Metrobüste yer bulmak!

■ Bir kelimeyi veya ismi tam olarak hatırlayamama durumuna **Lethologica** deniyormuş. Tıpkı şey gibi... Neydi? **■**

Mehmet Ali Akşemsefasi

Şubat sayısı için
otdergigokur@gmail.com
adresine yazını gönder
önümüzdeki ay
OT'ta yerini al.

KAÇAK SİGARA BOREĞİ / SERHAN OK

Kaçak sigara böreklerini mideye indirirken, kimsenin beni duymadığından emin oluyamıyordum. Damağında yankılanan şapırtıyı dinlerken içim, titreyen elimle ağzımı kapatabirdim. Eksik diplerim yüzünden, ağzım kapalı yemek yiyemiyordum. 70'lerden sonra ağzımın içinde kendime ait tek bir diğim kalmadı. Başbakanı olsanız da, gün gelir "yaşlı bir bunak" olursunuz. Hayat benden rövanş alıyor sanırım. Ağız tadına sigara boreği yemek için bile evdeki herkesin uymasını bekliyordum. Eyvahl! Biri uyandı galiba. Kapatabıyordum. **■**

DALGA / MURAT BAŞARAN

Kıyıya savrulmuş ve kurumaya yüz tutmuş yosun gibi yaşama hasrettim. Denizde bir tek dalga dahi yoktu. Oysaki dalgasız hayat olmaz. Dalgalandıktan, dalga geçmeden canlı kalmak imkansız. **■**

KIBRIT / FATMANUR UĞRAŞKAN

Uykusuzluktan geberiyordum. Aylardır doğru düzgün uyuyamıyordum. Aynaya bakıyordum. Gözaltıları katran karası. Gözlerim boş ve pis. Aynaya sert bir kafa atıyordum. Yüzüm kalın içinde. Tanım n'olur bana çöplüğümü tutuşturacak bir kibritiver. **■**

TÜRBULANSTA TÜRKÜLER / MİNE GEDİK

Uçak yolculuğundan korkarım. Türküleri severim. Oykü yazarım.

Neşet Ertay'ın "Neredesin Sen" türküsünü yakuttu kadına dair, bir öykü yazmaya karar vermiştim. Büyük ozanım hayat hikayesini okuyup da türküyü annesine yazdığını öğrenince vazgeçtim.

Şu an Ruhi Su'dan "Dervişlik Başta'da Tacda" dediği dinliyordum. Uçak düşmezse, Allah'ı, Kudüs'te, Mekke'de, Hac'da arayıp bulamayan adamın nereye bakmadığını konu eden bir öykü yazacığım.

Uçak tek parça halinde iken, tekerler yere değerse uyardırın, okuyayım. **■**

SÜPERMENİME / BARAN KUZUCU

Elimi havlayla kuruldıktan sonra aynaya baktım. Sağım şekreylemiş, alnım ortasındaki öle eriyip bir tek kırık telden ibaret kalmıştı. Epey döblemişim. Kıyafetlerim olmuyor artık. Gene de mavi tıyımı çıkarmıyordum. Termal tıy; dar mar, sıcak tutuyor.

Mutfığa geçtim. Masada bir tabak menemen. Soğanlı... Hiç sevmem.

Esikden ne güzeldi. Bir Clark Kent olurdum, bir Süpermen.

Geçti kriptotik kayış üzerimden, güç de gitti derman da benden. Şimdi elimde ne Lois Lane kaldı ne de normal menemen. **■**

SİYASİ SİMGE / SALİHA ŞAHİN

Deni bir simgeye bu kadar yoğun bir siyasi anlam yüklenken bu ülkede yaşayış, hem o dini simgeyi taşıyıp, hem de onunla ilişkilendirilen siyasi görüşe muhalif

olduğın halde, o siyasi görüşün sempaticizanyışsın gibi etiketlenen de, sana nefret püskürten tüm o sağ ve sol gözleri inat, ne kadar yorucu ve ümit kırıcı da olsa, her gün sabah kalkıp bir türlü peşi bırakılmayan o simgeni takmak ve o insanların arasında yürüyebilmek için asil devrim. **■**

YÜK / İLBEY

İnsanlar seni göremiyor, duymıyorlar. Var olduğunı bilmiyorlar. Ben biliyorum. Dokunmasam da biliyorum. Yemek yerken, televizyon izlerken ve okurken yanımdasın. Yazarken de. Hep güzel kokuyorsun. Biliyorum. Duyuyorum çünkü. Beraber uyuyor ruhumuz geceleri. Göğsüme uyanıyorsun, "Seni" seviyorum. Faldıyorsun kulağıma, ay ıyığı utanarak süzlüklerin pencerden içeri. Anlatam şifozen derler. Belki de öyledir. Sen bir devsin dir, yükün ağırdır! Kalk ayağa, doğru! ve sevin! **■**

ARKADA BİR ŞARKI ÇALIYOR / ÇAĞLA ÖZKUR

Uzak bir yerde biri kendini asmış da Cenezesine imam bile gitmemiş gibi. Bazı kavramlar, bazı apartmanların Birtakım dairelerinde Biraz değişikliğe uğrayabiliyor Yani Güneş'in ısıtımında, ıste ne hikmetse Ay göründü mü nehirler yetmiyor Şu hiçlik görüyor musun, görüyor musun neler e kadar İnsanoglu:

Seni ne sonsuz yıllar doyurdu Ne deniz kabuğu

Çok zor, ama devam ediyor, ne mi? Hayat ıste Daha demin biri tam bir ömür süren bir konuşma yap Ve bir çocuk, bugün de çıkarmaya korktu biziyletinen İki arka tekerini Zaman mı? Geçiyordu.

FEYZA SÜHEYLA ALTUN / SALINCAK

Dar ağaçında sallanan bir beden gibi, ağaçta boş atan çocukluğuna işi... Aruk oturulacak bir minderi yok. Çocukluğuna düğüm attılar;"aruk büyüdün" bahanesiyle, kalbinin küçüldüğünü hesaba katmadın. Çocukluğun son parçasıyla, ruhunun son sevincini astılar; uzaklara uçup gözden kayboluncaya dek hızla salladılar. Bu sallanma onu çok çok uzaklara fırlattı. Doğruluğu nereye fırlatıldığını anlayamadı bile. **■**

BU YATAK NE ÇABUK DA SEN KOKUYOR BOYLE / DOĞUŞ ÖZKAL

Bu yatak ne çabuk da sen kokuyor böyle! Belki de içim suşlu o saçların; Sayıca üstünüğüne güvenerek, bu derece kokusuzca aşkzehiri salıveriyor yastığıma. Bilerek sol tarafa yatıyorsun geceleri; kalbimde daha yakın olabilelim içim yokluğunda. Düşmemek, rahat edememek... bahane. Neyse ıste daha fazla yazıyayorum, sonuçta şair falan değilim ben. Hem şairler kötürdür; seni yazabilmek için seni terk ederler. Bazarın ise kadınlar olanı terk ettikten sonra şair olurlerler. Bu durumda kadınlara da kötürdür. Ne sen o kadınlr gibisin, ne de ben şair olmaya özenen bir hain. Ben seni seninleynen anca bu kadar "yazar"ım **■**

"Nerde o eski üç perde komedi

Dört perde üç antrakt oyun nerde şimdi Pardon yanı hayatta çişin de var yer Komediyi çok güldürür sık getirir çiş"
Ferhan Şensoy, İstanbul Satyrom'un oyunundan

- * Kudas, insanıdır. İnsanlık, dünyamızı halkdır. Kur'an-ı Kerim söylüyor: "Doğu da Batı da Allah'ındır."
- * Birisi kaybolmuşsa, kaybol o olduğunun ispatı, hani nerede? Ya onun dışında hepimiz kayıpsak? Neresi merkez ki oraya muhtelif mesafeler, bulunmuşluk ya da kayıp ya ediliyor? Bunlar nasıl şeyler Moiz? (Moiz: Temsili)

* Taksidi şoförle aramda geçen konuşma:

- Meslek ne abi?
- Yazarım kardeşim.
- Sen yazmasan ne değişirdi peki?
- Ben de geçirdim.
- Başka peki?
- En çok çalıştığım yer ben, başka bilmem.
- Başka ne değişirdi?
- Benim torunum senin taksine binemez ama senin torunum beni okuyabilir kardeşim.
- Anladım abi.
- Şenlendim kardeşim.

* Öyle bir yurt ki bu bizimki: en ünlü yeri, dışı...

* Benim nurum diyorum Oрдaki ben kimim? Ruhum diye ayırmak belirtişime göre, ruhum dediğim ne ileşketim midir o? Benim iskeletim he mi? Gene başka, bambaşka bir ben deveye groor Kimdir o? Mübarek Yunus Emre'nin dediği "benden içeri" ben mi? Lakin o ben, bende gene. Ben kimim? Kafam mı o? Zihnim mi ne? Ama benim fakat, benim zihin, onun kalbi, burnu, iştahı, onur. Kim o ben? Benim ki o? Tam senlik mi o?

* Vişne de çiürer, renk olur...

* Geçtiğimiz Aralık, bir pazar günü, vapurun içinde yürüyünçüm meftun Ahmet Bey'in kolunu beyaz bir el tutarsan. İhtiyar bir hanım'dır bu, tatlı bir tebessüm sahibidir, kocaman.

- Beyefendi, buyrun yanmda oturun, bu kısa seyahati sohbet ederek geçirelim.

Ahmet Bey oturur. Hanımefendi, sinema emektarlarından oyuncu F.H.'dir, geçkin yaşına rağmen bakımlı ve hoşsohbetir. Tanışmayı takiben konuşma içeriğ etbette Yeşilçam'a akar.

F.H., evvela vapurda, sonra Beşiktaş'ı bir cay bahçesinde anlatır ha anlatır. Önceleri Ahmet Bey'in gülmeyecek derinliği komik set hatıraları, dakikalar artıtk çağımıza değerkmiş çalışmışı hısdelerine, mahrem hayatları, piyasa dedikolarına ulur alr. Ahmet Bey hayretle içinde derin, hayalinde ki Rüyâ Prensiğli, hermetinde ve aşkın yuvası Yeşilçam salışları, sarıslar, dalgalarını, kaybolur, geri gelir. Çassukluk yapan meşhur markalardan cinsel kimlikli satkayına, para pul kollarından hakiki çilim ruhlarına; anlatığı şeylerle bir dünyayı sarsar ihtiyar sarışın. Hayat böyleidir, film

Mehmet Akif Ersoy Akşemseddin Ahmet

Bey benim özbeöz ağbıcığıdır...

* Hicbir sır, açığa çıkmadı. Açığa çıkan şey, açığa çıktığı andan başlayarak sır değildi, lakirdi'dir.

Tüm sırları, kendilerini korumayı bilmişlerdir...

* Peki 1921 doğumlu karayazar Yusuf Atılgan'ın 1955'te Tercüman gazetesinin öykü yarışmasında Nevzat Çorum takma adıyla birincilik, Ziya Atılgan takma isimle ise dokuzunculuk kazaması? Belki de ikinci ad hakikatıdır. Ziya, belki de yazanın diğer adıdır! Bir işaret bulamadım. Meraklısı için: Nevzat Bey'in hikayesinin adı "Evedek'i'dir. Ziya Beyefendi ise "Kümesin Ötesi" isimli bir hikaye kaleme almış.

* Fatih Terim, 'imparator'. İmparatorluklar gün gelir, yıkılır. George H. Hagi, profesör. Bu asla değerkim. İgor Tudor'a gelince, tekniğe girmem, sadece o ilginç isimle Super Lig'den ziyade Spiderman figürünü çağırıştırıyor...

* Gıştıkı alıntı, oyunda Tuvaletçi Suzan Hanım'ın söylediğı şarkıdan bir bölüm. Erkek personeli de "Suzan Hanım çok kibar! Büfe gazozsatmasın mı?" diye destekler emektar kadını. Eşiz güzelliğı sahip İstanbul'u, Satyrom, zaman bize yasayarak gösterdi ki, Ferhan Şensoy'un geleceğı göröbilen dehasıyla imzalanmıştıır.

* Mizah ağıslendinde, türbanlı kadınlar için şampuan reklâmı odevi verdim. "Saç göstermeden nasıl olacağız, işimiz zor" dedi. ödevpervar talebemen Ömür Uzer'i yatırdıver. "Orkân reklamında ne gösteriyor ki, biz şampuan için saç göstermek zorunda kalamam!"

* Maradona, hayatını anlatıdı. El Diego kitabında, toprak sahada top koşturduğunda 8 yaşından şöyle bahsedirdi: "Koyunlara başlağımdakı öyle bir toz kalırdırdık ki, kendimizi Wembley'de sıdli havada oynuyor gibî hissedirdik." Ah be Maradona, vallahi kurban olurum sen Yaradana! İngiltere'ye attığı ikinci gol, devrim tarihinin başkösesinde idişlakmadık.

* Vaviden öynayacakım, ölmadı: Yeralatından Notlar'da rejsörden bagrol tekdifi aldım, o da ölmadı: en son Cem Yılmaz: "Sana rol yazdım" dedi ve o da ölmadı. Kariyerim, öynayadığım klas filmlerde dolu; tek ciddi eksiğı, yok.Yok.

* birinci eksiğ sulunda ne varsa / sonunda o olacık / kalp getirdi duruma / gene kalp olacak... bagında ne varsa / sonunda o olacık / büyük sessizlik önce / ve kıymet kopacak... şü anda ne varsa / sonunda o olacık / konuşanlar atıya / kelimeler kalacak... ✎

Vedat Özdemiroğlu 2018:

"Hey Yarım Hayr" adlı tek kişilik komedide, yeni yıldı her cuma,

Sefahatname sahnesinde olacak. Çalışdır Erçelç, şarkılarıyla şık

edecek. Beyoğlu Adas Pasajı, başlangıç saatı 22:00

- Mizah atölyem, her pazar günü 16.00-18.00 arasında

Tespikniçile Gölci Etkinlikleri (Maçka Caddesi, 29)

- Her iki vakaa ve yeni şekiller için ilertim e-postası:

vedat.ozdemiroglu@gmail.com

- Belki de bizizdir muhafazakar!
- **Kanımcı Arh (+) pozitifim ama tam da emin değiliim!**
- Dergimizi bir şekilde, teknolojik anlamda güçlen dirmeliyiz!
- **Bence her il bir uzay!**
- Aforizma dediğim, aforizma kelimesinden daha kısa olmalıdır!
- **"Boruya girmiş yılan" diye benzetme mi olur, bütün gece uyuyamadım senin yüzündem!**
- Edebiyat dergisinde grafiker olmaz, Sayfaları Ayrılarla Enstitüsü olur.
- **Küfar çok modası çıkardınız başımızda, inşallah yanlış şarkıya gitmez lan!**
- Aksakla eksik, kelime olarak aynı koken gelse bile aksak hep gelir.
- **Kendini eğlendirebilen insan, güzel esandir!**
- Sabahlamada o kadar çok tahlil tüketildi ki, Konya'yı yemiş olabiliriz!
- **Sevgisizinden ayrılmış insanın gözüğüün takınca, durduk yere bir hüznün girdi içimel!**
- Polisiye köşeleri yaparken Mercan Dedektif aşcanıza dinleyek!
- **Ben yerel ve fakir bir insanım, o yüzden tükenmez kalemle çiziyorum dost!**
- İki dakka hapşırımın arkadaşım, sanatsal bir şey konuşuyoruz burda!
- **Sebbe yemeğı sipariş ederek, bir gün fazladan uyayamazsın, yine aynı gün öleceksin kankito!**
- Eee kimin arkasından konuşcaz, şü an herkes deride oolum!
- **Bende tik var, dış fırgılayan insan izlemeye dayanamıyorum!**
- Napsak, biraz daha besin alsak mı yüzümüzleire tombiktolar!
- **Sigara isteyen var mı, paketi yeni açtım, sonra ilerleyen saatlerde gelmeye in bal!**
- Nerden baktığın önemli, bence her şey sebze, mesela dürüm bile!
- **İlan eksiğ, ilanı da sen mi çizsen acaba!**
- Dergimiz güzeldir abiler, bi yemek söyleyene şü masa etrafında öğütlenelim!
- **Ohh bi dergi daha bitti, ama ne yedik ha, güzel yedik!**

OCAK 2018 Sayı 59 - Ayık Edebiyat Mizah Dergisi
Ayık Teğen Sayı 59 - İnteraktif Sahibi ve Yazarı
MIZAH / AYIK / T.C. LTD. ŞTİ.
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Bulut Uyar
Satış ve Pazarlama Müdürü: Hakan Uluçinç
editör@otdergisi.com - mizah@otdergisi.com

www.otdergisi.com
Adres: Beşiktaşlı Paşa, Beşiktaş Sok. No: 4-A/6 Beşiktaş, İSTANBUL
Tel: 0212 325 31 70 Bakkal, İsmail Mustafa, A.S. 27 Etiler, Cad. No: 11 A/41
Nispetiye / İSTANBUL - Tel: 0212 325 31 70
Genel Dağıtım Tel: 0212 449 43 43 - Etiler - 3508-4508

OT'nin editörlüğünde çıkan sayıların tüm hakları editörlüğünde, yayıncı ve yazarın ortak olarak devredilmiştir. Bu sayı, editör ve yazarın ortak olarak devredilmiştir.

Unutulmaz siyah beyaz yıllar...

Eski ile yeninin, yoksulluk ile zenginliğin,
tevazu ile şatafatın gelgitleri arasında yeniden
şekillenen İstanbul'da 50'li yılların hikâyesi...

[BİLİYORUM SANA GİDEN...]

Biliyorum sana giden yollar kapalı
Üstelik sen de hiçbir zaman sevmedin beni

Ne kadar yakından ve arada uçurum;
İnsanlar, evler, aramızda duvarlar gibi

Uyandım uyandım, hep seni düşündüm
Yalnız seni, yalnız senin gözlerini

Sen Bayan Nihayet, sen ölümüm kalımım
Ben artık adam olamam bu derde düşeli

Şimdilerde bir köpek gibi koşuyorum ordan oraya
Yoksa gururlu bir kişiym aslında, inan ki

Anımsamıyorum yarı dolu bir bardaktan su içtiğimi
Ve içim götürmez kenarından kesilmiş ekmeği

Kaç kez sana uzaktan baktım 5.45 vapurunda;
Hangi şarkıyı duysam, bizimçin söylenmiş sanki

Tek yanlı aşk kişiyi nasıl aptallaştırıyor
Nasıl unutmuşum senin bir başkasını sevdiğini

Çocukça ve seni üzen girişimlerim oldu;
Bağışla bir daha tekrarlanmaz hiçbirli

Raslaşmamak için elimden geleni yaparım
Bu böyle pek de kolay değil gerçi...

Alışırım seni yalnız düşlerde okşamaya;
Bunun verdiği mutluluk da az değil ki

Çıkar giderim bu kentten daha olmazsa,
Sensizliğin bir adı olur, bir anlamı olur belki

İnan belli etmem, seni hiç rahatsız etmem,
Son isteğimi de söyleyebilirim şimdi:

Bir geceyarısı yazıyorum bu mektubu
Yalvarırım onu okuma çarşamba günleri

